

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav české literatury a literární vědy

Publicistika Jakuba Demla

Diplomová práce

Journalism of Jakub Deml

Thesis

Eliška Davidová

2012

Vedoucí práce: Mgr. Daniela Iwashita, Ph. D.

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze dne 25. května 2012

Eliška Davidová

Poděkování

Chtěla bych zde poděkovat především dvěma lidem, bez nichž by tato práce sotva mohla vzniknout – Daniele Iwashitě a Aleši Zachovi – za jejich odborné vedení, podporu a důvěru ve smysl a výsledek mého snažení. Daniele vděčím navíc za uvedení do díla Jakuba Demla a výpravy do jeho rodného kraje a Alešovi za to, že pro mě objevil dobrodružství a krásy bibliografické práce.

Můj dík patří však i mnoha dalším: Vladimíru Binarovi za jeho zájem a odhalení neznámých zákoutí Demlova díla, Danielu Řehákovi a dalším kolegům z Ústavu pro českou literaturu AV ČR za rady a připomínky, osazenstvu zdejší knihovny za nezměrnou trpělivost a pochopení, Karlu Kolaříkovi z Karáskovy galerie PNP za vskutku nadstandardní knihovnické služby, Květoslavě Volkové za zpřístupnění časopiseckého fondu České obce sokolské, jakož i všem dalším milým knihovníkům; Jiřímu Oličovi za ochotu a *Rosničku*, kolegům ze semináře věnovaného korespondenci Jakuba Demla za veškerou přátelskou pomoc a všem ostatním, kteří mě upozornili na neznámé Demlovy texty – ale rozhodně i těm, kdo mě během práce „zdržovali“ dotazy, a tak mě přesvědčovali o její užitečnosti. Děkuji také Vojtovi Moldovi za nedocenitelnou technickou podporu při vytváření konečné podoby bibliografie, bez jehož programátorského umění by její dokončení trvalo nepředstavitelně dlouho, Ondrovi a Janě Horákovým a Davidu Benešovi za pohostinnost při mém pátrání v Moravské zemské knihovně v Brně, svým rodičům a bratrovi za podporu a pomoc zejména v závěrečné fázi práce a všem přátelům a bližním, kteří to se mnou po celou tu dobu vydrželi.

Zvláštní poděkování si zaslouží nakonec i Jakub Deml – za to, že mě ani po tom všem neomrzelo ho číst.

Abstrakt

Diplomová práce se věnuje souboru textů Jakuba Demla, které autor publikoval v novinách, časopisech a periodických sbornících. Přináší chronologický přehled této části Demlovy tvorby a pokus o základní periodizaci vzhledem k jeho proměnám, s přihlédnutím k jeho knižnímu dílu a životním osudům. Zabývá se též otázkou funkce a žánrů těchto textů, zejména ve vztahu k pojmu *publicistika*. Mapuje také některé kauzy s Demlem spojené, které lze zaznamenat v dobovém tisku. Základní součástí diplomové práce je bibliografický soupis dostupných textů, který zaznamenává i jejich pozdější život a odkazy na související díla a osoby.

Klíčové pojmy: Jakub Deml, publicistika, bibliografie.

Abstract

The thesis deals with Jakub Deml's works published in newspapers, magazines and periodic anthologies. It offers a chronological review of this part of Deml's work and tries to establish its major periods based on its changes, considering also his books and life. The thesis also attends to the functions and genres of these texts, particularly in relation with the concept of *journalism*. It further examines selected affairs associated with Jakub Deml which are to be found in contemporary journals. The pivotal part of the thesis is a bibliography of all accessible texts which encompasses their latter editions and references to other related works and people.

Key words: Jakub Deml, journalism, bibliography.

OBSAH

I. Publicistika Jakuba Demla	11
Úvod	11
Chronologické shrnutí	16
Návrh periodizace	16
Počáteční pokusy – „přípravná fáze“ (1895?–1897)	17
Období první – hledání vlastního jazyka (1898–1905)	18
Období druhé – staroříšské (1905–1910)	20
Období třetí – časopisy pražských přátel a socialistický tisk (1915–1920)	21
Období čtvrté – „státotvorné“ Lidové noviny a Sokol (1921–1927)	23
Období páté – návrat ke kořenům (1928–1935)	25
Období šesté – básník v době ohrožení národa (1938–1944)	26
Období sedmé – bilanční (1945–1948)	28
Demlova publicistická tvorba z hlediska žánrů a funkcí	30
Kauzy	34
Katolická moderna a spory s církevní hierarchií	34
Vztah s Eliškou Wiesenbergrovou	35
Nepřízeň úřadů v prvních letech Československa	36
Spory v Sokole	37
Urážka hlavy státu a bouře okolo <i>Svědectví</i>	39
Trestuhodná lhostejnost katolických studentů	40
Demlova činnost za protektorátu	40
Básníkův vztah k Židům a otázka antisemitismu	41
Závěr	45
Literatura	47
II. Bibliografie textů Jakuba Demla v novinách, časopisech a periodických sbornících	53
Komentář k bibliografii	55
Zdroje pro sestavení bibliografie	55
Obsah bibliografie – kritéria výběru	57
Forma zápisu	57
Struktura bibliografie	58
Bibliografie	61
Původní tvorba	61
Překlady	120
Dubia	126
Jmenný rejstřík k bibliografii	127
Seznam pseudonymů a šifer Jakuba Demla	130
Abecední soupis textů	131
Seznam knih Jakuba Demla uvedených v bibliografii	147
Soupis periodik s příspěvky Jakuba Demla	149

I. PUBLICISTIKA JAKUBA DEMLA

Úvod

Pamatujte si, Jene Dokulile, ani Otokar Březina, ani Jakub Deml nebyli podomky redakcí.

Šlápěje XXII., 1937, s. 41

V tom zajisté jest rozdíl mezi básnictvím a novinářstvím, že ono tyje jen ze sebe, tudíž na úkor sebe, toto pak tráví jen z jiných ve jménu nejlepších zásad a ke spokojenosti nejlépe trávících lidí mužského i ženského rodu.

Šlápěje VII., 1920, s. 49

Jakub Deml nebyl nikdy publicistou v běžném smyslu tohoto slova, a „žurnalismus“ byl dokonce častým terčem jeho posměchu a pohrdání. Přesto čítá bibliografie jeho textů publikovaných v periodikách všeho druhu přes čtyři sta položek a zaujímá období padesáti let jeho života, nemluvě ani o širí spektra těchto periodik. Neoddělitelně se prolíná a doplňuje také s jeho knižní tvorbou a zároveň předznamenává i odráží jeho básnický a lidský osud. Rozhodně proto nemůžeme tuto část jeho tvorby pominout, chceme-li poznat „celistvý kosmos Demlova díla“.¹

Sám pojem publicistika je ve spojení s Demlovým jménem zásadně problematický. V této práci vycházím z pojetí Alexandra Sticha, který definuje publicistiku na základě funkčněstylové klasifikace: „Onen rys slohové výstavby, který má tato neuzavřená skupina jazykových projevů navíc, spočívá v tom, že je v ní jazykový materiál volen a uspořádán tak, aby nejen obsah sdělení, ale přímo i jazykové ztvárnění textu působilo na adresáta, aby na něho vykonávalo jistý tlak, regulovalo jeho mínění i citění ve směru, který autor projevu předem zamýšlel. Jsou tedy tyto jazykové projevy vytvářeny se záměrem nejen objektivně sdělovat, ale i jazykovou výstavbou zajišťovat, že adresát přijme sdělení za své [...]“²

Takto vymezená oblast publicistiky se se souborem textů, které Deml publikoval v periodických tiscích, ani zdaleka nekryje – velká část položek v přítomné bibliografii této charakteristice neodpovídá, a naopak mnoho těch odpovídajících publikoval básník primárně knižně. Na většině míst mé práce, kde se termín *publicistika* objevuje (tj. kromě kapitoly věnující se žánrům, kde se právě funkčněstylovému zařazení explicitně věnuji), je tedy použit jaksi v uvozovkách, pouze jako pracovní označení celého souboru textů. Ten byl vymezen hlavním

---

¹ Vítězslav Nezval, Básník. *Tvar* 2, 1928, č. 7–8, s. 288–289, 15. 9.

² Alexandr Stich, Problematika publicistického funkčního stylu a jeho konfrontačního studia v rámci slovanských jazyků. *Stylistické studie I*. Praha: Ústav pro jazyk český ČSAV, 1974, s. 34–35.

cílem mého snažení – najít, shromáždit a popsat pokud možno všechny texty, které Jakub Deml publikoval v novinách, časopisech a seriálových sbornících. Smyslem bylo především prozkoumat tuto oblast, dosud soustavněji nezpracovanou, a přispět tak ke komplexnějšímu poznání Demlovy tvorby.

Tímto cílem bylo ovlivněno i ohraničení souboru titulů, které pro účely této práce považuji za periodika. Nezařazuji sem například *Šlépěje*, přestože je sám autor v letáku k prvnímu svazku označuje jako časopis, a navíc funkčnímu vymezení publicistiky by mnohé texty z nich, případně i celé svazky odpovídaly velice dobře. Jsou však dostupné jako celky a začleněné do knižní bibliografie Demlova díla vytvořené Jiřím Dostálem,³ a kromě toho v nich Demlovy promluvy v mnoha případech nejsou rozděleny na jednotlivé „články“, často se jedná o souvislý proud textu, spojující fragmenty dopisů, deníkových záznamů, citací z tisku apod. Jejich bibliografické zpracování by proto vyžadovalo zcela specifický přístup. Na druhou stranu jsem se rozhodla pojmout do své práce také sborníky staroříšského Studia, jejichž formální charakteristika jako celků je podobně problematická jako v případě *Šlépějí* a také byly už bibliograficky zpracovány,⁴ ne však se zaměřením na Demlovy texty, které jsou v nich rozptýleny a jež je potřeba zařadit do kontextu celé jeho tvorby.

Při mapování Demlova působení (záměrně píšu *působení*, neboť právě o to jde) v novinách a časopisech jsem samozřejmě kromě známých i dosud neznámých textů narazila na mnohé cenné informace o ohlasech nejen jeho tvorby, ale také jeho veřejného (a často i soukromého) života a nová fakta o mimoliterárních okolnostech, která mohou právě v Demlově případě osvětlit některé nejasnosti v díle a neméně i v životě tohoto díla. Shromáždit také všechny texty o Jakubu Demlovi bylo bohužel nad mé možnosti v rámci této práce, považuji však za přínosné se o to v budoucnu rovněž pokusit – i proto, že tyto ohlasy jsou pozoruhodným obrazem své doby. V neposlední řadě tak bylo pátrání přínosné i pro poznání širšího kontextu, do něž básnickovy texty (i ty publikované knižně) vstupovaly a s nímž se navzájem ovlivňovaly.

Jak už bylo řečeno, Jakub Deml nebyl nikdy publicistou z povolání, a přesto (nebo snad proto) prošel za padesát let své publikační činnosti mnoha místy, názorovými proudy, tvůrčími společenstvími a osobními koalicemi. I vzhledem k tomu je možné, že některé jeho příspěvky mi

---

³ Jiří Dostál, Bibliografie neznámého arcidíla Jakuba Demla. In Vladimír Binar, *Čin a slovo*. Praha: Triáda, 2010, s. 473–514.

⁴ Andrej Stankovič, *Josef Florian a Stará Říše*. Praha: Triáda, 2008, s. 378–405.

zůstaly skryty, ačkoli jsem se snažila brát při hledání v úvahu také trasu jeho cesty. Cenné informace, které by snad mohly přispět k doplnění přítomné bibliografie, mohou být dosud ukryty například v jeho korespondenci a dalších rukopisech, jejichž větší část na ediční zpracování a zpřístupnění teprve čeká.

Chronologické shrnutí

Návrh periodizace

V následujícím oddílu se pokusím stručně shrnout vývoj Demlovy publikační činnosti v periodikách, jak se mi jeví nad hotovou bibliografií. Jsem si vědoma velkého zjednodušení (to je ostatně atributem jakékoli periodizace nebo jiné kategorizace v literární vědě), ale věřím, že může posloužit k přehlednějšímu popsání této části Demlova díla a zároveň poukazuje na některé jeho charakteristické rysy nebo podstatné momenty. Jednotlivá období se navzájem liší typem a názorovou orientací periodik, do nichž Deml psal, charakterem textů, které uveřejňoval (a to z hlediska stylu, žánru a funkce i témat), ale také frekvencí příspěvků v průběhu času. Přechody mezi nimi jsou někdy pozvolné, jindy však dramatické – ty pak básník i ostatní zúčastnění obvykle hojně komentují.

První období Demlovy publikační činnosti spadá do let **1898–1905**, kdy publikuje především v časopisech katolických seminaristů či kněží, mezi nimiž jsou i představitelé Katolické moderny; s nimi se v roce **1905** radikálně rozchází a do roku **1910**⁵ se pak jeho tvorba soustřeďuje především ve staroříšském Studiu. Poté se v periodikách na několik let odmlčuje, až v roce **1915** začne přispívat do literárních, obecně kulturních a společenských časopisů spojených s okruhem jeho pražských přátel a také uveřejňuje první texty v novinách (nepočítáme-li neidentifikované články ještě z dob gymnaziálních studií – viz Komentář k bibliografii, s. 59), skutečnou publicistiku i po funkčněstylové stránce, jak byla definována v úvodu.

Období nejintenzivnějšího publikování nastává v roce **1921**, kdy básník začíná hojně psát do *Lidových novin* a o rok později i do sokolských časopisů; postupem času se však četnost článků snižuje. Zásadní zlom přichází v roce **1928**, kdy Deml vystupuje ze Sokola a nachází opět zázemí v katolické církvi, kterou ostatně nikdy neopustil. Ústředním momentem této periody je vydání *Mého svědectví o Otokaru Březinovi* v roce **1931**, po němž množství jeho příspěvků skutečně výrazně klesá až k úplnému odmlčení po roce **1935**. Po dvouleté pauze začíná v roce **1938** otiskovat své texty ve vyhraněně konzervativních a nacionalistických listech, vrací se také do katolických revuí, s nimiž byla spolupráce po vydání *Svědectví* přerušena. Poslední období jeho

---

⁵ Demlova spolupráce s Florianem však pokračuje ještě v roce 1911, pouze už zde nepublikuje.

tvorby trvá od konce války do roku **1948**, je už pevně ukotveno pouze v katolických časopisech a básník zde především bilancuje svůj život a události, jichž byl svědkem.

Navrhovaná periodizace vychází primárně z přítomné bibliografie a shromážděného textového materiálu, nikoli z básníkovy životopisu či chronologie jeho knižně vydávaného díla, přestože se pokouším o usouvztažnění – to je však teprve dodatečné. Podstatné je v této souvislosti především „horizontální“ (tedy vývojové) členění Demlova díla podle Vladimíra Binara, který rozlišuje v jeho tvorbě tři cykly: „První období, jemuž předcházely práce přípravné (bílkovská esejistika a formování knihy *Notantur Lumina* v letech 1900–1907), zabírá léta 1907–1916, druhé 1917–1928, třetí pak 1929–1941; jednotlivé cykly se zpravidla na předělech organicky překrývají. První období je charakterem a motivy dáno jednak *Hradem smrti* a *Tancem smrti*, jednak *Mými přáteli* a *Miriam*; v druhém jsou soustředěny knihy kolem *Mohyly*, v třetím všechno cílí do *Zapomenutého světla*.“⁶ Hranice Binarových cyklů v knižním díle se tedy s mojí periodizací víceméně kryjí, oproti němu pouze dělím jednotlivá období na kratší celky.

Počáteční pokusy – „přípravná fáze“ (1895?–1897)

Počátky „publicistické kariéry“ Jakuba Demla jsou – jistě k velké škodě této bibliografie – ztraceny, nebo přinejlepším dobře ukryty. Svědectví o nich podává sám autor především ve své knize *Hlas mluví k Slovu*: „Když jsme tehdy v sextě tiskli hektograficky *Sursum*, den jak den stýkal jsem se s Františkem Zavřelem, Bohumírem Šmeralem a s Františkem Jakubem. Jiných spolupracovníků totiž nebylo. Šmeral přeložil pro ten náš časopis z jakési švýcarské revue článek o křesťanství, psal to kterýsi pastor, mně se to zdálo být rouhavé, ale zároveň mi jaksi lichotilo, že je to smělé.“⁷ Jiné zprávy o obsahu tu autor nepodává – a bohužel nikomu z demlovských badatelů se dosud nepodařilo tento školní časopis nalézt.⁸

Na další své texty publikované ještě za dob gymnaziálních studií odkazuje autor v *Mohyle*: „Kromě toho českého *Lloydu* odebíral můj otec týdeník, který se jmenoval *Brněnský drak* [...]. Tento časopis vycházel později v Ivančicích, změnil titul na jakési *Zájmy*, a já jsa studentem uveřejnil jsem v něm svůj první literární plod, dvě nebo tři ‚humoresky‘ na Alfréda a na jeho

---

⁶ Vladimír Binar, K uspořádání díla Jakuba Demla. In V. B., op. cit., s. 233.

⁷ *Hlas mluví k slovu* (1926), s. 11.

⁸ Není přesně známo ani období, kdy vycházel, pravděpodobně to však bylo od roku 1895 či 1896, kdy byl Deml podle jiných údajů studentem šestého ročníku gymnázia.

šéfa.“⁹ Deml zde měl na mysli pravděpodobně ivančické *Zájmy lidu*, v nichž se články „z Tasova“ objevují po několik měsíců roku 1897 a 1898, s jistotou určit jejich autorství však podle mého názoru nelze.¹⁰ V každém případě však tyto texty s básníkovou další tvorbou bezprostředně nesouvisí, v následujícím období na ně v ničem nenavazuje – gymnazista Deml byl zřejmě veden především samotnou možností publikovat v časopise.

Období první – hledání vlastního jazyka (1898–1905)

Pomineme-li tedy výše popsané „ohmatávání prostoru“, začíná Jakub Deml skutečně publikovat v *Museu*, časopisu moravských bohoslovců, který se patrně nabízel jako samozřejmá příležitost pro literární pokusy mladých studentů teologie. Deml zde debutuje básní Děti v prosinci 1898, tedy vlastně hned při první příležitosti po svém vstupu do semináře – prosincové číslo bylo první ve 33. ročníku, vycházejícím v letech 1898/1899, což byl také první rok jeho studia. Začínající autor v *Museu* otiskuje především básně, exegese Bílkova a Březinova díla a později také několik básní v próze. Po dokončení studia v roce 1902 pokračuje v podobném duchu v časopise katolických modernistů *Nový život* (kam poprvé přispěl již v roce 1900 básní Život) a spřízněné *Evě*, později také ve *Dvacátém věku* a v menší míře v *Českých květech* a *Neděli*; homiletické časopisy *Kazatel* a *Kazatelna* otiskují též tři jeho kázání. Z výčtu titulů, v nichž Deml své příspěvky uveřejňuje, je zřejmé, že se zatím pohybuje v prostoru vymezeném jeho kněžstvím, tedy převážně v časopisech, jejichž hlavními tvůrci jsou bohoslovci či katoličtí duchovní.

V básníkově tvorbě z této doby je patrný silný vliv symbolismu a dekadence, zároveň se však již v *Museu* objevují i pro Demla charakteristické žánry jako exegese či báseň v próze. Vymyká se naopak „čistá“ povídka Také domů (*Neděle*, 1904) a článek Venkovské knihovny Růže Sušilovy (*Museum*, 1902), jehož hodnota i funkce je pouze dokumentární. V raných Demlových textech se uplatňuje také prozaické zpracování snu a vstupují sem mytické postavy jeho díla: Otokar Březina, František Bílek, zatím nejmenovaná sestřička Matylka. Autor vystupuje i ve své polemické poloze, například v komentáři k textům Otakara Hostinského (Otokar Hostinský, *Nový život*, 1903) či v apologiích Březinova a Bílkova díla. Literární a výtvarné kritiky, jež uveřejňuje

---

⁹ Mohyla (1926), s. 205–206. K tomuto tématu se vracím ještě v kapitole Kauzy, s. 42.

¹⁰ K této otázce viz též Komentáři k bibliografii, s. 59.

v tomto období, jsou pro Demlovu tvorbu velmi významné – právě v nich totiž formuluje své umělecké krédo.

Především v textech publikovaných v *Museu* a ve *Dvacátém věku* leží těžiště jeho první knihy *Notantur Lumina*. Tuto periodu Demlovy tvorby nazývám obdobím *hledání vlastního jazyka* podle autorova vyjádření v rozhovoru z roku 1939, kde mimo jiné vysvětluje, proč právě básně z *Notantur Lumina* nezařadil do svého souboru *Veršů českých*: „Poněvadž verše z té doby nebyly ještě tak docela moje; i když třeba jsem jich nepsal pod přímou inspirací Otokara Březiny, jistě ještě nebyly vytvořeny docela samostatně a rukou silnou. Počítám je mezi svá Iuvenalia. [...]“¹¹ Neznamená to však, že by svoji tvorbu z těchto let zavrhoval jako celek – oceňuje zde například svou báseň *Venkovu* (*Nový život*, 1903). To je ovšem patrné i z faktu, že svou básnickou prvotinu vydal ještě dvakrát přepracovanou pod názvem *První světla* (1917, 1931).

Rok 1905 je v Demlově časopisecké tvorbě významný i proto, že přestává užívat pseudonymy a nadále píše jen pod vlastním jménem. To se poprvé objevuje už v *Museu* v roce 1901, u článku věnovaného dílu Františka Bílka. V *Novém životě* (1903) se však u básní zprvu vrací k pseudonymům, zatímco kritické texty a exegese zde podepisuje svým jménem (případně snadno rozluštitelnou šifrou „Jak, D-I“). Pouze pod pseudonymy pak uveřejňuje své texty v časopisech *Dvacátý věk* (1904–1095) a *Neděle* (1904). V posledním případě může být důvodem básníkovy snaha chránit soukromí vlastní rodiny – zde uveřejněná povídka je totiž výrazně autobiografická. Naopak u kázání v homiletických časopisech (*Kazatelna*, 1903; *Kazatel*, 1904) stojí vždy autorovo jméno.

V Demlově opuštění pseudonymů lze vidět i souvislost s jeho působením ve Studiu, kde se literatura a život definitivně neoddělitelně propojují. Básník na sebe bere absolutní zodpovědnost za vlastní tvorbu – a hned v letech bezprostředně následujících se ukazuje, jak závažné je takové rozhodnutí. Deml je za svou literární činnost opakovaně trestán svými církevními nadřízenými, až je mu nakonec kněžské působení, k němuž se cítil povolán, zcela zakázáno. Na druhou stranu právě na tomto principu jednoty psaní a prožívání vzniká jedinečné literární dílo.

---

¹¹ Rozhovor s Jakubem Demlem (*Národní noviny*, 1939).

Období druhé – staroříšské (1905–1910)

V roce 1904 se Jakub Deml stěhuje do Babic u Moravských Budějovic, do blízkosti Otokara Březiny a také Josefa Florianana. Pod jeho vlivem zavrhuje Katolickou modernu, a s *Novým životem* se tedy rozchází ve zlém (neshody však začaly už minimálně o rok dříve, kvůli Demlově prvotině *Slovo k Otčenáši Františka Bílka*, jež vyšla právě nákladem družstva Nového života; jako ojedinělý návrat vychází pak v roce 1907 jeden Demlův překlad v *Evě*, revui pro ženy úzce spjaté s *Novým životem*).

V následujících letech básník vynakládá většinu své energie na práci pro Florianovo staroříšské Studium.¹² Jeho původní tvorbě zde není příliš přáno (přesto zde v roce 1907 vycházejí další Demlovy knihy, *Homilie* a *Notantur Lumina*), zato zde uveřejňuje mnoho překladů (z latiny, němčiny a vlámštiny) a především dopisů, které se pak stanou jedním z typických útvarů jeho díla. Také tu vycházejí první apostrofy květin, jež tvoří základ jeho nejvydávanější knihy, *Mých přátel*. Na těchto básních v próze (v porovnání například s texty z *Dvacátého věku*) se zřetelně ukazuje přesun Demlovy pozornosti od abstraktního ke konkrétnímu.¹³

V překladech staroříšského období se zřetelně ukazuje a rozvíjí básníkův zájem o mystiku, v dopisech nebo také v epigramech se zase začíná hlásit ke slovu jeden z hlavních rysů Demlova díla a osobnosti, jeho humor a ironie (nikoli jako rétorická figura, ale hluboká ironie vnitřní), které se zde uplatňují především v polemických až pamfletických textech. Ve sbornících vstupují na scénu také další postavy Demlova „románu duše“:¹⁴ kromě samotného Florianana je to především básníkův nejbližší přítel Josef Polák, jenž do své předčasné smrti se Studium také spolupracoval, nebo adresát jeho dopisů a také přítel kněz a překladatel Matěj Fencel.

Mimo *Studium* přispívá Deml pouze jednou básní v roce 1907 do *Obzoru* a hojněji v letech 1908 a 1909 do *Meditací* Viléma Bitnara, kde vedle překladů otiskuje další své snové básně v próze, jež později vydá v *Tanci Smrti*. Jeden jeho text vychází také ve *Vlasti* – je to básníkovo prohlášení, že nepatří k hnutí Katolické moderny (Prohlášení, *Vlast*, 1907); podle Demlova dopisu redaktoru *Vlasti* Škrdlovi (Dp. Tomáši Škrdlovi, redaktoru *Vlasti*. Důstojný Pane!

---

¹² „Studium“ je název ediční řady i nakladatelství a také jednotlivých sborníků.

¹³ Autor to později sám glosuje v próze *Kollokvia* (*Niva*, 1921): „Jsem [...] sedlák a raději mám věci než slova.“

¹⁴ Vladimír Binar, op. cit., s. 203.

Studium, 1907) jde však o otištění „zfalšované“, na jehož základě se rozchází jak s adresátem, tak s jeho časopisem. Také s *Meditacemi* spolupracuje poměrně krátce.

Ještě podstatnější však je, že si kněz Deml kvůli svému působení ve Studiu zneprátelel svoje nadřizené a po několikerém přeložení a stupňujících se konfliktech je nakonec předčasně penzionován. Zůstává tak bez domova, bez místa a bez peněz a v této situaci (poté, co se znesvářil i s převážnou částí katolického tisku) se k němu nakonec obrací zády i Josef Florian. Následující léta stráví Jakub Deml na cestě, štván nouzí a církevní hierarchií z místa na místo.¹⁵

Snad i proto mizí básníkovo jméno na několik let ze stránek periodik. V letech **1911–1914** časopisecky nepublikuje jediný text, zato však vydává několik svých zásadních knih: jsou to především *Hrad Smrti*, *Tanec Smrti*, *Moji přátelé* a také deníkové prózy (*Rosnička*, *Domů* a *Pro budoucí poutníky a poutnice*) a překlady (*Svaté Hildegardy Cestyvěz*, *Slavík sv. Bonaventury*, *Život sv. Dymny, panny a mučednice* aj.). Z této doby pochází rovněž velmi podstatná část Demlovy korespondence, z dochovaných jsou to například soubory dopisů S. K. Neumannovi a jeho druhé ženě, F. X. Šaldovi a Růženě Svobodové, Marii Tischlitzové a dalším.¹⁶

Období třetí – časopisy pražských přátel a socialistický tisk (1915–1920)

Nový „domov“ nachází básník odstrkovaný svou matkou Církví mezi pražskými literáty a umělci, a to právě díky výše zmíněným knihám, jichž si povšimne S. K. Neumann¹⁷ a především F. X. Šalda.¹⁸ V roce 1915 začíná Jakub Deml přispívat do *Ženského světa* a *Květu*, následuje Šaldův *Kmen* a *Lípa* Růženy Svobodové. (S dvěma posledně jmenovanými přáteli vede zároveň stále intenzivní korespondenci.) Píše také do novin – nejprve jen inzeráty do *Národních listů*,¹⁹ posléze v témže deníku uveřejňuje svoje první vyjádření k aktuální politické situaci; v kritice poměrů pokračuje dále také v *Horácku* nebo *Tribuně*, často formou dopisu. V této době

---

¹⁵ Tomuto období Demlova života se věnuje sborník *Literární archiv 43: KOMU svěřiti tento list? Korespondence Jakuba Demla do roku 1918*. Praha: Památník národního písemnictví, 2011, zejména studie Šárky Kořínkové „Nebezpečné individuuum, od kterého lidská společnost měla by býti osvobozena...“ Pražský pobyt Jakuba Demla v letech 1912–1913, s. 49–58.

¹⁶ O dalších korespondencích též in *Literární archiv 43*, op. cit.

¹⁷ Neumannova recenze *Rosničky* (S. K. Neumann, Setkání s katolíkem. Lidové noviny 20, 1912, č. 243, s. 1–2, 4. 9. Knižně in Jakub Deml, *Pro budoucí poutníky a poutnice*, 1913, s. 24–29.) je pro Demla významnou událostí a stane se počátkem intenzivní vzájemné korespondence a přátelství obou básníků – viz též kapitulu *Kauzy*, s. 36. Některé dopisy (též Neumannově ženě Boženě Hodačové-Neumannové) Deml otiskl v knize *Pro budoucí poutníky a poutnice* (1913).

¹⁸ Viz např. F. X. Šalda, *Jakuba Demla Hrad smrti a Moji přátelé*. *Česká kultura* 1, 1912/1913, s. 505–506.

¹⁹ Jsou to především reklamy na autorovy nové knihy, ale také například inzerát, jímž Deml hledá neznámého muže, kterého krátce předtím potkal (Onoho pána z kraje brněnského [...], *Národní listy*, 1915).

přispívá i do otevřeně levicových periodik (například zmíněné *Horácko* nese podtitul *Časopis české strany socialistické*). Jeho poukazování na nepravosti v církvi se nejvýrazněji projevuje článkem, v němž se vyjadřuje pro zrušení celibátu (Jakub Deml o celibátu, *Socialistická budoucnost*, 1919), který v této době chápe jako přetvářku a zákon odporující přirozenosti; přirozenost, evangelium a demokracii zde klade na roveň a oproti dřívějšku kritizuje mimo konkrétních kněží dokonce i samotný Řím. Na významu u něj získává především téma národa, v budoucnu pro jeho publicistické texty klíčové.

Zároveň Deml i nadále uveřejňuje umělecké kritiky, oblast jeho zájmu se rozšiřuje o jeho nové přátele Šaldu, Svobodovou a grafika Františka Koblihu, neztrácí však ze zřetele ani Březinu, jemuž věnuje dlouhou studii, uveřejňovanou na pokračování v *Kmeni* (Příroda v díle Otokara Březiny, *Kmen*, 1917), přičemž se pokouší hledat v dílech svých oblíbenců styčné body a společný podklad. V časopiseckých dedikacích z této doby se opakovaně objevuje jméno Elišky Wiesenbergrové, která v mnoha textech také skrytě vystupuje a stává se další z ústředních postav jeho díla (mimo jiné i knihy *Miriam*, vydané roku 1916), stejně jako F. X. Šalda či Pavla Kytlicová, kterou básník potkává v říjnu roku 1918 a jež se stává jeho vydavatelkou, přítelkyní a životní souputnicí.

Zatímco Demlovy názory se v tomto období zdají být v souhlasu s náladou doby, jeho umělecká osobitost se ještě vyhraňuje a z jeho tvorby číší sebevědomí. V roce 1917 začíná vydávat své *Šlépěje*, zamýšlené jako nepravidelné periodikum, jež má kolem sebe shromáždit významnou obec čtenářů, a stát se tak „krystalizačním bodem“ v národě.²⁰ V popřevratovém roce 1919, dramatickém obecně i pro Demla zvláště, vycházejí dokonce čtyři svazky (takové frekvence už nikdy poté nedosáhne). Nezanedbatelnou část náplně těchto knih-sborníků tvoří právě texty z novin a časopisů, a to jak Demlovy, tak jiných autorů – ty se však týkají obvykle opět básníka samého, jeho tvorby nebo veřejné činnosti. Na stránkách *Šlépějí* tak Deml vede rozsáhlé polemiky, jejichž součástí jsou zhusta opět dopisy, otiskuje zde však i básně a prózy.

---

²⁰ Tak je podle Demlova *Svědectví* nazval Otokar Březina: „Vy jste svými *Šlépějemi* vytvořil kolem sebe jistou obec a k této obci máte jisté povinnosti! Vy nesmíte přestat k nim mluvit! Je to vaše povinnost k národu! Vytvoří-li se v národě takový krystalizační bod, jakým jsou vaše *Šlépěje*, má to pro národ veliký význam.“ (*Mé svědectví o Otokaru Březinovi*, 1931, s. 9.)

Období čtvrté – „státotvorné“ Lidové noviny a Sokol (1921–1927)

V červenci roku 1921 začíná velice plodná spolupráce Jakuba Demla s *Lidovými novinami*, v tomto prvním půlroce obzvláště intenzivní – básník zde otiskuje v průměru čtyři až pět článků měsíčně. Styky navazuje i s pražským německým deníkem *Prager Presse*, kde v německém překladu publikuje první deníkový text o Otokaru Březinovi (Bei Otokar Březina, *Prager Presse*, 1921), k čemuž se pak vrací až v dalším období, po Březinově smrti v roce 1929. V obou listech však uveřejňuje téměř výhradně umělecké, nikoli publicistické texty,²¹ přestože formálně jde často o fejetony či sloupky. *Prager Presse* povětšinou přejímá a překládá básně či prózy uveřejněné už dříve v jiných periodikách či Demlových knihách – výjimkou je kromě zmíněné deníkové prózy text Leib und Seele z roku 1923, který v češtině vychází až v následujícím roce (Tělo – duše, *Lidové noviny*, 1924), a krátká báseň v próze Die Seele (1922).²²

Pozoruhodnou kapitolou z hlediska Demlovy časopisecké tvorby je jeho působení v Sokole. Vstupuje do něj i s Pavlou Kytlicovou v roce 1921, kdy se natrvalo vrací do Tasova, a v následujícím roce začíná přispívat do sokolských časopisů, především do *Věstníku Sokolské župy plukovníka Švece*, do níž tasovská jednota patří, a okrajově i do časopisů jiných žup (slovenské *Bradlo*, 1925, a valašský *Radhošť*, 1926). Básníkovy texty se však objevují také v celostátních periodikách – nejvíce píše do *Sokolice*, určené ženám, několik jeho článků najdeme i ve *Věstníku sokolském* a v *Sokolu*. Mimoto můžeme v těchto časopisech sledovat jeho další činnost v sokolské organizaci – například přednášky, funkce, které zastával, nebo jeho účast na schůzích – a také ohlasy jeho působení a konflikty, které vyvolávalo.²³

Po roce 1923 četnost Demlových textů v periodikách klesá, nejcitelněji v roce 1926.²⁴ I v tomto případě (stejně jako v letech 1911–1914) obrací básník svou pozornost k původní knižní tvorbě – toho roku sice otiskuje jen tři příspěvky, zato vycházejí tři z jeho stěžejních knih: *Tepna*, *Hlas mluví k Slovu* a *Mohyla*. V předchozích letech naopak vydával pouze knihy sestavené převážně z novinových a časopiseckých článků – buď ze sokolských časopisů

---

²¹ Viz definici na s. 13.

²² Český originál této básně (existuje-li) se mi dosud nepodařilo dohledat.

²³ Příznačné je, že hned první uveřejněný článek rozpoutal širší diskusi, a rozhodně nezůstává jen u něj. Podrobněji se tomuto tématu věnuji v kapitole Kauzy, s. ....

²⁴ V roce 1921 otiskl Deml v periodikách 37 textů, v roce 1922 jich bylo 35 a v následujícím roce 33.

(*Sokolská čítanka*, 1923 a 1924; *Sestrám*, 1924), nebo z *Lidových novin*, *Tribuny* a *Nivy* (*Česno*, 1924).²⁵ Z uspořádání textů do knih je patrné, že Deml tyto dvě linie své tvorby zřetelně odděluje.

Ke konci období začínají být patrné rozpory mezi básnickovým postojem a hlavním proudem sokolské ideologie. Problém tkví především ve vztahu sokolství a katolicismu. Jak jsem se zmínila výše, Deml v popřevratové době církev ostře kritizuje a jeho revolta vrcholí v článku Slovo o díle Františka Bílka, otištěném ve *Volných směrech* v roce 1922, kde pronáší provokativní věty: „Bílek nebude dlouho katolíkem. Dnes žádný z nás.“

Postupně se však ukazuje, že katolická tradice hraje přece jen zásadní roli v jeho představě o českém národě. Naproti tomu Sokol je součástí tažení proti césaropapismu a radikální skupiny v něm požadují, aby všichni členové vystoupili z církve. Snad právě navzdory tomuto tlaku začíná Deml katolicismus opět bránit a snaží se obě „konfese“ smířit. Tak si můžeme vysvětlit jeho výroky z roku 1927: „Není zásadního rozdílu [...] mezi katolicismem, protestantismem a pravoslavím.“²⁶ Ve stejném textu vyzývá k opuštění revolucionářství a „pokrokářství“, s tím, že práce proti křesťanství škodí národu, a končí úpěnlivou prosbou za „sjednocení Čechů LÁSKOU!“. Je tu patrná zoufalá snaha o kompromis, u Jakuba Demla jinak vzácná. Sokolská organizace mu však nevychází vstříc, odmítá se účastnit velkolepých celostátních oslav svatováclavského jubilea – a to je zřejmě posledním impulsem k Demlovi vystoupení ze Sokola.

V člancích ze sokolských časopisů je pozoruhodný náboženský a kulturní eklekticismus. Ten můžeme pozorovat už v Demlově první knize, *Slově k Otčenáši Františka Bílka* (1904), zde se pak projevuje snad ještě intenzivněji. Básník spojuje v jednom textu myšlenky a citace například Vrchlického, Tyrše, Bible, Mickiewicze a tasovského souseda Zezuly (*Sokolství, Věstník Sokolské župy plukovníka Švece*, 1923), nebo jindy Palackého, Komenského, Gándhího a Darwina (*Neodpíratí zlému? Věstník Sokolské župy plukovníka Švece*, 1922). Ke konci tohoto období otiskuje stále ještě v rámci Sokola články, v nichž se již zřetelně odchyluje od hlavního proudu. Vrchu zde nabývají témata Demlovi vlastní: kromě výše zmíněného katolicismu a námětů s ním spojených začíná akcentovat také pouto člověka se zemí, a to nikoli ve významu vlasti, ale konkrétní krajiny, „rodné hroudy“ (*Nová země, Radhošť*, 1926) – obojí bude dále patřit k ústředním myšlenkám básnickovy tvorby.

---

²⁵ Stranou jmenovaných periodik stojí osamělý Koník z plzeňského *Pramene* z roku 1922.

²⁶ Bratři, mým projevem, o který mne, laskavi, žádáte [...]. *Sokol*, 1927. K článku a zejména k této větě se Deml vrací ve *Šlépějích X.* (1928, s. 43): „Na vlastní duši a na vlastním těle jsem zkusil, jakých nesmyslů je schopen člověk, cítí-li se organisovaným Sokolem.“

Období páté – návrat ke kořenům (1928–1935)

Roku 1928 tedy Deml Sokol definitivně opouští – a s ním i sokolská periodika – a v následujícím roce končí i jeho spolupráce s *Lidovými novinami*. Navazuje však novou s literárními časopisy katolického zaměření vedenými jeho přáteli – Durychovým *Akordem* a *Tvarem* Bedřicha Fučíka, Miloše Dvořáka a Alberta Vyskočila; od roku 1929 přispívá též do dominikánské revue Silvestra Braita *Na hlubině*. Definitivní tečku za Demlovou sokolskou epizodou tvoří pak jeho článek proti této organizaci v časopise konkurenčního katolického Orla (1931), za jehož urážení musel v roce 1924 podle rozhodnutí soudu zaplatit odškodné a své výroky veřejně odvolat.²⁷

Důležitým momentem je v této době smrt Demlova přítele a Mistra Otokara Březiny, po níž přichází vlna vzpomínkových článků a knih, podávajících podle Demla zkreslený obraz uctívaného, avšak uzavřeného, a proto tajemného básníka. Začíná tedy otiskovat své vlastní vzpomínky na něj, v nichž především zdůrazňuje katolickou podstatu Březinova díla.²⁸ Kromě toho zveřejňuje také básnickovy soukromé komentáře současného dění kulturního a politického, z čehož pak vzniká další Demlův soudní spor – je souzen za reprodukování údajných Březinových výroků proti T. G. Masarykovi, který však sám v roce 1930 proces zastavuje.²⁹

Jednotlivé vzpomínky na zesnulého přítele jsou jen přípravou k jednomu z nejvýznamnějších bodů Demlovy tvůrčí dráhy, *Mému svědectví o Otokaru Březinovi*, vydanému počátkem léta roku 1931. Tato kniha vyvolává u kulturní veřejnosti nebývalý ohlas a je jí věnována nezvyklá pozornost i mimo literární časopisy a rubriky³⁰ – je totiž téměř bez výjimky čtena jako dokument, nikoli jako literární dílo. Nutno říci, že reakce jsou z velké části ostře negativní a s knihou je

---

²⁷ Toto odvolání vyšlo na žádost žalobců v brněnském časopise *Den* (Odvolávám urážky učiněné v mojí veřejné řeči [...]. *Den*, 1924). Případem se podrobněji zabývá Iva Mrázková ve studii „... aby byl P. Jakub Deml proti bezpečnosti dle zákona potrestán“ aneb O jedné soudní při mezi tasovským Sokolem a velkobítešským Orlem (*Západní Morava* 14, 2010, s. 24–32).

²⁸ To však dělá i za Březinova života, například v eseji *Slovo k Hudbě pramenů* (*Nový život*, 1903) a znovu v příspěvku k Mistrovým šedesátinám *Básník víry* (*Tvar*, 1928). Otokaru Březinovi, jak Deml přiznává ve *Svědectví*, nebylo toto jednoznačné vykládání jeho díla po chuti, proto se svým přítelem v následujících měsících, až do doby těsně před svou smrtí nemluvil (*Mé svědectví o Otokaru Březinovi*, s. 534.).

²⁹ První český prezident je také jednou z významných postav Demlova díla, a to zdaleka ne černobíle vnímanou, jak by se dalo soudit z faktu, že byl básník obviněn za jeho urážku jakožto hlavy státu.

³⁰ V následujících letech český tisk o dalších Demlových knihách naopak téměř bez výjimky mlčí – alespoň si na to básník stěžuje (*Šlépěje XXI.*, 1936, s. 34–35 a 104). V článku z brněnského *Dne* píše neznámý autor dokonce o „spiknutí v mlčení“, „poušti mlčení“, „organisovaném mlčení ze zlé vůle“. (-rp-, *Vítězství pravdy Jakuba Demla. Den* 28, 1939, 5. 3. Přetištěno in *Šlépěje XXIV.*, s. 23–26.)

souzen a zavržen i její autor.³¹ Nejbolestnější pro Demla je, že nepochopení a odsudky přicházejí i ze strany mnohých jeho dřívějších přátel, jako je F. X. Šalda, Jaroslav Durych nebo J. K. Pojezdný (pseudonym Jaromíra Doležala), spolupráci s ním (do té doby velice intenzivní) posléze přerušuje i dominikánská revue *Na hlubinu* – s přetrháním osobních vztahů přichází i o své publikační tribuny; v následujících letech četnost jeho příspěvků v periodikách výrazně klesá až k dalšímu odmlčení v letech **1936 a 1937**.

Mezitím, na začátku roku 1932, zasahuje básníka další rána – umírá Pavla Kytlicová, jeho dlouholetá spolupracovnice a životní opora. Jakub Deml tak ztrácí jednu ze svých posledních jistot a cítí se nejen odvržen literární kritikou, ale i opuštěn svým národem. O to silněji se přimkne ke konzervativnímu katolicismu. Seznámení s hraběnkou Kateřinou Sweerts-Sporckovou pak ústí v krátké období, kdy básník akcentuje své německé kořeny³² – tehdy také píše německé verše.³³

Období šesté – básník v době ohrožení národa (1938–1944)

Po dvouleté pauze se Demlovy příspěvky začínají znovu objevovat v novinách a časopisech v roce 1938, v tíživé atmosféře strachu ze zhoršující se mezinárodní situace. Jakub Deml hledá příčinu ohrožení československého státu především v něm samém, v nesvornosti národa, kterou ostatně kritizoval už od doby předcházející války, a v jeho odvrácení od pravé víry. Ve svých textech označuje různé viníky: takzvané české Židy, Sokol, učitelstvo – zkrátka hlasatele „bezduchého pokroku“.

Texty z této doby asi nejlépe odpovídají funkční a stylové charakteristice publicistiky, jak byla definována v úvodu, Deml ale využívá i méně typické prostředky – příkladem jsou tři dlouhé „angažované“ básně, z nichž pouze jedna se dá označit jako politická satira (Uzdravení v Betlémě, *Nedělní list*, 1938), zbylé dvě (Zhřešili jsme, *Národní obnova*, 1938; Žalm kající, *Nedělní list*, 1939) jsou spíše kajícími modlitbami, v nichž jsou vyjmenovány konkrétní hříchy

---

³¹ Předmětem pohoršení je zejména kritika T. G. Masaryka a jiných představitelů soudobé politiky a kultury, projevy nacionalismu, výroky o Židech, odmítání „pokroku“ a také polemické výhrady vůči některým přátelům obou básníků, například F. X. Šaldovi. Tyto výroky přičítá většina účastníků diskuse nikoli zesnulému Březinovi, který se stal už za svého života jedním z národních idolů, ale jeho „svědku“ Demlovi.

³² Demlův dědeček z otcovy strany pocházel z německé rodiny z Opatova u České Třebové.

³³ Viz např. báseň *Menschenfresser (Gedeon)*, 1933). Své zklamání z ukončení vztahu s hraběnkou, jež vnímá zároveň jako zradu ze strany německého národa, vyjadřuje v knize *Zapomenuté světlo* (1934), která způsobí další skandál, tentokrát zejména kvůli erotickému zabarvení některých pasáží.

národa – například neúcta k přírodě a tradičnímu způsobu hospodaření, která zničila českou krajinu; téma pouta se zemí má i krátká báseň *Navždy* (*Lidové noviny*, 1944).³⁴ K publikování textů někdy až pamfletického charakteru využívá autor prostor nacionalistické a katolicky konzervativní *Národní obnovy* nebo i bulvárních deníků Jiřího Stříbrného, zejména *Poledního listu*; přispívá také do katolického brněnského *Dne*.

Postupem času – s narůstající jistotou, že nacistická okupace hned tak neskončí – Deml místo burcování a národní (sebe)kritiky obrací pozornost čtenářů k pozitivním příkladům hodným následování – ať už je to Pavla Kytlicová, jeho někdejší učitelé, tasovský autodopravce Borkovec, nebo básníkův bratr Antonín (o posledních dvou jmenovaných otiskuje nekrology ve *Velkomeziříčsku* v letech 1939 a 1940). Víceméně opouští jmenovité útoky na konkrétní osoby a organizace – hybnou silou tohoto alespoň vnějškového smíření však není láska, již se jako sjednocujícího prvku dovolával před více než deseti lety (*Sokol*, 1927; viz též citaci výše, s. 24), ale pocit ohrožení. Konfrontační, bojovný tón nahrazuje nepřímou vyslovená výzva k rezistenci, snaha posílit kolektivní sebevědomí zdůrazňováním národních tradic a neurčité tiché spikleneckví.³⁵

Důležitou roli nositele zmíněných tradic zde hraje kromě katolické víry (která podle něj jediná dokáže vytvořit skutečné společenství) také literatura a umění obecně – nad významem obojího se Deml zamýšlí například v příspěvku k anketě Proč mám rád své povolání (*Nedělní list*, 1941). Od náboženství k literatuře postupuje v článku *Knihy* (*Vyšehrad*, 1940), kde nabádá čtenáře k pečlivému výběru četby: „Sám dobře víš, že se prohřešuješ proti Bohu, proti své rodině, proti svým přátelům a proti sobě, odebíráš-li, platíš-li a čteš-li časopisy a knihy, které tak či onak se rouhají víře a mravnosti, anebo ve kterých víra a mravnost je záležitostí indiferentní.“

Na druhé straně napomíná i spisovatele: „[...] kdykoli píšete knihu, mějte na paměti, s jakou důvěrou bral do rukou český lid českou knihu před sto lety [...]“ (Má-li národ v poesii placené lháře – na všech hranicích to prohraje, *Pražský večer*, 1938) a dodává, že mají „psátí jenom to, co

---

³⁴ Motiv krajiny je ve vývoji Demlova díla stále důležitější; vlastenectví v jeho pojetí není žádnou abstraktní ideou, ale vyplývá přímo z lásky k rodnému kusu země a z potřeby péče o něj. Toto téma se ovšem objevuje už v jeho příspěvcích v sokolských časopisech – viz např. články *Krása našeho domova* a *Prosí krajina* (*Věstník Sokolské župy plukovníka Švece*, 1923) nebo *Nová země* (*Radhošť*, 1926).

³⁵ Zřejmě to přivedlo básníka také zpět ke spolupráci s Jaroslavem Durychem, s nímž se od vydání *Svědectví* navzájem častovali urážkami – viz např. Durychovy články *Rok zkoušky* (*Akord* 4, 1931, č. 10, str. 433–436, listopad) a *Smutek Jakuba Demla* (*Akord* 5, 1932, č. 1, s. 15–29, leden) a Demlovy invektivy ve *Šlépějích*, počínaje jejich XVIII. svazkem (konkrétně např. *Šlépěje XXI.*, 1936, s. 32, kde Deml cituje nejmenovaného advokáta, jenž tvrdí, že Durychovy knihy jsou pornografické).

je hodno, aby bylo vyryto do kamene“. Takový rigidní až didaktický přístup k tvorbě (alespoň v kontextu jeho „pohoršujících“ děl, jako je *Zapomenuté světlo*, nebo deníkových knih a *Šlápějí*, kam zařazuje i texty výrazně neliterární) je u Demla přinejmenším na první pohled zarážející, na druhou stranu je třeba si uvědomit, že své dílo i jinde explicitně pojímá jako práci pro národ (výrazné je to například v jeho komentářích ke *Svědectví*). Témata umění, národa a víry jsou zde tedy neoddelitelně propojená. V roce 1941, po deseti letech, obnovuje básník spolupráci také s revue *Na hlubinu*, kam přispívá eseji o víře a umění, zde ale bez otevřeného apelu; článek podobného typu píše i do *Vlasti*, vrací se též do *Akordu*. Jako autorita, jejíž názory na tato témata Deml podává jako pravdy potřebné celému národu, se zde znovu objevuje i Otokar Březina.

Ačkoli Deml dále vystupuje proti Židům a jedním textem přispívá i do výrazně antisemitské *Národní výzvy* (článek Příklad české ženy se však této tematice nevěnuje – je to vzpomínka na zemřelou přítelkyni Pavlu Kytlicovou), nikdy se nepřidává na stranu německých okupantů a proti rozšířenému přesvědčení³⁶ nepíše ani do *Vlajky*, orgánu stejnojmenného fašistického hnutí. Ta sice otiskuje jeho texty, jsou to však jen úryvky z dříve vydaných knih (především z *Notantur Lumina*, *Šlápějí XIII.* a *Mého svědectví o Otokaru Březinovi*)³⁷ a kromě toho dvě faksimile Demlových knižních dedikací – zde je však těžko určit, zda básník o těchto přetiscích vůbec věděl. Na základě dostupných pramenů nelze tedy tvrdit, že by Deml s *Vlajkou* vědomě spolupracoval. Sám se k tomu vyjadřuje v poznámce Na objasněnou, která vychází v *Nástupu červenobílých* (1940): „[...] s nynějším vedením Č. N. S. T. [= Vlajka] nemám nic společného. Proti Židům a zednářům bránil jsem národ už před lety a nedám se v této věci ničím přeúčít a mýlit ani v budoucnosti, zvláště ne od těch, kteří jim dříve přisluhovali.“

Období sedmé – bilanční (1945–1948)

Po válce Demlova publikační činnost postupně utichá, až nakonec umlká docela. Mění se i tón uveřejňovaných textů – polemičnost se vytrácí úplně, básník zde vystupuje jako člověk, který má už život za sebou a ohlíží se za ním, aby mohl své zkušenosti předat; je tu však patrná i prostá potřeba vyprávět o věcech, které ho v minulosti zasáhly a ovlivnily, a především o lidech, o nichž je nutné zvláště promluvit – a shrnout to vše pro věčnost. Významným prvkem je zde cesta:

---

³⁶ K Demlově údajné spolupráci s *Vlajkou* viz např. článek Karla Janského (Jakube Demle [...]). *Kritický měsíčník* 9, 1948, č. 1–2, s. 29, 20. 1.).

³⁷ Úryvky z dříve vydaných knih v bibliografii neuvádím.

v mariánském věstníku *Ave Maria* uveřejňuje Deml v průběhu celého roku 1946 svou vzpomínku na dávnou zimní pouť s Josefem Florianem, který je zde skryt v označení Mistr (Pout na Svatou Horu, *Ave Maria*, 1946). V tomto časopise otiskuje Deml také oslavné mariánské básně (Proto tě chceme, Maria! a Zvěstování, *Ave Maria*, 1946) a rozpravu Jak je to s tebou, Hedvičko? (*Ave Maria*, 1945), kde vystupuje jako kněz-rádce, vysvětlující mladé dívce nutnost oddanosti v manželství – v autorovi těchto textů by asi nikdo nehledal někdejšího „veřejného hříšníka“ a básníka vyvolávajícího tolik kontroverzí.

Dějištěm dalších próz je především Tasov – v *Akordu* uveřejňuje Deml vzpomínku na svého bratra Antonína, v katolickém kalendáři *Moravan* zase na nejstaršího Josefa a o rok později také prózu Miloš, v níž vypráví o konci války ve své vsi. Kromě toho publikuje (při příležitosti své návštěvy tamějšího přítele) jeden kratší článek v *Prachatických novinách*, který se stylem podobá fejetonům z *Lidových novin* dvacátých let – a *Kritický měsíčník* uveřejňuje v roce 1948 dva básnickovy dopisy jeho redaktoru Václavu Černému, v nichž Deml požaduje omluvu a opravu tvrzení o jeho chování za okupace.³⁸ Tímto rokem Demlovo působení v časopisech a novinách definitivně končí, stejně jako oficiální vydávání básnickových knih za jeho života.

---

³⁸ Viz kapitolu Kauzy, s. 40–41.

Demlova publicistická tvorba z hlediska žánrů a funkcí

„Prosím vás, co je to za knihy? Není to ani román, ani povídka, ani pohádka, není to ani slané, ani masné,“ řekne vám „takový ten Tasovák“.

Tasov. *Věstník Sokolské župy plukovníka Švece* 7, 1926, č. 11–12, s. 200, 1. 12

Psát o žánrech v případě Demlova díla je podobně problematické jako mluvit o jeho publicistice. Jeho texty se přímo vyznačují žánrovou neurčitelností a neomezeným mísením různých prvků, postupů, a dokonce i funkcí (nelze například paušálně tvrdit, že by jeho dopisy či články byly méně básnickým dílem než jeho primárně knižně publikované texty). Podle Vladimíra Binara to platí už o básnickově prvotině *Notantur Lumina*: „Ve své vnější podobě tato Demlova kniha již naznačuje jeho pohrdání literárními žánry a snadno přechází od básně k eseji, lyrické próze či rafinovanému zápisu snu a naznačuje všechny možnosti proudu řeči, jímž se bude Demlovo slovo prodírat.“³⁹ „Problém“ tedy není v absenci žánrů, ale ve velice svobodné práci s jejich rozličnými prvky v rámci jednoho textu. Pokusit se tyto žánry zaznamenat může být přínosem pro porozumění komplexu Demlovy publicistické tvorby i jeho díla vůbec.

Potřeba žánrového zařazení se jasně ukázala už při tvorbě bibliografie, v níž bylo nutné jednotlivé texty nějak stručně označit. V mnoha případech tomu napomohla jejich čistě vnější forma, například u sloupků či fejetonů, které jsou tradičně definovány už pouhým svým umístěním na novinové stránce. Jsem si však vědoma, že vypovídací hodnota takového označování je značně proměnlivá. Jak už jsem zmínila, Deml nebyl žurnalistou v běžném slova smyslu, proto se v jeho tvorbě neseťkáme s typickými žurnalistickými žánry, jako je zpráva či reportáž; převládají texty spojující prvky uměleckého a publicistického stylu, výjimkou však nejsou ani texty čistě umělecké.

Důležitou složku souboru Demlových textů publikovaných v novinách a časopisech tvoří **lyrické básně** a **básně v próze**, jejichž otiskování se v dřívějších dobách neomezovalo na literární časopisy nebo kulturní přílohy novin – zcela běžně se poezie či krásná próza objevovala dokonce i na prvních stránkách deníků, například *Lidových novin*. V mnohem menší míře publikuje Deml básně satirické (např. epigramy ve *Studiu* roku 1910, v *Kmeni* roku 1918 nebo

---

³⁹ Vladimír Binar, op. cit., s. 207.

v *Lidových novinách* roku 1921), ačkoli z jeho pozůstalosti (*Poslední verše*, 1998) víme, že ani tato oblast mu rozhodně nebyla cizí.

Naopak přímo charakteristickým žánrem, který básník ne-li objevil, pak ho v českém prostředí přinejmenším razil, je **snová próza** (nebo termínem Vladimíra Binara próza-sen). Ta u něj nabývá různých podob, od spíše apokalyptických vizí (Sen, *Nový život*, 1905) a symbolických scén (Bílý medvěd, *Meditace*, 1908) přes mystická sdělení (Znamení ve snu, *Museum*, 1902) po příběhy bezdůvodného obětování člověka neschopného vzdorovat (Sen o sestře, Sen o chlebě, Kostel, *Lidové noviny*, 1923; Vražda, *Tvar*, 1928). Společným jmenovatelem je však téměř vždy úzkost, pramenící z pocitu ohrožení a bezmoci v nepřátelském světě nebo ze strachu o blízké osoby.⁴⁰

Tyto prózy nemají příliš společného s budoucími snovými záznamy surrealistů – v žádném případě to nejsou automatické texty, jejich obsah je reflektován a jsou mnohdy i vícekrát literárně zpracovány;⁴¹ chybí zde také důraz na tělesnost ve smyslu erotičnosti, pro surrealismus typický – tělo je tu spíše zdrojem ohrožení člověka pro svoji křehkost a slabost, hlavní příčinou nebezpečí jsou však ostatní lidé, usilující o život snícího nebo přinejlepším lhostejní – v tom se Demlovy prózy-sny podobají mnohem spíše Kafkovým textům.⁴²

V Demlově knižním i časopiseckém díle se také často uplatňují prvky **deníkových záznamů**, které jsou například rámcem prózy Kollokvia (*Niva*, 1921) a do nichž mohou vstupovat jak zmíněné sny, tak další, téměř libovolné žánry, a dokonce i různé dokumenty. Mohou se také samy stát dokumentem – to když zprostředkovávají například hovory Otokara Březiny. V těchto případech pak plní především ovlivňovací funkci, klíčovou pro publicistiku⁴³ – Březinova autorita má přesvědčit čtenáře o správnosti těchto výroků a přimět ho k následování výzev, které implicitně či explicitně obsahují.

Na pomezí dokumentu a fikce díla se pohybují také **dopisy**. Jejich funkcí v Demlově publicistice, především ve sbornících Studia, je z velké části apel – radí a vyzývají k nápravě

---

⁴⁰ Viz též Bedřich Fučík, Orientační popis některých Demlových krajin. In B. F., *Píseň o zemi*. Praha: Melantrich, [1994], s. 203.

⁴¹ Ke vztahu Demla a surrealistů viz též Josef Normon Rostinsky, *Jakub Deml's Proximity to the Czech Avant-Garde*. Providence, Rhode Island, USA, 1981. Disertační práce. Brown University, Department of Slavic Languages.

⁴² K souvislosti mezi dílem Jakuba Demla a Franze Kafky viz Alexander Wöll, *Jakub Deml: Leben und Werk (1878–1961)*. Eine Studie zur mitteleuropäischen Literatur. Köln: Böhlau, 2006, s. 141.

⁴³ Alexandr Stich, op. cit., s. 35 – viz též citaci dále, s. 45.

a někdy se stylem blíží biblické epistolety. Významným prvkem je v dopisech často humor, především v ironické poloze – někdy jsou de facto polemikou s adresátem; její podnět však obvykle přesně neznáme. Skrze korespondenci jsou také vtahovány do díla skutečné postavy, a to se tak stává více než literaturou, skutečným „románem duše“; někdy jsou však jména osob naopak utajena, snad i z praktických důvodů – z ohledu na jejich soukromí.⁴⁴

Dalším žánrem, jehož rysy můžeme vysledovat v Demlově publicistice a jenž ještě výrazněji než dopisy čerpá z náboženské literatury, je **kázání** – a postupy pro něj typické se neomezují jen na těch několik skutečných, která básník otiskoval v homiletických časopisech ještě v době, kdy působil v duchovní správě (*Kazatelna*, 1903; *Kazatel*, 1904). Jeho prvky můžeme nalézt i v mnohých Demlových úvahách a eseích, otiskovaných například v revui *Na hlubinu*. Básník vychází od biblického textu, jehož smysl vykládá a následně převádí v apel, požadavek na čtenářovo jednání. Podobně jako s *Biblií*, která je spolu s dílem Otokara Březiny pro Demla hlavním zdrojem citací a předmětem jeho exegesí, však básník pracuje i s dalšími texty, často navzájem velice vzdálenými. Tento eklekticismus v jeho publicistice vrcholí v sokolském období, projevuje se však v jeho tvorbě už od samého počátku (viz výše, s. 24).⁴⁵

Exegetický postup můžeme zaznamenat také v Demlově psaní o díle jiných tvůrců, ať už se jedná o literaturu, či výtvarné umění.⁴⁶ Platí to především pro jeho dva přátele a zároveň vzory, Otokara Březinu a Františka Bílka – zvláště zpočátku je jejich dílo jedním z ústředních témat Demlovy publicistické tvorby, nevystupuje zde však jako kritik, ale spíše jako vykladač a apoštol jejich umění; podobnou roli přijímá i v knize *Dílo Felixe Jeneweina*. Obecně lze říct, že pro časopisy a noviny píše jen o těch uměleckých dílech, která ho zaujala pozitivně,⁴⁷ a otevřeně vychází především ze svého subjektivního prožitku daného díla, spojeného často i s osobní zkušeností s jeho tvůrcem. Recenze v běžném slova smyslu se v jeho publicistice téměř nevyskytují.

---

⁴⁴ K funkčním a tvarovým aspektům dopisu u Demla a také k jeho zacházení se jmény adresátů viz též úvodní studii Šárky Kořínkové in *I tento list považujte za neúplný. Dopisy Jakuba Demla příteli Matěji Fenclovi*. Ed. Šárka Kořínková. Praha – Podlesí: Dauphin, 2010/2011, s. 30–31.

⁴⁵ Překvapivě v kontextu Demlova díla té doby působí například úryvek z básně Františka Gellnera v závěru dopisu otištěného ve *Studiu* roku 1907 (Důstojnému Pánu p. doktoru theologie N. N.).

⁴⁶ Bedřich Fučík, op. cit., s. 220.

⁴⁷ Viz např. *Šlépěje II.*, s. 8. Negativní kritiky se objevují jen v knižním díle, především ve *Šlépějích*, a jde především o jednotlivé ironické výpady, ne o ucelené texty.

Rovněž některé z Demlových básní publikovaných v novinách a časopisech čerpají z postupů, žánrů a jazyka Bible – z přítomného soupisu jmenujme báseň-modlitbu *Zhřešili jsme* (*Národní obnova*, 1938) a *Žalm kající* (*Nedělní list*, 1939), vydané v době ohrožení národa, před začátkem druhé světové války. Z předchozího je myslím patrné, že ani po svém předčasném penzionování, ani nikdy později, jakkoli ostře řadu jevů v katolické církvi a mnohé její představitele kritizoval, nepřestal Deml vnímat sám sebe jako kněze – a že toto jeho poslání se mu přirozeně spojovalo s posláním básníka: „Jsa básník, mluvím jako kněz a jsa knězem, mluvím jako básník.“ (Proč mám rád své povolání? *Nedělní list*, 1941)

V Demlově publicistické bibliografii najdeme i texty, které se vymykají tím, že naopak jasně naplňují definice tradičních žánrů. Nejvýraznějším příkladem je próza *Také domů* z roku 1904,⁴⁸ klasická povídka – vyprávěná v er-formě a časově i prostorově vymezená hrdinovou cestou krajinou a jeho setkáním s venkovanem. Všechno je tu vylíčeno realisticky, i když s patrnou dekadentní expresivitou. Prvkem pro Demla typickým je zde především autobiografický námět a také zakomponování Březinovy básně do struktury textu. Ojedinělý je i článek *Venkovské knihovny Růže Sušilovy*, který však evidentně nemá literární ambice, jeho smyslem je prostě shrnutí historie a činnosti těchto knihoven, jichž byl Deml po jeden rok svého studia správcem.

---

⁴⁸Bedřich Fučík s Vladimírem Binarem ve své Zprávě o uspořádání Díla Jakuba Demla (*Revolver Revue* č. 42, 2000, s. 196) označují jako povídky i Demlovy texty z Česna, jejich žánrová „čistota“ však není tak jednoznačná jako v případě této prózy – nemají většinou jasnou dějovou linku a jejich pointa nespočívá obvykle ve vyprávěném příběhu, ale v jeho (byť ne vždy explicitním) výkladu; zálibou v paralelách se tak často blíží spíše podobenství, propojením vyprávění a úvahy zase fejetonu.

Kauzy

Vystupoval jsem já proti Sokolu, či proti jeho zlořádům a proti jeho pokrytectví? A dělal jsem já šeptandu, či jsem mluvil veřejně? [...] Kdybyste byli poctiví žáci Tyršovi, vy byste mně museli být vděční, že mám odvalu kritizovat, když jiní se toho neodváží!

Že by obrat v Sokole? *Den*, 1940

Jakub Deml bývá někdy označován jako prokletý básník. Příčina tkví mimo jiné v tom, že vedl po většinu svého života otevřený, často až zuřivý boj za své přesvědčení, bez ohledu na to, kolik z jeho současníků ho sdílelo – a bojovat za něco obvykle znamená i bojovat proti někomu. Proto byl na své životní pouti takřka neustále provázen spory, které nejednou skončily v soudní síni – podstatnější část se však odehrála na stránkách jeho knih, ale také novin a časopisů.

Příznačné v Demlově případě je, že „protistranou“ jsou často jeho bývalí přátelé či spolupracovníci, případně myšlenka, kterou dříve zastával (výjimečně to platí i naopak, například v případě tělocvičného spolku Orel, který zprvu urážel, a později v jeho časopise publikoval). Lze k tomu vztáhnout slova Vladimíra Binara: „Vášnivá láska je vystřídána vášnivou nenávisť, nikdy však v Demlově vztahu není lhostejnost.“⁴⁹ A přestože aktéry sporů jsou velmi často literáti, předmětem jsou téměř vždy primárně ideje, nikoli umělecká kvalita textů jednoho či druhého. Dodejme však, že Deml a jeho dílo měli nejen své zuřivé nepřátele, ale i (často podobně zuřivé) příznivce a propagátory, kteří se mnohokrát veřejně rozhořčili nad tím, v jakém zapomenutí a chudobě tento básník žije a jak malému zájmu a ocenění se těší jeho dílo – a to i v letech nejširšího čtenářského úspěchu, tedy v „sokolském“ období.

Katolická moderna a spory s církevní hierarchií

První rozepře, na které jsem v časopisech narazila, se objevují ve vztahu Jakuba Demla (jakožto spolupracovníka *Studia*) a představiteli Katolické moderny okolo časopisů *Bílý prapor* a *Nový život*, v němž publikoval od roku 1900. Ve svém Prohlášení (*Vlast*, 1907) projevuje nesouhlas

---

⁴⁹ Vladimír Binar, op. cit., s. 209.

„s jejich stěžejními zásadami racionalisticko-materialistickými“, a proto si nepřeje být mezi modernisty řazen. Fakt, že přispíval do *Nového života*, „ještě ničeho neznamená“ – časopis otiskoval i práce takových autorů, jako byl Julius Zeyer, Léon Bloy nebo Ernest Hello. Zároveň zde vyjadřuje svou často zdůrazňovanou nechuť ke katolickému spolkaření a jakémukoli stranictví: „[...] nechci být počítán do žádné jiné strany, leč, dle I. Encykliky Jeho Svatosti Pia X., do ‚strany přátel Božích‘.“⁵⁰ V dopisech uveřejňovaných ve sbornících *Studia* popisuje Deml také své spory s konzistory, které se týkaly především papežského dekretu o častém a denním svatém přijímání, jehož následování básník prosazoval – ty jsou ale známy z jeho deníkových knih.⁵¹

Vztah s Eliškou Wiesenbergrovou

V roce 1912, kdy je konzistory postupně vykazován ze všech nalezených útočišť, se básník (po předchozí korespondenci v dobách své práce pro *Studium*)⁵² osobně seznamuje s Eliškou Wiesenbergrovou, ženou továrníka ze Žebráka, která se stává jeho přítelkyní a mecenáškou. V následujícím roce je Deml u její rodiny dokonce přes léto hostem, jeho zdejší pobyt však skončí skandálem. Část rukopisu připravované knihy *Pro budoucí poutníky a poutnice* se dostane do rukou Eliščina manžela, kterému poslouží jako důkaz jejich příliš blízkého vztahu. Oba odcházejí na krátký čas do Prahy, pak je ale paní Eliška odvečena do nervového sanatoria a následně držena v domácím vězení.⁵³

Tyto události básník na stránkách novin otevřeně nereflektuje, avšak těm, kteří ji zbavili svobody, hrozí později alespoň skrytě, inzerátem v *Národních listech* roku 1915: „Jakub Deml vydá v nejbližší době Sanatorium, díl I. Kniha tato jest kulturně sociálním dokumentem naší doby. Psychiatrie (naší doby) a eugenika jsou hlavními zdroji tohoto spisu, ale mimo to nalezne v něm čtenář postřehy ze síní advokátských a soudních a jakož samo sebou se rozumí u dokumentu kulturně sociálního, i z ovzduší uměleckého, literárního, průmyslnického,

---

⁵⁰ Z publikovaných textů není zřejmé pozadí konfliktu, například z korespondence s Karlem Dostálem-Lutinovem však víme, že k rozvázání spolupráce s *Novým životem* vedly básníka také neshody okolo způsobu vydání jeho prvotiny, *Slova k Otčenáši Františka Bílka*. Viz Markéta Holanová – Lucie Hrabalová, *Dopisy Jakuba Demla Karlu Dostálu-Lutinovovi (1900–1907)* in *Literární archiv* 43, op. cit, s. 77–78.

⁵¹ *Rosnička* (1912), *Domů* (1913), *Pro budoucí poutníky a poutnice* (1913).

⁵² Viz studii Šárky Kořínkové „Nebezpečné individuum, od kterého lidská společnost měla by být osvobozena...“ *Pražský pobyt Jakuba Demla v letech 1912–1913* in *Literární archiv* 43, op. cit, s. 49–59.

⁵³ Viz též Jiří Olič, *Čtení o Jakubu Demlovi*. Olomouc: Votobia, 1993, s. 41–43.

obchodního atd. [...]“ Vzhledem k tomu, že v celé jeho tvorbě ani pozůstalosti se dosud nenašly žádné podrobnosti o chystané knize s tímto názvem či obsahem,⁵⁴ není jasné, zda vydání knihy skutečně zamýšlel, či šlo jen o výhrůžku namířenou proti věznilům jeho přítelkyně.⁵⁵

Nepřízeň úřadů v prvních letech Československa

Demlovy potíže s církevní i světskou vrchností pokračují i po vzniku republiky. V *Kmeni* z roku 1919⁵⁶ se objevuje drobná poznámka reprodukcující interpelaci poslance S. K. Neumanna a jeho stranických kolegů k ministrům vnitra a školství a národní osvěty. Poslanci popisují, jak je Deml šikanován konzistory i Zemským výborem moravským, jenž ho vykázal z bytu manželů Kytlicových ve Šternberku,⁵⁷ a požadují, aby se podobné případy neopakovaly, aby bylo Demlovi přičteno „aspoň ‚existenční minimum‘“ a zařízena studijní cesta na Slovensko.⁵⁸ Argumentují jeho republikánským přesvědčením, jež se projevilo v mimo jiné zveřejněním velezrádné řeči faráře Tvarůžka.⁵⁹ Pozoruhodná je v této žádosti především úcta, s níž socialisté hledí na básníkovu „katolickou horlivost“, která je zde vnímána jako klad, neboť „soudí věci z katolického hlediska mravně přísného“.⁶⁰

---

⁵⁴ Nepočítáme-li osamocenou a nic nevysvětlující zmínku z opisu jednoho z dopisů Elišky Wiesenbergrové Jakubu Demlovi: „Budeme psát ‚Sanatorium‘!“ Lucie Marková (ed.), *Vzájemná korespondence Jakuba Demla a Růženy Svobodové (1913 až 1918) s opisy dvou listů Elišky Wiesenbergrové (1913) in Literární archiv 43*, op. cit., s. 286. Téma sanatoria se však v básnickové korespondenci z té doby objevuje častěji.

⁵⁵ Tak interpretuje otištění zmíněného inzerátu Vladimír Binar.

⁵⁶ Dotaz člena Národního shromáždění [...]. *Kmen* 3, 1919/1920, č. 21., s. 155–156, 16. 10. 1919; v rubrice Poznámky.

⁵⁷ To popisuje Pavla Kytlicová v dopise otištěném pod názvem Svatý Byrokracius v *Národních listech* 59, 1919, č. 175, s. 3, 26. 7. (přetištěno též v *Horácku* 6, 1919, č. 47, s. 1–2, 1. 8., s titulkem Z posledních dnů zemského výboru moravského).

⁵⁸ K tomu později skutečně dojde – ovšem i tam je Deml pronásledován nepřízní okolností, o čemž svědčí například článek s titulkem Jak se daří básníkům na světě (*Tribuna*, 1920).

⁵⁹ Její obsah básník reprodukuje ve *Šlépějích IV.*, s. 42–44. P. Tvarůžek na to údajně reagoval vydáním jakéhosi letáku proti Demlovi, který odpověděl článkem v *Horácku* (Arnoštu Tvarůžkovi, faráři vladislavskému, *Horácko*, 1919). Jak je patrné, období těsně po převratu je na spory obzvláště bohaté.

⁶⁰ Není tedy tak docela nepochopitelné, že Deml v té době psal i do socialistických novin a že mohl být zároveň knězem a sokolem, když už předtím vedl otevřený boj s církevním představitelem a byl podporován socialistickými poslanci – republikánské a národní přesvědčení bylo tehdy zřejmě ještě na prvním místě, a tak bylo načas možné vymknout se i zmiňované stranickosti. Podstatný byl ovšem i básníkuv osobní vztah s S. K. Neumannem, o němž jsem se zmínila výše (s. 21) a který též svědčí o jejich ideologické nepředpojatosti.

Spory v Sokole

„Sokol vystoupil ze mne, ne já z něho!“

Nebe se jiskří mlékem, 2001, s. 189

Na samostatnou kapitolu by vydala reflexe Demlova působení v sokolských časopisech. Hned jeho první příspěvek Podobizna Jindřicha Fügnera (*Věstník Sokolské župy plukovníka Švece*, 1922) vyvolal rozpory – odpovědí mu byl článek Přepálená cihla ve *Věstníku sokolském*,⁶¹ jehož autorovi se nezamlouvala Demlova metaforika. Na básníkovu stranu se postavil sokolský vzdělavatel a redaktor František Jech,⁶² který zde mimo jiné cituje z dopisu nadšeného čtenáře a také z časopisu *Sokol*, jenž naopak „nazval článek vysoce zajímavou úvahou o tváři zakladatele (č. 3, s. 68)“, a dodává: „A přece každý, kdo pozorně přečetl celý článek Demlův, i když snad by nesouhlasil s některými jeho obrazy, musí říci, že ten článek je krásný a že jej psal opravdový básník. [...] Pisatel Přepálené cihly patrně četl onen článek zběžně a neznaje snad Demla, který je vskutku znám jen užší čtenářské obci, domníval se asi, že má před sebou žurnalistický článek.“ Autor tak nepřímou naráží na problematiku žánrů a funkcí Demlových textů, kterou jsem se pokusila popsat v předchozí kapitole a která byla a je při recepci jeho díla často zdrojem nepochopení. Další mimořádný ohlas vyvolal článek Služky v *Sokolici* v lednu 1925, který dal podnět k celému řetězu reakcí. Autor se k tomuto tématu vrací ještě v březnovém čísle časopisu v článku Sloužíme, sloužíte, slouží; ani tím zde však diskuse nekončí (celá je otištěna v Demlových *Šlépějích IX.*), ozvěny najdeme i v člancích jiných autorů a také v dalších periodikách.⁶³

V témže roce zprostředkovává František Jech ve *Věstníku Sokolské župy plukovníka Švece* polemiku mezi J. Čejnou, který básníka kritizoval kvůli jeho kněžství, a jeho obhájcem A. Formandlem; v úvodu poznamenává: „Br. Deml byl již několikrát napaden v žup. věstnicích proto, že je – katolickým knězem.“⁶⁴ Je tedy zřejmé, že přesvědčení o neslučitelnosti katolicismu se sokolstvem bylo v tomto hnutí poměrně rozšířené, a toto odmítání mohlo také přispět k Demlovu odchodu. Na druhou stranu byl však uvnitř Sokola paradoxně kritizován

---

⁶¹ Později přetištěný i v *Právu lidu*, 31. 3. 1922.

⁶² František Jech, Přepálená cihla. *Věstník Sokolské župy plukovníka Švece* 3, 1922, č. 4, s. 92–93, 15. 4.

⁶³ Především ve *Věstníku sokolském* a *Věstníku Sokolské župy plukovníka Švece*.

⁶⁴ František Jech, Na obranu br. Demla. *Věstník Sokolské župy plukovníka Švece* 6, 1922, č. 5, s. 90–91, 1. 5.

i z opačného stanoviska – v článku Sloužíme, sloužíte, slouží poznamenává: „Jeden bratr Sokol mé Čítance vytkl, že v ní mluvím jen o špatných kněžích, když prý přece jsou i dobří [...].“ V počáteční době jeho sokolství však podle mého názoru rozhodně nelze mluvit o nedostatku oddanosti a nadšení – roku 1924 musel dokonce v brněnském *Dni* z rozhodnutí soudu uveřejnit svou omluvu za výroky proti katolickým Orlům (Odvolávám urážky učiněné v mojí veřejné řeči [...], *Den*, 1924).⁶⁵

Předzvěstí Demlova rozchodu se Sokolem je konflikt, který vznikl na stránkách *Věstníku Sokolské župy plukovníka Švece* na přelomu let 1926 a 1927. Tasovský rodák Palas zde nejprve v článku žehrajícím na nezáměr o básníkovo dílo i mezi jeho rodáky cituje úryvek z *Tepny*, kde básník chválí Židy a Němce v kontrastu ke svým tasovským sokolským bratrům a sestrám.⁶⁶ V následujícím čísle uveřejňuje redaktor Jan Šabršula článek na svoji obranu proti výpadu dotčených Tasovských, kde ujišťuje, že se s otištěným článkem neztotožňuje.⁶⁷ Ostatně celá *Tepna* je už na rozdíl od předchozích Demlových knih přijata v sokolstvu s rozpaky, zejména výroky pro Řím a proti zednářům: „[...] Jsem dalek toho, abych tu soudil a odsuzoval tyto názory bratra Jakuba Demla. Zjišťuji pouze, že dal jednou za pravdu zas ,tém druhým‘.“⁶⁸

V roce 1928 tedy Jakub Deml i Pavlou Kytlicovou Sokol opouští a do budoucna má pro něj už jen slova ostré kritiky a posměchu. To vše podle mého názoru dobře ilustruje průběh a podstatu básnickových celoživotních potíží: po počátečním nadšeném přilnutí k některé myšlence a společenství lidí, kteří se kolem ní sdružují, přichází velmi brzy ke slovu kritický pohled na věc, spojený s nesmlouvavostí jeho nároků a touhy po pravdě a spravedlnosti. Deml je ochoten se věci absolutně oddat, právě proto se však musí neustále tázat, zda je celé společenství na správné cestě, a pokud zjistí, že ne, pokouší se ho na tuto cestu uvést – i za cenu, že na ní nakonec zůstane opět sám.⁶⁹

---

⁶⁵ Viz s. 23, pozn. 27.

⁶⁶ Pls [= Palas], Tasov. *Věstník Sokolské župy plukovníka Švece* 7, 1926, č. 11–12, s. 200, 1. 12. Ke zmíněné pasáži z *Tepny* se vracím ještě v oddílu týkajícím se Demlova vztahu k Židům.

⁶⁷ Jan Šabršula, Z Tasova do Tasova. *Věstník Sokolské župy plukovníka Švece* 8, 1927, č. 1, s. 17, 1. 1.

⁶⁸ Jan Pelikán, Mezi knihami a lidmi IV. *Věstník sokolský* 28, 1926, s. 618.

⁶⁹ K tomu odkazuje i citovaný Demlův výrok z rukopisného deníku „Sokol vystoupil ze mne, ne já z něho“ (viz výše, s. 37) a také výčitka v článku *Že by obrat v Sokole?* v úvodu této kapitoly (s. 34).

Urážka hlavy státu a bouře okolo *Svědectví*

Poměrně známou skutečností je případ s T. G. Masarykem – Deml byl za výroky přednesené na přednášce ve Velkém Meziříčí v roce 1929, které měly být reprodukcí slov Otokara Březiny, souzen za urážku hlavy státu; prezident tento proces při druhém stání zastavil. Obžalobě předcházel článek Bohumila Ptáčka,⁷⁰ který si básnickovy výroky zaznamenal a zveřejnil je v *Rozvoji Velkomeziříčska*; na to Deml reaguje pouze ironickou poznámkou (Básník Deml odpovídá..., *Stráž Velkomeziříčska*, 1929), jinak se k celému případu v žádném dalším periodiku (kromě svých *Šlépějí*) sám nevyjadřuje, to za něj opět dělají jiní.

Stejně je tomu i o něco později s *Mým svědectvím o Otokaru Březinovi*, které rozpoutalo pobouření velké části dobového tisku (co konkrétně „veřejnému mínění“ na *Svědectví* vadilo, bylo už řečeno výše)⁷¹ – autora zde soudí (či méně často obhajují) desítky více i méně známých osobností. Kritici se rozcházejí v úsudku o tom, zda jsou Březinova slova v knize autentická, nebo mu Deml pouze vkládá do úst své vlastní názory; shodují se však, že jejich zveřejněním snížil památku svého zemřelého přítele, který byl už za svého života legendou a jedním z pilířů národní kultury.

Například Vladimír Helfert o údajných Březinových výrociích ve *Svědectví* píše, že „jsou výsměchem toho, z čeho vyšlehlo básnické dílo Březinovo: jeho lásky k člověku, k národu, k lidstvu a k nejvyššímu, poslednímu tajemství všeho bytí. Neboť celé to svědectví o Březinovi není kniha lásky nebo úcty k člověku, nýbrž kniha zavilé, nízké, podezřívavé nenávisti a závisti k lidem a k jejich dílu. [...] Není u nás žádná kulturní hodnota, žádné dílo, žádné jméno, aby Březina, podle svědectví Demlova, po něm nehodil kamenem a ještě častěji blátem. Nepoznal jsem knihy, která by nakupila tolik kalumnií, tolik podezřívavého kalu na vše, co u nás bylo vytvořeno a vydobyto.“⁷² Mnoho hlasitých kritiků knihy se nakonec shoduje: „Já však nevěřím Vašemu tlustému *Svědectví*, pane Jakube Demle. [...] Vaše *Svědectví* nesvědčí o Otokaru Březinovi, nýbrž jen o Vás: o Vašem rozumu a vzdělání, o Vaší ješitnosti a zlobě, o Vaší křesťanské pokoře a lásce k bližnímu i k pravdě.“⁷³

---

⁷⁰ Bohumil Malina Ptáček, velkomeziříčský učitel, publicista a básník, se později stal obdivovatelem a propagátorem díla Jakuba Demla a Pavly Kytlicové a jako „pan B. M. P.“ je i jedním z adresátů monologů *Zapomenutého svědka*.

⁷¹ Viz s. 26, pozn. 31

⁷² Vladimír Helfert, Deml o Březinovi a o sobě. *Index 3*, 1931, s. 73–78.

⁷³ František Chudoba, Svědectví o Otokaru Březinovi? *Lidové noviny* 39, 1931, č. 338, s. 9, 9. 7.

Deml opět glosuje celou kauzu jen krátce, epigramem Svědectví o Otokaru Březinovi (*Lidové listy*, 1931) a rozsáhlejší komentáře si nechává do svých knih, především do *Šlépějí XVII. a XVIII.* Ke *Svědectví* se ale často vrací i nadále, například v obou rozhovorech z přítomné bibliografie ho označuje za svou nejužitečnější, respektive pro národ nejčinnější knihu (Rozhovor s Jakubem Demlem, *Národní noviny*, 1939; Rozhovor s Jakubem Demlem, *Světový zdroj zábavy a poučení*, 1941).

Trestuhodná lhostejnost katolických studentů

Jiný „boj o Demla“ se odehrává v roce 1930 také v katolickém studentském časopise *Jitro*. Václav Zima zde opakovaně upozorňuje na Demlovu tvorbu a do jednoho čísla vkládá i objednávací lístky na jeho knihy. Když se posléze dozví, že jeho snaha vyšla naprázdno, rozhořčí se: „Je viděti, že shnilost katolického studentstva je stále ještě veliká a že dá ještě mnoho práce, abychom ji odstranili.“⁷⁴ K jeho kritice se na dalších řádcích ve stejném tónu přidává i redaktor *Jitra*.

Oldřich Burán v následujícím čísle studenty hájí nedostatkem peněz a dodává, že si Demlovy knihy mohou půjčovat v knihovnách, ačkoli pro jejich vysokou hodnotu také nabádá čtenáře ke koupi; slova Václava Zimy však považuje za příliš silná, proti čemuž se opět ohrazuje Zima, který dokládá, že jsou též studenti bohatí, kteří vynakládají velké peníze na knihy „příšerné a ohavné v celém svém rozsahu“, přičemž se ostře pouští i do samotného Buráně...⁷⁵

Demlův komentář k celé kauze zde najdeme jen jeden – úryvek z jeho dopisu otištěný v jednom ze Zimových článků: „A něco pro zasmání: ty prospekty pro ‚Jitro‘ stály asi 200 Kč a výsledek je dodneška ten, že jeden katolický (jak sám dí) student požádal mne odkudsi z Písku o mou fotografii s podpisem... My jsme se ovšem tak zaradovali, že Vám to neváháme napsati, neboť sdílená radost, dvojitá radost. Ale ať Vám nenapadne trhat si proto hlavu! [...]“⁷⁶

Demlova činnost za protektorátu

Předcházející, v podstatě úsměvnou sérii článků zde uvádím jako příklad poměrně neškodných vášní, které Demlovo dílo také vzbuzovalo. Na opačném pólu je kromě některých příspěvků do debaty o *Svědectví* například boj, který vypukl v roce 1948 mezi *Kritickým měsíčníkem*

---

⁷⁴ Václav Zima: Není tomu zrovna dávno [...]. *Jitro* 12, 1930/1931, č. 3, s. 95–96, listopad 1930.

⁷⁵ Pro nedostupnost dalšího ročníku jsem bohužel nemohla sledovat další vývoj diskuse.

⁷⁶ Václav Zima, op. cit., s. 95–96.

a *Akordem* a v němž nešlo o básníkovy umělecké kvality, ale o politickou rovinu jeho tvorby a činnosti za protektorátu.⁷⁷ Karel Janský v *Kritickém měsíčníku*⁷⁸ bez bližšího vysvětlení píše, že se Deml tehdy „nechoval pěkně“ – a nastoluje se zde otázka, kdo má právo publikovat a koho lze „vymazat z české literatury“. Proti tomuto útoku se Demla zastává Timotheus Vodička v *Akordu*,⁷⁹ kde poukazuje na to, že se básník vyjadřoval „otevřeně a bez bázně vždycky, i za první republiky“ a že se „v době okupace odvážil psát a vydávat takové věci proti okupantům, jakých se v té době neodvážil žádný jiný český spisovatel“ – odvolává se zde na *Šlěpěje XXIV.*, zejména básně *Die echte Liebe* a *Uzdravení v Betlémě*.⁸⁰

Janského výpad kritizuje i Jiří Kruml v následujícím dvojčísle *Kritického měsíčníku*. Jeho polemika je zde otištěna společně s dalším příspěvkem Karla Janského pod názvem *Dvojpoznámka demlovská*,⁸¹ následuje ještě dodatek o Demlových dopisech, které přišly po uzavěrci a byly následně otištěny v prvním čísle dalšího ročníku (Od Jakuba Demla z Tasova, *Kritický měsíčník*, 1948). Vodička v *Akordu* reaguje i na tuto „dvojpoznámku“ – jeho zásadní výhrada k Janského textům, tedy otázka, „kdy vůbec je možno zabraňovat někomu v uveřejňování jeho díla“ (například „jen za to, že řekl svůj názor na chyby praktické politiky předešlých let“) a „kdo má právo něco takového navrhnout“⁸² působí na počátku roku 1948 s naší dnešní znalostí historické situace až přízračně. Dále je zde otištěn také popis okolností, za nichž básník vystoupil ze Syndikátu českých spisovatelů, aby bylo jasno, že toto vystoupení nebylo motivováno snahou uniknout potrestání (jak tvrdí Janský), ale naopak liknavostí Syndikátu ve věci vyšetřování, o něž Deml sám žádal.⁸³

Básníkův vztah k Židům a otázka antisemitismu

K domněnkám a tvrzením o Demlově kolaboraci, nebo přinejmenším sympatizování s nacisty vedly (kromě krátkého období jeho tvorby, kdy pod vlivem vztahu k hraběnce Sporckové zdůrazňoval své německé kořeny) především jeho výroky o Židech. Nejznámější najdeme v *Mém*

---

⁷⁷ O Demlově jasně deklarovaném postoji k Vlajce, organizaci aktivně spolupracující s okupační mocí, jsem se už zmínila výše (s. 28).

⁷⁸ Karel Janský, Deml redivivus. *Kritický měsíčník* 8, 1947, č. 17–18, s. 427, 20. 11.

⁷⁹ Timotheus Vodička, „Deml redivivus“. *Akord* 14, 1947/1948, č. 3–4, s. 141–142, 10. 12. 1947.

⁸⁰ Jakub Deml, *Šlěpěje XXIV*. Proč bychom se netěšili, 1939, s. 121 a 3–7.

⁸¹ Jiří Kruml, Poznámka ke kursivě Karla Janského „Deml redivivus“, K. M. 17–18, s. 427. *Kritický měsíčník* 8, 1947, č. 19–20, s. 478–479; Karel Janský: „Deml redivivus“ na pokračování. Tamtéž, s. 479.

⁸² Timotheus Vodička, Několik otázek pro *Kritický měsíčník*. *Akord* 14, 1947/1948, č. 5, s. 186–187, 10. 1. 1948.

⁸³ Proč vystoupil Jakub Deml ze Syndikátu českých spisovatelů. *Akord* 14, 1947/1948, s. 187–190, nepodepsáno.

svědectví o Otokaru Březinovi a ve *Šlépějích*, zejména XXV. svazku, mnoho jich je však také v jeho publicistice – a některé z nich mohou přispět i k určitému dovysvětlení této „temné kapitoly“ jeho díla, která je však pro mnohé jeho kritiky i interprety právě tou nejzajímavější.

Články z ivančických *Zájmů lidu*, z nichž některé jsou podle Demlova vlastního tvrzení jeho dílem,⁸⁴ jsou psány v duchu lidového antisemitismu, ve shodě s tónem tohoto bulvárního periodika; zesměšňují místního židovského obchodníka Alfréda na základě dobových kulturních stereotypů. Básník sám to v *Mohyle* dále komentuje: „Nechtěl bych se k tomu dneska znát. [...] Ale podivná věc: ten náš antisemitismus nešel nikterak pod pokožku a do žil, neboť moji rodiče s Löflerem a jeho rodinou přátelsky se pozdravovali, a ačkoli já měl jsem jednou o podstatě Synagogy významný a příšerný sen: přece kdykoli v Bíteši a v Brně uvidím některého z Löflerův, nebo jen jejich obchodní štít, jest mi teplo u srdce [...]“⁸⁵ Na dlouhou dobu pak toto téma z jeho publicistiky mizí – a objevuje se znovu až v době, kdy narůstají Demlovy rozpory se sokolskou organizací.

V letech bezprostředně předcházejících vzniku republiky začíná básník silně zdůrazňovat význam národa, přitom však stále (kromě krátkého období až demonstrativní revolty) trvá na své katolické pozici. V Sokole mu vadí tlak na vystupování z církve především vůči katolíkům, kteří mu mnohdy podléhají, přestože Židé v tomto hnutí si svou náboženskou identitu zachovávají⁸⁶ – tímto rozparem společně s faktem, že hnutí bylo původně založeno pro etnické Slované a takto jsou myšlenky zakladatelů opouštěny, později zdůvodňuje své výhrady vůči přijímání Židů do této organizace (*Že by obrat v Sokole? Den*, 1940).

Jako zásadní zde vnímám právě pocit ohrožení, které Deml spatřuje v tom, že Židé se svých náboženských tradic a také svého jazyka drží, zatímco Češi se jich (právě pod vlivem zmíněných ideologií s Židy spojovaných) lehkomyšlně vzdávají. V roce 1929 publikuje básník na toto téma články *Síla tradice* v revui *Na hlubinu* a *Tradice ve Tvaru*; v druhém z nich dlouze cituje z textů českých sionistů a dodává: „Když jsem četl tento článek českého Žida, zionisty G. Sichera, živě jsem si vzpomněl na *českou* tradici a *českou* řeč. U nás oba tyto pojmy, a nejen zásluhou prof. Nejedlého, byly hozeny celkem přes palubu. Naším ideálem v každém oboru a smyslu stává

---

⁸⁴ Viz citát z *Mohyly* výše (s. 17–18). Otázce autorství těchto textů se věnuji podrobněji v Komentáři k bibliografii, s. 59.

⁸⁵ *Mohyla*, 1926, s. 206.

⁸⁶ K tomuto tématu se vrací v článku *Jaroměřice – Jaroměř* (*Nedělní list*, 1938). Viz též *Mé svědectví o Otokaru Březinovi*, 1931, s. 321.

se Paneuropa, ve které ovšem není a nemůže být místečka pro takovou směšnost, jakou jest katolická Církev, nebo čamara?“ (Tradice, *Tvar*, 1929, s. 14; kurziva J. D.)

Židé, rozptýlení v mnoha zemích a národech, jsou navenek nositeli a prosazovateli módního kosmopolitismu, který bere literatuře jejího osobitého ducha a schopnost udržovat národní společenství: „Ano, F. X. Šaldo! Česká kritika literární může promluvit o díle Otokara Březiny teprve tehdy, až bude odžidovštěná!“ (Otokar Březina o dnešní škole, *Národní obnova*, 1938, s. 1.) Významnou roli zde hraje i tehdy běžné spojování Židů a marxismu, revoluce, anarchismu a také zednářství (viz např. článek *Že by obrat* v Sokole, *Den*, 1940). V podobném duchu mluvil podle Demla i Otokar Březina. Oba byli pravděpodobně do jisté míry ovlivněni dobovými konspiračními teoriemi.

Se zmíněným kosmopolitismem souvisí i další téma, které Deml postupem let čím dál více zdůrazňuje, a to je spjatost se zemí, s krajinou a s půdou, typická pro prostředí, z něž sám pochází a které – ve své ideální, mytické podobě – je základem jeho představy o národě. Žid zato „není a nikdy už nebude producent, on, on je Věčný – prostředník. On je to evangelické ptactvo, které neseje, ani nežne, ani neshromažďuje do stodol, ale Otec nebeský živí je bursami a spekulacemi a bankami a někdy, arcit' i kriminály a koncentračními tábory.“ (Jaroměřice – Jaroměř, *Nedělní list*, 1938). Prototyp Žida je tu opět reprezentantem rozkladu tradičních společenských vazeb, zajišťovaných právě skrze pouto s rodem a zemí.

Někdy – a to zřejmě platí i o Demlových neobjasněných počátcích v *Zájmech lidu* – jsou jeho výpady otevřeně motivovány zkušeností s konkrétními jednotlivci, jako například s Maxem Ledererem či Gisou Pickovou v článku Jaroměřice – Jaroměř (*Nedělní list*, 1938). Právě u nich mu vadí paradoxně jejich demonstrativní hlášení k českému národu, potažmo k sokolství – tím totiž vlastně popírají jakoukoli determinaci původem, a tedy smysl celého pojetí národa, které vyznává Deml. Na druhou stranu je známé jeho přátelství s židovským filosofem Theodorem Lessingem. K tomuto tématu poznamenává v *Tepně*: „Kdykoli mluvíš o Židech, nebo o Němcích, musíš po sokolsku *rozlišovati*. Nikdy generalisovat! Já znám Židy i Němce, kteří mně prokázali více důvěry a lásky nežli všichni členové tasovské jednoty Sokol dohromady. A bylo to v době, kdy se ke mně nechtěl znát ani otec, ani přítel – tím méně katolický kněz – a já už byl knězem.“⁸⁷

---

⁸⁷ *Tepna*, 1926, s. 149–150. Naráží zde patrně na události popsané v *Rosničce* (1927, 2. vyd., s. 14–17 a 45).

O několik odstavců výše podává ještě jiný významný komentář k tomuto tématu: „Např. někdo nenávidí Žida pro tu nevinou věc, že jest zrzavý, že má poněkud jiný nos, masitější ret nebo kudrnaté vlasy – ale to je choroba, kterou vzdělaný člověk přemáhá, kdežto u nevzdělaného arijce vybije se buď pogromem, nebo pověrou o rituelní vraždě, nebo hakenkreuzlérstvím.“⁸⁸

Demlův vztah k Židům je tedy značně komplikovaný – a pokud bychom ho chtěli označit jako antisemitu, je třeba mít na paměti, že antisemitismů je celá řada (podle toho, na základě čeho jsou Židé vydělováni a kritizováni) a nelze je všechny rozhodně ztotožňovat s nacistickou ideologií. Navíc musíme brát v úvahu, že dokonce ještě v průběhu druhé světové války musel být pohled na tuto problematiku zákonitě zásadně odlišný od toho, který máme dnes my, poučení historickou zkušeností holocaustu.

Pokud totiž zanedbáme kontext, z něhož Demlova osobnost a dílo vyrůstaly, a také prostý fakt, že nebyl schopen vidět do budoucnosti, můžeme se dobrat i k absurdním závěrům, jako je například výrok Jaroslava Meda: „J. Deml zaplnil tento svazek [*Šlépěje XXV.*] snůškou antisemitských útoků, v nichž neváhal osočit mrtvého Richarda Weinerja, patřícího kdysi k jeho milovaným přátelům, či Alfreda Fuchse, jenž zanedlouho kvůli svému původu zemřel mučednickou smrtí v koncentračním táboře.“⁸⁹ Logika, podle níž je Demlův výrok hodnocen na pozadí události, která mu následovala a již mohl sotva předvídat, je sice veskrze pomýlená, nicméně stále přitažlivá – a na podobném základě se dnes udržuje „legenda o Demlovi“.

---

⁸⁸ *Tepna*, 1926, s. 148.

⁸⁹ Jaroslav Med, Problematika antisemitismu a česká kultura. In Lukáš Foldyna – Erik Gilk (eds.), *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Facultas philosophica Moravica 5. Studia V. Symposiana. Téma: Česká kultura a umění ve 20. století*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007, s. 47–56.

Závěr

Ale život je tichý, a tak je nám líto lidí, které žurnalistika pohání bejkovcem svých vnitřně prolhaných důvodů jak rohatý nebo černý dobytek. A ke všemu musíme si říci, že vůbec dnes není rozdíl mezi žurnalistikou té či oné strany, té či oné církve. Vůbec není rozdíl! Svět se jistě zbláznil.

Šlépěje IX., 1925, s. 7

Publicistická tvorba Jakuba Demla je s jeho knižním dílem těsně provázána žánrově, stylově i tematicky – a to mimo jiné také prostřednictvím ústředních postav jeho „jediné knihy“: kromě autora samého, který je na scéně po celou dobu, jsou to zde především Otokar Březina, František Bílek, básníkova rodina, zejména sestra Matylka, Pavla Kytlicová a také Eliška Wiesenbergrová. Jméno poslední z nich se tu objevuje jen v dedikacích, jinak je její totožnost skryta; právě v dedikacích (a v Březinově případě i v mottech) však vystupují i mnohé další postavy Demlova „románu duše“ (zde například Jaroslav Brynda či Arne Novák).

Vraťme se ještě ke Stichovu pojetí publicistického stylu (a tím i funkce publicistiky), zmíněnému v úvodní kapitole. Autor zde dodává: „Tento způsob jazykově slohové organizace textu je projevem záměru autora projevu ovlivnit adresáta – je tedy konstitutivní funkcí tohoto slohového fenoménu funkce, kterou snad nejvhodněji můžeme v češtině pojmenovat ovlivňovací.“⁹⁰

V kontextu toho, co bylo výše řečeno o prvcích žánrů spojených s básníkovým posláním kněze, celoživotně jím samým vnímaným jako zásadní, se tedy nejeví nijak nepatřičné mluvit o Demlově publicistice – vždyť žánr kázání či epištoly tomuto pojetí přesně odpovídá, jeho cílem je ovlivnit mínění a chování adresáta, „přivést ho na správnou cestu“. Demlovy články se však oproti obecným představám o publicistických textech liší především důrazem na estetickou funkci (kromě Stichem uváděné emotivní, fatické a konativní) a s tím mnohdy spojenou příslušnou „biblickou“ stylizací a obecněji literární inspirací – a také tím, že se jen velmi zřídka věnují úzce časovým tématům. Charakteristické však je, že texty či pasáže tohoto typu včleňuje jaksi „bez varování“ do mnoha svých knih – snad proto je také mnohými považován především

---

⁹⁰ Alexandr Stich, op. cit., s. 35.

za ideologa a tímto prizmatem také čten. Zásadním problémem je i v tom, že jeho identita básníka a kněze je mnohými vnímána jako osobnostní rozpolcenost, zatímco on sám v tom naopak nalézal jednotu (snad ještě ovlivněn symbolistním pojetím umění).⁹¹

---

⁹¹ Viz např. báseň Otokara Březiny Umění: „[...] Ó Věčný, rci, zda smím, kde chrám Tvůj z kovu ční / nad městem mramoru, své krve touhou nečist / při malém oltáři, pod klenbou poboční / Ti mši svou tichou přečíst? [...]“ (Otokar Březina, *Tajemné dálky*. Praha: Moderní revue, 1895, s. 42.)

Literatura

Původní knihy Jakuba Demla

Česno. Tasov: Pavla Kytlicová, 1924.

Dílo Felixe Jeneweina. Praha: Výtvarný odbor Umělecké Besedy, 1928.

Domů. Královské Vinohrady: vl. n., 1913.

Hlas mluví k Slovu. Tasov: Pavla Kytlicová, 1926.

Homilie. Třešť: vl. n., 1907.

Hrad Smrti. Královské Vinohrady: vl. n., 1912.

Katolický sen. Tasov: vl. n., 1932.

Matylka. Tasov: vl. n.; Pardubice: Vlastimil Vokolek, 1937.

Mé svědectví o Otokaru Březinovi. Praha: Rudolf Škeřík, 1931.

Miriam. Jinošov: vl. n., 1916.

Mohyla. Tasov: Pavla Kytlicová, 1926.

Moji přátelé. Královské Vinohrady: vl. n., 1913.

Můj očištec. Praha: Rudolf Škeřík, 1929.

Notantur Lumina. Stará Říše: vl. n., 1907.

Pro budoucí poutníky a poutnice. Žižkov: vl. n., 1913.

První světla. Jinošov: vl. n., 1917.

Rosnička. Šebkovice: vl. n., 1912.

Sestrám. Tasov: Pavla Kytlicová, 1924.

Slovo k Hudbě pramenů. Tasov: Jan Amos Verner, 1932.

Slovo k Otčenáši Františka Bílka. Nový Jičín: Nový život, 1904.

Sokolská čítanka. Tasov: Pavla Kytlicová, 1923.

Sokolská čítanka. 2., doplněné vydání. Tasov: Pavla Kytlicová, 1924.

Šlépěje I. Jinošov: vl. n., 1917.

Šlépěje II. Jinošov: vl. n., 1918.

Šlépěje III. Šternberk na Moravě: vl. n., 1919.

Šlépěje IV. Šternberk na Moravě: vl. n., 1919.

Šlépěje V. Tasov: vl. n., 1919.

Šlépěje VI. Tasov: vl. n., 1919.

Šlépěje VII. Bělá u Bezděže: Jakub Deml a Pavla Kytlicová, 1920.

Šlépěje VIII. Tasov: Jakub Deml a Pavla Kytlicová, 1921.
Šlépěje IX. Tasov: Pavla Kytlicová, 1925.
Šlépěje X. Tasov: Pavla Kytlicová, 1928.
Šlépěje XI. Tasov: Pavla Kytlicová, 1928.
Šlépěje XII. Tasov: Pavla Kytlicová, 1929.
Šlépěje XIII. Tasov: Pavla Kytlicová, 1930.
Šlépěje XIV. Tasov: Pavla Kytlicová, 1930.
Šlépěje XV. Tasov: Pavla Kytlicová, 1930.
Šlépěje XVI. Tasov: Pavla Kytlicová, 1931.
Šlépěje XVII. Tasov: Pavla Kytlicová, 1931.
Šlépěje XVIII. Tasov: Pavla Kytlicová, 1931.
Šlépěje XIX. Tasov: vl. n., 1933.
Šlépěje XX. Tasov: vl. n., 1934.
Šlépěje XXI. Tasov: vl. n., 1936.
Šlépěje XXII. Tasov: vl. n., 1937.
Šlépěje XXIII. Není dálky. Tasov: Marie Rosa Junová, 1938.
Šlépěje XXIV. Proč bychom se netěšili. Tasov: Marie Rosa Junová, 1939.
Šlépěje XXV. Tasov: Marie Rosa Junová, 1940.
Šlépěje XXVI. Tasov: Marie Rosa Junová, 1941.
Tanec Smrti. Praha: vl. n. (s pomocí České akademie císaře Fr. Josefa pro vědy, slovesnost a umění), 1914.
Tepna. Tasov: Pavla Kytlicová, 1926.
Verše české. Tasov: Marie Rosa Junová, 1938.
Zapomenuté světlo. Tasov: vl. n., 1934.

Ostatní literatura

- BINAR, Vladimír. *Čin a slovo. Kniha o Jakubu Demlovi*. Praha: Triáda, 2010. ISBN 978-80-87256-12-1.
- BINAR, Vladimír – FUČÍK, Bedřich: Zpráva o uspořádání Díla Jakuba Demla. *Revolver Revue* č. 42, 2000, s. 179–241.
- DEML, Jakub: *I tento list považujte za neúplný*. Editorka Šárka Kořínková. Praha: Dauphin, 2011. Korespondence Jakuba Demla; sv. 2. ISBN 978-80-7272-249-5.
- DEML, Jakub: *Jan Konůpek a jiné eseje*. Editor Jiří Olič. Olomouc: Votobia, 1997. ISBN 80-7198-282-2.
- DEML, Jakub: *Nebe se jiskří mlékem. Výbor z próz a publicistiky z let 1920–1929*. Editor Jiří Olič. Praha: Paseka, 2001. ISBN 80-7185-360-7.
- DEML, Jakub: *Poslední verše*. Editor Jiří Kuběna. Brno: Vetus Via, 1998. ISBN 80-86118-39-8.
- DOSTÁL, Jiří: Bibliografie neznámého arcidíla Jakuba Demla. In BINAR, Vladimír: *Čin a slovo*. Praha: Triáda, 2010, s. 473–514.
- Dotaz člena Národního shromáždění [...]. *Kmen* 3, 1919/1920, č. 21, s. 155–156, 16. 10. 1919.
- DURYCH, Jaroslav: Rok zkoušky. *Akord* 4 1931, č. 10, str. 433–436, listopad.
- DURYCH, Jaroslav: Smutek Jakuba Demla. *Akord* 5, 1932, č. 1, s. 15–29, leden.
- FORST, Vladimír et al.: *Lexikon české literatury. Díl I. A–G*. Praha: Academia, 1985.
- FUČÍK, Bedřich: Orientační popis některých Demlových krajin. In B. F.: *Píseň o zemi*. Editoři Vladimír Binar a Mojmír Trávníček. Praha: Melantrich, [1994]. Dílo Bedřicha Fučíka; sv. 4. ISBN 80-7023-178-5.
- HELFERT, Vladimír: Deml o Březinovi a o sobě. *Index* 3, 1931, s. 73–78.
- CHUDOBA, František: Svědectví o Otokaru Březinovi? *Lidové noviny* 39, 1931, č. 338, s. 9, 9. 7.
- JANSKÝ, Karel: Deml redivivus. *Kritický měsíčník* 8, 1947, č. 17–18, s. 427, 20. 11.
- JANSKÝ, Karel: „Deml redivivus“ na pokračování. *Kritický měsíčník* 8, 1947, č. 19–20, s. 479.
- JANSKÝ, Karel: Jakube Demle [...]. *Kritický měsíčník* 9, 1948, č. 1–2, s. 29, 20. 1.
- JECH, František: Přepálená cihla. *Věstník Sokolské župy plukovníka Švece* 3, 1922, č. 4, s. 92–93, 15. 4.

- JECH, František: Na obranu br. Demla. *Věstník Sokolské župy plukovníka Švece* 6, 1922, č. 5, s. 90–91, 1. 5.
- KOŘÍNKOVÁ, Šárka: Pražský pobyt Jakuba Demla v letech 1912–1913. In *Literární archiv 43: KOMU svěřiti tento list? Korespondence Jakuba Demla do roku 1918*. Praha: Památník národního písemnictví, 2011, s. 49–58.
- KRUML, Jiří: Poznámka ke kursivě Karla Janského „Deml redivivus“, K. M. 17–18, s. 427. *Kritický měsíčník* 8, 1947, č. 19–20, s. 478–479.
- KUBÍČEK, Jaromír a kol.: *Česká retrospektivní bibliografie. Řada 1, Noviny. Díl 1, Noviny České republiky od počátku do roku 1918 (CERBI N1)*. Brno: Sdružení knihoven České republiky, 2008. 2 sv. ISBN 978-80-86249-46-9.
- KUBÍČEK, Jaromír a kol.: *Česká retrospektivní bibliografie. Řada 1, Noviny. Díl 2, Noviny České republiky 1919–1945 (CERBI N2)*. Brno: Sdružení knihoven ČR, 2004. 2 sv. ISBN 80-86249-27-1.
- KUBÍČEK, Jaromír a kol.: *Česká retrospektivní bibliografie. Řada 2, Časopisy. Díl 1, Časopisy České republiky od počátku do roku 1918 (CERBI C1)*. Brno: Sdružení knihoven ČR, 2010. 3 sv. ISBN 978-80-86249-51-3.
- KUBÍČEK, Jaromír a kol.: *Česká retrospektivní bibliografie. Řada 2, Časopisy. Díl 2, Časopisy České republiky 1919–1945 (CERBI C2)*. Brno: Sdružení knihoven ČR, 2006–2007. 4 sv. ISBN 80-86249-26-3.
- KYTLICOVÁ, Pavla: Svatý Byrokracius. *Národní listy* 59, 1919, č. 175, s. 3, 26. 7. *Literární archiv 43: KOMU svěřiti tento list? Korespondence Jakuba Demla do roku 1918*. Praha: Památník národního písemnictví, 2011.
- MED, Jaroslav: Problematika antisemitismu a česká kultura. In FOLDYNA, Lukáš – GILK, Erik (eds.): *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Facultas philosophica Moravica 5. Studia V. Symposiana. Téma: Česká kultura a umění ve 20. století*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007, s. 47–56. ISBN 978-80-244-1640-3. Dostupný také z WWW: <http://www.ucl.cas.cz/edicee/data//sborniky/2007/SMVI/SMVI.pdf>.
- MRÁZKOVÁ, Iva: „... aby byl P. Jakub Deml proti bezpečnosti dle zákona potrestán“ aneb O jedné soudní při mezi tasovským Sokolem a velkobítešským Orlem. *Západní Morava* 14, 2010, s. 24–32.

- MRÁZKOVÁ, Iva: *Vzájemná korespondence Jakuba Demla a Františka Bílka 1901–1941*. Diplomová práce. Praha, 2010. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav české literatury a literární vědy. Vedoucí práce Daniela Iwashita.
- NEUMANN, Stanislav Kostka: Setkání s katolíkem. *Lidové noviny* 20, 1912, č. 243, s. 1–2, 4. 9.
- NEZVAL, Vítězslav: Básník. *Tvar* 2, 1928, č. 7–8, s. 288–289, 15. 9.
- OLIČ, Jiří: *Čtení o Jakubu Demlovi*. Olomouc: Votobia, 1993.
- [PALAS]: Tasov. *Věstník Sokolské župy plukovníka Švece* 7, 1926, č. 11–12, s. 200, 1. 12.
- PELIKÁN, Jan: Mezi knihami a lidmi IV. *Věstník sokolský* 28, 1926, s. 618.
- Proč vystoupil Jakub Deml ze Syndikátu českých spisovatelů. *Akord* 14, 1947/1948, s. 187–190.
- ROSTINSKY, Josef Normon: *Jakub Deml's Proximity to the Czech Avant-Garde*. Providence, Rhode Island, USA, 1981. Disertační práce. Brown University, Department of Slavic Languages.
- STANKOVIČ, Andrej: *Josef Florian a Stará Říše*. Praha: Triáda, 2008. Spisy Andreje Stankoviče; sv. 2. ISBN 978-80-86138-92-3.
- STICH, Alexandr: Problematika publicistického funkčního stylu a jeho konfrontačního studia v rámci slovanských jazyků. *Stylistické studie I*. Praha 1974, s. 34–35.
- ŠABRŠULA, Jan: Z Tasova do Tasova. *Věstník Sokolské župy plukovníka Švece* 8, 1927, č. 1, s. 17, 1. 1.
- ŠALDA, František Xaver: Jakuba Demla Hrad smrti a Moji přátelé. *Česká kultura* 1, 1912/1913, s. 505–506.
- TUMPACH, Josef – PODLAHA, Antonín (eds.): *Bibliografie české katolické literatury náboženské od roku 1828 až do konce roku 1913*. Část 1–3. Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1912–1914.
- VODIČKA, Timotheus: „Deml redivivus“. *Akord* 14, 1947/1948, č. 3–4, s. 141–142, 10. 12. 1947.
- VODIČKA, Timotheus, Několik otázek pro Kritický měsíčník. *Akord* 14, 1947/1948, č. 5, s. 186–187, 10. 1. 1948.
- WÖLL, Alexander: *Jakub Deml: Leben und Werk (1878-1961). Eine Studie zur mitteleuropäischen Literatur*. Köln: Böhlau, 2006. 539 s. ISBN 3-412-30005-5.
- ZIMA, Václav, Není tomu zrovna dávno [...]. *Jitro* 12, 1930/1931, č. 3, s. 95–96, listopad 1930.

II. BIBLIOGRAFIE TEXTŮ JAKUBA DEMLA V NOVINÁCH, ČASOPISECH A PERIODICKÝCH SBORNÍCÍCH

Komentář k bibliografii

Zdroje pro sestavení bibliografie

Při sestavování bibliografie jsem vycházela z několika hlavních zdrojů. Prvním z nich soupis Demlova díla zpracovaný Jiřím Dostálem, v němž jsou v závěru vyjmenována některá periodika, do nichž Deml přispíval, a uvedeny dosud známé pseudonymy⁹² (Stejný seznam obsahuje i Demlovo heslo v Lexikonu české literatury⁹³, jehož autorem je Jaroslav Med.) Podrobnější soupis Demlových časopiseckých textů do roku 1907 mi poskytla Daniela Iwashita. Při vyhledávání textů ze sborníků *Studia* jsem vycházela z bibliografie staroříšského nakladatelství Josefa Floriana zpracované Andrejem Stankovičem.⁹⁴ Čerpala jsem také z *Bibliografie české katolické literatury náboženské od roku 1828 až do konce roku 1913* Josefa Tumpacha a Antonína Podlahy.⁹⁵

Podstatným zdrojem byla lístková kartotéka Ústavu pro českou literaturu AV ČR, kde byly excerpovány nejvýznamnější noviny a časopisy. Z ní vychází časopisecká bibliografie Alexandra Wölla,⁹⁶ rozšířená o další periodika a také o ohlasy a přetisky Demlových textů po jeho smrti. Prozkoumala jsem i nepublikovanou článkovou bibliografii Národní knihovny a kartotéku Ústavu dějin umění, která zaznamenává sekundární texty o výtvarných umělcích – mimo jiné i o těch, jejichž dílo Deml obdivoval a o němž psal.

Prošla jsem také velké soubory výstřížků uložené v Památníku národního písemnictví ve fondu Jakuba Demla a v olomoucké pobočce Zemského archivu Opava v pozůstalosti Timothea Vodičky. Nezanedbatelným zdrojem informací o Demlově publikační činnosti mi samozřejmě byly jeho původní knihy – mezi nejvýznamnější zdroje patřily *Šlěpěje I.–XXVI.*, knihy sestavené převážně či zcela z publicistických textů jako *Česno*, *Katolický sen*, *Sokolská čítanka* a *Sestrám*,

---

⁹² In Vladimír Binar, 2010, s. 514.

⁹³ Vladimír Forst a kol., Lexikon české literatury. Díl 1. A–G. Praha: Academia, 1985, s. 526–530.

⁹⁴ Andrej Stankovič, op. cit., s. 378–405.

⁹⁵ Josef Tumpach – Antonín Podlaha (eds.), Bibliografie české katolické literatury náboženské od roku 1828 až do konce roku 1913. Vydáno v paměť osmdesátiletého jubilea Časopisu katolického duchovenstva a padesátiletého jubilea Dědictví sv. Prokopa. Část 1–3. Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1912–1914.

⁹⁶ Alexander Wöll, op. cit., s. 388–440.

ale i další díla – stejně jako posmrtně vydané výběry a monografie.⁹⁷ Na dobré stopy mě přivedli také kolegové, kteří zpracovávají básníkovu korespondenci, zejména tu s Matějem Fenclem,⁹⁸ Františkem Bílkem⁹⁹ a Josefem Florianem,¹⁰⁰ a především moje vedoucí Daniela Iwashita a také Vladimír Binar. Tipy na jednotlivé články jsem dostala i od dalších jednotlivců na demlovském bádání nezúčastněných. Nejpodstatnější osobou pro bibliografickou část mé práce byl však bezesporu Aleš Zach, který směřoval mé kroky od samotného počátku mapování zdrojů pro bibliografii a byl mi nápomocen celou dobu, až po její závěrečné cizelování.

V první řadě bylo třeba sloučit jednotlivé bibliografie a údaje z nich porovnat a poté potvrdit jejich správnost, nebo je opravit či doplnit. Dva texty jsem nemohla ověřit de visu v příslušném periodiku kvůli jeho nedostupnosti (jedná se o místní noviny, které nejsou součástí knihovních ani archivních fondů) – tyto položky jsou v bibliografii označeny hvězdičkou.“

Některé články, o nichž se Deml zmiňuje ve svých knihách nebo dopisech, se mi bohužel nepodařilo dohledat, protože zmínky o nich byly příliš neurčité (mnohdy nebylo ani jisté, zda byl zmíněný text otištěn nebo vůbec napsán). Právě básníková korespondence, z velké části dosud nezpracovaná, je pravděpodobně hlavním zdrojem případných dalších stop.

Nelze s jistotou určit, do jaké míry měl sám Deml publikování svých textů pod kontrolou – naznačují to třeba případy otištěných dopisů s omluvou redakce autorovi, že text uveřejnila bez jeho vědomí (např. Oprávněná hořkost, *Sokolice*, 1924). Je tedy dokonce možné, že se o publikování některých svých textů ani zpětně nedozvěděl, čímž je možnost jejich objevení podstatně snížena. Doufám tedy, že se mi – nebo případně jiným badatelům – podaří bibliografii v budoucnu ještě doplnit, nepředpokládám však, že by se mohlo jednat o velké množství dalších textů.

---

⁹⁷ Například *Čin a slovo* Vladimíra Binara, *Čtení o Jakubu Demlovi* Jiřího Oliče či Oličovy výběry obsahující i Demlovu publicistiku *Nebe se jiskří mlékem* a *Jan Konůpek*.

⁹⁸ Edice Šárky Kořínkové in *I tento list považujte za neúplný*, op. cit.

⁹⁹ Edice v diplomové práci Ivy Mrázkové *Vzájemná korespondence Jakuba Demla a Františka Bílka 1901–1941*. Praha, 2010. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav české literatury a literární vědy. Vedoucí práce Daniela Iwashita.

¹⁰⁰ Soubor korespondence Jakuba Demla s Josefem Florianem v rámci své diplomové práce v současnosti dokončuje Igor Pejchal. Stejně jako výše zmíněná práce Ivy Mrázkové by měl v dohledné době vyjít jako jeden z dalších svazků edice Demlovy korespondence v nakladatelství Dauphin.

Obsah bibliografie – kritéria výběru

Do bibliografie zařazují všechny texty, které Jakub Deml poprvé publikoval v novinách, časopisech nebo periodických sbornících. Nezaznamenávám tedy otištěné části dříve vydaných děl bez ohledu na jejich rozsah (ať už se jedná o celé kapitoly z jeho knih, nebo jen o jednotlivé citace v citátových rubrikách, které byly v novinách z období první republiky velmi populární), pokud se mi podařilo je jako výňatek z knihy identifikovat – nelze totiž s určitostí říct, jaký měl autor na tomto opakovaném publikování podíl. Řadím sem však ukázky z připravovaných knih otištěné ještě před jejich vydáním. Do bibliografie zahrnuji také části dopisů otištěné (údajně či pravděpodobně) mimo autorův záměr, protože se v některých případech jedná o text jinde neotištěný, a tedy přinejmenším z literárněhistorického hlediska hodnotný, anebo inzertní texty, avšak pouze ty psané v ich-formě a s Demlovým podpisem, což pro účely této práce považuji za znak jeho autorství. Ze stejného důvodu jako výše zmíněné dopisy zde uvádím také rozhovory, v nichž Deml vystupuje v úloze dotazovaného, přestože jeho podíl na výsledném textu nelze s jistotou určit.

Zaznamenávám rovněž „pozdější život“ publicistických textů, jež byly posléze přetiskovány v jiných periodikách nebo publikovány knižně. Z knih uvádím první vydání každého nového celku, do něhož autor text zařadil, a také samostatná vydání jednotlivých textů za jeho života. (Viz např. Sen o sestře, který vychází postupně v knihách *Česno*, *Můj očištěc*, *Šlépěje XXII*. a *Matylka*, nebo prózu *Vražda*, kterou Deml zařadil také do *Mého očištěce* a posléze ji vydal ještě samostatně.) Opětovné otištění textu v jiném periodiku zapisuji do záznamu o prvním uveřejnění, nikoli jako další položku bibliografie.

Vlastní bibliografii doplňuje též rejstřík osob, jejichž jména se objevují v názvech článků či v anotacích, seznam Demlových pseudonymů, seznam všech položek řazený abecedně podle názvů, soupis periodik, ve kterých Jakub Deml publikoval, a knih, v nichž texty posléze vyšly.

Forma zápisu

Názvy periodik, titulky, incipity a podpisy uvádím v diplomatickém přepisu, až na následující výjimky: odstraňuji tečky za podpisem autora, pokud je zde uvedeno celé příjmení, a název textu oddělují od případného podtitulu vždy tečkou. Verzálky zachovávám, jen pokud slouží ke zvýraznění pouze určité části textu; na evidentní věcné chyby upozorňuji v anotaci. V záznamech uvádím i dodatky k vlastnímu podpisu (typu „Jakub Deml, kněz“) – nelze vždy rozlišit, kde se

tak podepsal autor sám a kde se jedná o redakční úpravu, v každém případě však takové doplnění řadí text do jistého kontextu a dává mu tak další význam. Ponechávám tedy i zkratku „(Br.)“, uváděnou za podpisy v bohosloveckém časopise *Museum*, která označuje nejspíše příslušnost autora k brněnskému semináři.

Informace o tom, jak se liší první otištěná verze textu od dalšího časopiseckého či knižního přetisku, uvádím pouze rámcově, a jen pokud jde o výraznější změny. V bibliografii se několikrát objevuje více odlišných textů se stejným názvem. V takových případech uvádím za titulkem v závorce ještě incipit. Texty bez titulků, případně označené pouze číslem, nebo Demlovy příspěvky v člancích více autorů uvádím také pod incipity, které jsou zakončeny trojtečkou v hranaté závorce.

Struktura bibliografie

Položky v bibliografii jsou řazeny chronologicky, v případě shody data pak abecedně podle názvů periodik a v jejich rámci podle čísel stránek, případně pořadí na stránce. Tam, kde nebylo možné zjistit přesné datum, ale jen měsíc vydání, řadím položku na začátek daného měsíce. V některých záznamech doplňuji dataci pouze přibližně podle věcných souvislostí – v takových případech uvádím datum v hranaté závorce. Stejně označuji i data přejatá z jiných zdrojů, která se mi nepodařilo ověřit v příslušném periodiku.

Samostatné oddíly bibliografie tvoří Demlovy překlady textů jiných autorů a dubia. Mezi dubia zahrnuji texty, u nichž je Demlovo autorství pravděpodobné (na základě stylu, obsahu či kontextu), ale stále poměrně nejisté, protože nejsou podepsány jeho jménem nebo některým z pseudonymů, které mu prokazatelně patří. (Totožnost autora pseudonymních článků určuji na základě faktu, že některé takto podepsané texty později zařadil do svých knih.)

Výjimku tvoří text z *Prachatických novin* z roku 1945, podepsaný trojúhelníkem (protože je v témže čísle výslovně uvedeno, že sem Deml přispěl, tento text dokonale odpovídá jeho stylu, a mimoto se článek nachází v souboru jeho novinových výstřižků) a článek Slovo o stylu Aloisa Hlavinky z *Neděle* z roku 1904, podepsaný L. Benjamín (protože Alois Hlavinka byl Demlovým přítelem a v době otištění textu i jeho nadřízeným, a především protože se část textu, vzpomínka

na středoškolského učitele dějepisu, obsahově přesně shoduje s pasáží z knihy *Hlas mluví k Slovu*.¹⁰¹ Tyto dva články zařazují tedy do základní části bibliografie, nikoli mezi dubia.

Naopak ve svém soupisu neuvádím články a básně z časopisu *Zvon* z let 1920–1921 připisované Demlovi v kartotéce ÚČL a Dostálově i Wöllově bibliografii, zřejmě na základě podpisu J. B. Polom, podobného pseudonymu Jiří Polom, pod nímž básník publikoval v *Museu* v letech 1898–1899. Styl ani obsah textů však nenasvědčují tomu, že by jejich autorem byl Jakub Deml, a v kartotéce ÚČL je nadto na jiném místě (u článků se stejnou tematikou) přiřazen tento pseudonym Janu Beránkovi.

V soupisu dubií neuvádím ani články z ivančických *Zájmů lidu*, o nichž se autor zmiňuje v *Mohyle*.¹⁰² Podle této zmínky identifikuje Štěpán Vlašín v *Rovnosti*¹⁰³ jako básníkovu prvotinu text s titulkem „Z Tasova u Vel. Meziříče“ (*Zájmy lidu* 2, 1897, č. 21, příloha, s. 5), který zesměšňuje tasovské židovské obchodníky. Vlašínovo tvrzení však není dostatečně podloženo – autor článku sám sebe označuje jako pouhého návštěvníka Tasova a ani styl Demlova autorství nenasvědčuje. V následujících číslech až do poloviny dubna 1898 se objevuje třináct dalších textů o tasovském obchodníku Alfrédovi. Jejich jazyk, forma (jedním z příspěvků je i satirická „truchlohra“), obsah i morální úroveň se značně liší. Z toho lze usuzovat, že jsou dílem několika osob (některé z článků se zdají být dokonce prostředkem redakční sebepropagace). U jednotlivých textů se dá hovořit o větší či menší míře pravděpodobnosti Demlova autorství, dostatečně přesvědčivé důkazy k určení, které „dvě nebo tři ‚humoresky‘“ jsou jeho dílem, však chybí.

V případě krátkých poznámek ve *Věstníku Sokolské župy plukovníka Švece* jsou zato vodítka k identifikaci autora přesvědčivá. Styl a obsah těchto příspěvků (jeden z nich například nadšeně referuje o Dendrologické společnosti) odpovídá Demlovu stylu a zájmům. Navíc je známo, že právě v době jejich otištění byl velice aktivním „organizovaným Sokolem“ a funkcionářem tasovské jednoty a do župního časopisu hojně přispíval.

---

¹⁰¹ *Hlas mluví k Slovu*, 1926, s. 18–20.

¹⁰² *Mohyla*, 1926, s. 205–206. Viz též citace výše – s. 17–18 a 42.

¹⁰³ Štěpán Vlašín, Časopisecká prvotina Jakuba Demla. *Rovnost* 105, č. 202, s. 5, 30. 8. 1990.

Bibliografie

Původní tvorba

1898

1 Děti

Museum 33, 1898/1899, č. 1, s. 26, 1. 12. 1898; podepsáno V. Vznata (Br.).
Báseň; motto „národní píseň“ a Mat 2,16.

2 Vězeň

Museum 33, 1898/1899, č. 1, s. 26, 1. 12. 1898; podepsáno V. Vznata (Br.). Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 5–6; *První světla* (1917), s. 9 – v obou pod názvem Zajatec a s prozaickým úvodem.
Báseň.

1899

3 Zahrady

Museum 33, 1898/1899, č. 2, s. 90, 1. 2. 1899; podepsáno Jiří Polom (Br.). Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 10 – pod názvem Maria, šel jsem kdys; *První světla* (1917), s. 14 – pod názvem Maria (v obou název pouze v obsahu, uvnitř bez názvu).
Báseň.

4 Výprava

Museum 33, 1898/1899, č. 3, s. 141, 1. 4. 1899; podepsáno Jiří Polom (Br.).
Báseň.

5 Smrt

Museum 33, 1898/1899, č. 3, s. 141, 1. 4. 1899; podepsáno Jiří Polom (Br.).
Báseň.

6 Ticho

Museum 33, 1898/1899, č. 4, s. 172, 1. 6. 1899; podepsáno Jiří Polom (Br.). Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 12; *První světla* (1917), s. 17 – s prozaickým úvodem.
Báseň.

7 Den

Museum 33, 1898/1899, č. 5, s. 218, 1. 7. 1899; podepsáno J. P. (Br.). Přetištěno in *Prager Presse* 1929 (německy – viz záznam 295). Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 13 – pod názvem *Oheň*; *První světla* (1917), s. ??? –

Báseň.

8 Dědictví

Museum 34, 1899/1900, č. 1, s. 1, 1. 12. 1899; podepsáno □ Br. Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 14; *První světla* (1917), s. 19.

Báseň.

1900

9 Dítě

Museum 34, 1899/1900, č. 2, s. 62, 1. 2. 1900; podepsáno □ Br. Přetištěno in *Prager Presse* 1929 (německy – viz záznam 295). Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 9; *První světla* (1917), s. 12–13 – s prozaickým úvodem.

Báseň.

10 Poklad (Jednoho rána [...])

Museum 34, 1899/1900, č. 2, s. 78, 1. 2. 1900; podepsáno □ Br. Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 7–8; *První světla* (1917), s. 10–11 – v obou s prozaickým úvodem.

Báseň; není totožná s textem z *Umění Slovanů* 1923 (viz záznam 194).

11 Život

Nový život 5, 1900, č. 2, s. 62, 12. 2.; podepsáno Antonin Hajek. Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 21–22; *První světla* (1917), s. 24–25 – v obou pod názvem *Probuzení*.

Báseň.

12 Vítěz

Museum 34, 1899/1900, č. 3, s. 125, 1. 4. 1900; podepsáno □ Br. Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 11; *První světla* (1917), s. 15–16 – s prozaickým úvodem.

Báseň.

13 Ruku tvou

Museum 34, 1899/1900, č. 4, s. 157, 20. 5. 1900; podepsáno □ Br. Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 25–26; *První světla* (1917), s. 28–30 – s prozaickým úvodem a pod názvem *Ruku svou*.

Báseň.

14 Despotka

Museum 34, 1899/1900, č. 4, s. 174, 20. 5. 1900; podepsáno □ Br. Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 15–16; *První světla* (1917), s. 20–21 – s prozaickým úvodem a pod názvem Samovládkyně.

Báseň.

1901

15 Fr. Bílek jako umělec

Museum 35, 1900/1901, č. 4–5, s. 151–156, 21. 6. 1901; podepsáno J. Deml (Br.). Knižně in *Slovo k Otčenáši Františka Bílka* (1904), s. 122–126 – pod názvem František Bílek – umělec, pozměněno (např. místo domácích tvůrců uvedeni cizí).

Exegese díla F. Bílka v kontextu obecných úvah o umění; motto F. W. Weber.

16 Březina nesrozumitelný?

Museum 35, 1900/1901, č. 4–5, s. 245–247, 21. 6. 1901; podepsáno J. Deml (Br.).

Exegese díla O. Březiny, zaměřená na problematiku symbolů a mnohovýznamovosti v umění.

17 Samoty

Museum 36, 1901/1902, č. 1, s. 7, prosinec 1901; podepsáno J. Deml (Br.). Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 19; *První světla* (1917), s. 22.

Báseň.

18 Když věky zemřely

Museum 36, 1901/1902, č. 1, s. 7, prosinec 1901; podepsáno J. Deml (Br.). Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 20 – pod názvem Mohyly; *První světla* (1917), s. 23 – s vloženou prozaickou pasáží a pod názvem Mohyly.

Báseň.

1902

19 Slova

Museum 36, 1901/1902, č. 2–3, s. 53, březen 1902; podepsáno J. Deml (Br.). Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 54–55 – pod názvem Slova. Z mých Krajín; *První světla* (1917), s. 61–62 – pod názvem Zakletí slov.

Báseň v próze.

20 Znamení ve snu

Museum 36, 1901/1902, č. 2–3, s. 79–80, březen 1902; podepsáno J. Deml (Br.). Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 33–35; *První světla* (1917), s. 40–43 – přidána úvodní pasáž; *Matylka* (1937), s. 13–14.

Snová próza o autorově sestře M. Demlové.

21 Řeči bázlivých

Museum 36, 1901/1902, č. 2–3, s. 118–119, březen 1902; podepsáno J. Deml (Br.). Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 36–38; *První světla* (1917), s. 44–45.

Báseň v próze.

22 Až stínem smrti

Museum 36, 1901/1902, č. 2–3, s. 119, březen 1902; podepsáno J. Deml (Br.). Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 23; *První světla* (1917), s. 26.

Báseň.

23 Venkovské knihovny „Růže Sušilovy“ v Brně

Museum 36, 1901/1902, č. 2–3, s. 129–132, březen 1902; podepsáno J. Deml.

Pojednání o historii venkovských veřejných knihoven provozovaných jmenovanou brněnskou bohosloveckou jednotou.

24 Poslušnost

Museum 36, 1901/1902, č. 5, s. 189–190, červenec 1902; podepsáno J. Deml (Br.). Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 27–28; *První světla* (1917), s. 31–34.

Báseň a „Poznamenání“ k jejímu výkladu; motto z *Praecipua elementa vitae monasticae* [Hlavní prvky mnišského života].

25 Nová země (Ústa otevřená k blahořečení [...])

Museum 36, 1901/1902, č. 5, s. 196, červenec 1902; podepsáno J. Deml (Br.). Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 24; *První světla* (1917), s. 27.

Báseň; není totožná s textem z *Radhoště* 1926 (viz záznam č. 252).

1903

26 Láska (Chci, aby ten den [...])

Nový život 8, 1903, č. 1, s. 4, 1. 1.; podepsáno J. Vznata. Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 49–50 – pod názvem *Láska. Z mých Krajín*; *První světla* (1917), s. 56–57 – pod názvem *Z mých krajín* (II.).

Báseň v próze; není totožná s textem ze *Studia* 1906 (viz záznam 58).

- 27 Otakar Hostinský
Nový život 8, 1903, č. 3, s. 98, 1. 3.; podepsáno Jak, D-l.
Poznámka o četbě textů O. Hostinského.
- 28 Nanebevzetí P. M. [= Panny Marie]. Homilie evangelia a epištoly
Kazatelna 1, 1902/1903, č. 9, s. 405–409, [květen] 1903; podepsáno Jakub Deml.
Kázání o práci, odpočínutí a mlčení o Panně Marii v Písmu.
- 29 Otakar Březina. Skizza ke studii o jeho díle a zároveň slovo před četbou nové jeho knihy „Hudba pramenů“
České květy 2, 1902/1903, č. 8, s. 191, 15. 5. 1903; č. 9, s. 214–215, 15. 6. 1903; podepsáno Jakub Deml.
Kritika *Hudby pramenů* (Praha: Hugo Kosterka, 1903) v kontextu Březinova básnického díla; v názvu chybně „Otakar“.
- 30 Volné slovo o četbě a o stylu
Nový život 8, 1903, č. 6, s. 173–175, 1. 6.; podepsáno J. Deml.
Esej o významu formy, obhajující nové katolické umění, mj. příslušníky Katolické moderny.
- 31 Západ
Nový život 8, 1903, č. 7, s. 201, 1. 7.; podepsáno J. Vznata. Přetištěno in *Meditace* 2, 1909, č. 3–4, s. 189, únor.
Báseň.
- 32 IV. [neděle adventní]. Homilie epištoly
Kazatelna 2, 1903/1904, č. 1, s. 12–16, [září] 1903; podepsáno Jakub Deml.
Kázání o lásce k příbuzným a k Bohu, lhostejnosti a blízkosti spasení.
- 33 Slovo k Hudbě pramenů
Nový život 8, 1903, č. 8–9, s. 236–240, [1. 9.]; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Listy Otokara Březiny Jakubu Demlovi* (1932), s. 70–82; samostatně (1932).
Esej o díle O. Březiny, především o knize esejů *Hudba pramenů* (Praha: Hugo Kosterka, 1903); motto Joel 2,28.
- 34 Venkovu
Nový život 9, 1903, č. 1, s. 7, 15. 12.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 31–32; *První světla* (1917), s. 38–39.
Báseň.

1904

35 Vpád samoty

Dvacátý věk 4, 1904, č. [2–3], s. 48, [březen]; podepsáno Bohumír Vznata. Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 29–30; *První světla* (1917), s. 35–37 – s prozaickým úvodem.

Báseň.

36 Radost!

Dvacátý věk 4, 1904, č. [2–3], s. 56–57, [březen]; podepsáno Bohumír Vznata. Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 47–48 – zkráceno a pod názvem Vzkříšení; *První světla* (1917), s. 54–55 – rozšířeno o předmluvu.

Báseň v próze.

37 Hledá se dítě (Dávno jsem se zabýval myšlenkou [...])

Dvacátý věk 4, 1904, č. [4], s. 81–82, [duben]; podepsáno Bohumír Vznata. Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 45–46; *První světla* (1917), s. 52–53.

Báseň v próze; není totožná s textem z *Na hlubinu* 1931 (viz záznam 311).

38 Z mých krajin

Dvacátý věk 4, 1904, č. [5], s. 102–103, [květen]; podepsáno Bohumír Vznata. Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 39–40; *První světla* (1917), s. 48–49.

Báseň v próze.

39 Příspěvek k historii dítěte

Dvacátý věk 4, 1904, č. [6], s. 134–136, [červen]; podepsáno Bohumír Vznata.

Báseň v próze.

40 Némé setkání

Eva 1, 1904, č. 6, s. 87, 1. 7.; podepsáno Jakub Deml.

Báseň v próze; motto O. Březina.

41 Neděle XIV. po Svatém Duchu. Život náš službou Boží.

Kazatel 11, 1904, č. [3], s. 441–445, [červenec]; podepsáno J. Deml.

Kázání o protikladu práce pro bohatství a pro království Boží; na verš Mat 6,24.

42 Také domů...

Neděle 1, 1904, č. 31, s. 384–386, 23. 7.; podepsáno Bohumír Vznata.

Povídka.

- 43 Slovo o stylu Aloisa Hlavinky
Neděle 1, 1904, č. 32, s. 407, 6. 8.; č. 33, s. 425, 13. 8.; podepsáno L. Benjamín.
Osobně pojatý komentář k Hlavinkovým *Dějínám světa v obrazech* (Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Metoděje, 1903).
- 44 Poselství
Dvacátý věk 4, 1904, č. [7], s. 153–154, [září]; podepsáno Bohumír Vznata. Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 56–59; *První světla* (1917), s. 63–65.
Báseň v próze.
- 45 Nálada (Zvoní klekání. [...])
Dvacátý věk 4, 1904, č. [8], s. 177–178, [říjen]; podepsáno B. Vznata. Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 43–44; *První světla* (1917), s. 46–47.
Báseň v próze; není totožná s textem z *Meditací* 1908 (viz záznam 73).
- 46 Ze skrytých tragoedií
Dvacátý věk 4, 1904, č. [9], s. 198–199, [listopad]; podepsáno Boh. Vznata.
Báseň v próze; motto O. Březina.
- 47 Meditace (Trpím – nelze více trpěti. [...])
Dvacátý věk 4, 1904, č. [9], s. 208–209, [listopad]; podepsáno B. Vznata.
Báseň v próze; není totožná s textem z *Dvacátého věku* 1905 (viz záznam 54).
- 48 Dialog bezpochyby smutný
Dvacátý věk 4, 1904, č. [9], s. 209–210, [listopad]; podepsáno Boh. Vznata. Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 51–53; *První světla* (1917), s. 60 – pod názvem Kráva a zkráceno.
Báseň v próze.
- 49 Dionysius Areopagita [...]
Nový život 9, 1904, č. 11–12, s. 360, 15. 11.; podepsáno J. Deml.
Poznámka o díle O. Březiny.
- 50 Setkání
Dvacátý věk 4, 1904, č. [10], s. 228–229, [prosinec]; podepsáno B. Vznata. Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 41–42; *První světla* (1917), s. 50–51.
Báseň v próze.

51 František Bílek v Mnichově 1904

Nový život 10, 1904, č. 1, příloha, s. I–V, 30. 12.; podepsáno Deml Jakub (pouze v obsahu). Knižně in *Listy Otokara Březiny Jakubu Demlovi* (1932), s. 83–93; samostatně (1932). Polemika s Bílkovými zahraničními kritiky, spojená s nabídkou jeho děl.

52 Nové oltáře

Nový život 10, 1904, č. 1, příloha, s. VI–VIII, 30. 12.; č. 2., s. IX–XIII, 6. 2. 1905; podepsáno (p. d.) Jakub Deml. Knižně samostatně (1932); in *Listy Jakuba Demla Otokaru Březinovi* (1933), s. 169–186.

Esej o náboženském umění; motto Aggeus 2,4.

1905

53 Sen

Nový život 10, 1905, č. 2, příloha, s. XIV–XV, 6. 2.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 60–63; *První světla* (1917), s. 66–69 – v obou bez dedikace; *Listy Jakuba Demla Otokaru Březinovi* (1933), s. 188 – jen dedikace.

Snová próza; rozsáhlá dedikace Františku Bílkovi.

54 Meditace (Smrt – co řeknu jí až přijde? [...])

Dvacátý věk 5, 1905, č. [2–3], s. 40–41, [březen]; podepsáno Bohumír Vznata. Báseň v próze; není totožná s textem z *Dvacátého věku* 1904 (viz záznam 47).

55 Oekonomie prací Bílkových

Nový život 10, 1905, č. 5, příloha, s. II–VI, 12. 5.; podepsáno Jakub Deml. Ceník děl F. Bílka.

56 Pravda

Studium 1905, 4 s., červenec; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 77–80; *První světla* (1917), s. 78–80.

Próza o neodbytnosti touhy po pravdě.

1906

57 [Svatá Hildegarda]

Studium 1906, 16 s., březen; nepodepsáno.

57/1 Svatá Hildegarda
Studium 1906, s. 1–3, březen; nepodepsáno.
Předmluva k následujícímu autorovu překladu Z vidění a věštek sv. Hildegardy.

57/2 Z vidění a věštek sv. Hildegardy – viz záznam 392.

58 Láska (Ten, který ublížil [...])

Studium 1906, 4 s., březen; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 81–83 – rozšířeno; *První světla* (1917), s. 81–84 – zásadně přepracováno.

Próza o násilí na druhých a setkání s koníkem; není totožná s textem z *Nového života* 1903 (viz záznam 26).

59 Doslov k pracím Bílkovým

Studium 1906, č. 3, 10 s., říjen; podepsáno Jakub Deml.

Polemika s kritiky díla F. Bílka, vyjadřující se o ostatním soudobém umění jako o napodobování německých a francouzských vzorů; motto Ps. 68,10.

60 Dílo Otokara Březiny

Studium 1906, č. 3, 12 s., říjen; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 104–113; *První světla* (1917), s. 104–112; *Hlas mluví k Slovu* (1926), s. 82–87 – část, bez nadpisu; *Mé svědectví o Otokaru Březinovi* (1931), s. 11–18 – kromě *Hlas mluví k Slovu* všude pod názvem Sen jeden svítí...

Pásmo básní v próze; dedikace „Vldp. auditorovi Josefu Ševčíkovi, faráři v Babicích“; motto Ch. Baudelaire.

1907

61 Prohlášení

Vlast 23, 1906/1907, č. 5, s. 464, únor 1907; podepsáno Jakub Deml, kooperator v Třešti. Přetištěno in *Studium* 1907 (viz záznam 62/3).

Ohrazení proti zařazení autora mezi přívržence Katolické moderny a proti veškerému stranictví v církvi.

62 Ego palam locutus sum...

Studium 1907, č. 4, 16 s., duben.

62/1 Vaše Biskupská Milosti, nejdůstojnější Pane!

Studium 1907, č. 4, s. 1–7, duben; podepsáno Jakub Deml, kooperator v Třešti. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 16–21.

Dopis – stížnost na lhostejnost kněžstva k papežskému dekretu; motto Matth. 12,34.

- 62/2 Vaše Knížecí Milosti! Nejdůst. Pane Arcibiskupe!
Studium 1907, č. 4, s. 8–11, duben; podepsáno Jakub Deml, kooperator v Třešti.
Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 21–24.
Dopis – stížnost na hnutí Katolické moderny; motto I. Cor. 16,13.
- 62/3 Prohlášení
Studium 1907, č. 4, s. 12–13, duben; podepsáno Jakub Deml, kooperator v Třešti.
Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 25–26.
Ohrazení proti zařazení autorova jména mezi přívržence Katolické moderny a proti veškerému stranictví v církvi.
- 62/4 Dp. Tomáši Škrdlovi, redaktoru Vlasti. Důstojný Pane!
Studium 1907, č. 4, s. 14–16, duben; podepsáno Jakub Deml, kooperator v Třešti.
Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 26–29.
Dopis, v němž autor deklaruje svůj rozchod s adresátem i jeho časopisem (důvodem je mj. „zfalšované“ otištění předcházejícího textu Prohlášení – viz též záznam 61).
- 63 Usnulo město
Obzor 30, 1907, č. 6, s. 129, 1. 6.; podepsáno Jakub Deml.
Báseň.
- 64 Smutek?
Studium 1907, č. 5, 3 s., srpen; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Notantur Lumina* (1907), s. 89–90; *První světla* (1917), s. 90–91 – pod názvem Smutek.
Úvaha o kráse a utrpení.
- 65 Důstojnému Pánu p. doktoru theologie N. N.
Studium 1907, č. 5, 8 s., srpen; podepsáno Jakub Deml, kněz Církve Římsko-katolické.
Dopis – ostrá polemika s adresátovými závěry o Demlově článku o básníku B. [= zřejmě Otokar Březina] a o próze Smutek? (viz záznam 64); na závěr citace úryvku básně F. Gellnera.
- 66 [Dopisy]
Studium 1907, č. 6, 107 s., listopad.
- 66/1 Jeho Milosti, Nejdůstojnějšmu Pánu, Methodu Zavoralovi, opatu Strahovskému milost a dary Ducha Svatého v těchto dnech svátečních!
Studium 1907, č. 6, s. 1–3, listopad; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 29–31.
Dopis o současném stavu církve.

- 66/2 Témuž P. T. adresátovi
Studium 1907, č. 6, s. 4, listopad; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 31–32.
 Pokračování předchozího dopisu.
- 66/3 Důstojnému Pánu Františku Hrachovskému, prefektu koleje Arnošta z Pardubic v Praze!
Studium 1907, č. 6, s. 5–6, listopad; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 32–33.
 Dopis o kněžích znevažujících papeže; motto S. Ambrosius.
- 66/4 Jeho Knížecí Milosti, Nejdůstojnějšímu Pánu, Dr. Frant. Bauerovi, Knížeti arcibiskupu!
Studium 1907, č. 6, s. 7, listopad; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 34.
 Dopis – doporučení knihy L. Bloye *Objevitel globu* (Stará Říše: Studium 1906).
- 66/5 P. T. Hlasu, orgánu strany katolicko-národní, velepodezřelému!!!
Studium 1907, č. 6, s. 8–9, listopad; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 35–36.
 Dopis – žádost o otištění recenze knihy *Přepěkné říkání o svatém poustevníku Menrátovi* (přeložil J. Ševčík. Babice: vl. n.; Stará Říše: Studium, 1907).
- 66/6 Důstojnému Pánu, panu Dru. Aloisu Kolískovi v Hodoníně!
Studium 1907, č. 6, s. 9–10, listopad; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 36.
 Dopis připomínající adresátovi jeho slib získat Studiu nové příznivce.
- 66/7 Vldp. D. N., Vikáři v K.
Studium 1907, č. 6, s. 10, listopad; nepodepsáno. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 36–37.
 Dopis kritizující úroveň nejen katolické žurnalistiky.
- 66/8 Příteli P. M. F.
Studium 1907, č. 6, s. 11–12, listopad; nepodepsáno. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 37–38.
 Dva úryvky z dopisů M. Fenclovi o chudobě a plánech na odchod „na místa méně vypasená“ (oproti autentickým dopisům zde vypuštěno i jméno J. Floriana).

- 66/9 Vysoce Důstojnému Pánu, Mnsgru Dru. F. E.
Studium 1907, č. 6, s. 12–13, listopad; nepodepsáno. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 38–39.
 Dva dopisy F. Ehrmannovi s žádostí o odpověď a zaplacení obdržených knih.
- 66/10 Důstojnému Pánu Brunonu S. na Strahově
Studium 1907, č. 6, s. 13–14, listopad; nepodepsáno. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 39.
 Dopis B. Sauerovi – nabídka knihy M. Maeterlincka *Poklad pokorných* (Stará Říše: J. Florian, 1906).
- 66/11 Jeho Milosti, Vysoce Důstojnému Pánu, Mnsgru Dru. Jakubu Hodrovi, papežskému komoří, kanovníku etc. v Brně!
Studium 1907, č. 6, s. 14–17, listopad; podepsáno Jakub Deml, kněz Církevní. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 40–42.
 Dopis o církevních spolicích a vznešenosti almužny.
- 66/12 Příteli knězi, v němž jsem se nezklamal
Studium 1907, č. 6, s. 17–19, listopad; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 42–44.
 Dopis o svatých obcování, s žádostí o půjčku nebo dar.
- 66/13 Panu In. Arnoštu Bláhovi, profesoru reálky v Novém Městě na Moravě
Studium 1907, č. 6, s. 19–21, listopad; nepodepsáno. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 44–46.
 Dopis o nepřekonatelnosti rozporu v otázce víry mezi přáteli.
- 66/14 Skizka k přednášce
Studium 1907, č. 6, s. 22–25, listopad; nepodepsáno.
 O bezbožnosti v současném školství; motto Pius IX. a Mat. 28,19.
- 66/15 Slavné Matici Moravské v Brně!
Studium 1907, č. 6, s. 25, listopad; podepsáno Jakub Deml, kněz a spisovatel. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 46.
 Dopis – omluva za obtěžování.
- 66/16 Vysoce Důstojnému Pánu Mnsgru. Vladim. Šťastnému, redaktoru Obzoru a starostovi Dědictví Cyrillo-Methodějského
Studium 1907, č. 6, s. 26–27, listopad; nepodepsáno. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 46–47.
 Dopis – stížnost na mlčení českého tisku o knihách vydávaných Studiem.

- 66/17 Slečně F. B. v O..., v Čechách
Studium 1907, č. 6, s. 27–28, listopad; podepsáno Jakub Deml, kněz. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 47–48.
 Dopis, jímž autor věnuje adresátce několik knih Studia a prosí o jejich šíření.
- 66/18 Důstojnému a slovuťnému Pánu, panu Josefu Ocetkovi, auditoru biskupské konsistoře a faráři v H.
Studium 1907, č. 6, s. 29–30, listopad; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 49.
 Dopis, jímž se autor adresátovi představuje.
- 66/19 Jeho Milosti, Vysoce Důstojnému Pánu, Mnsgru. Dru. Jos. Pospíšilovi, kanovníku etc. v Brně!
Studium 1907, č. 6, s. 30–36, listopad; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 50–55.
 Dopis, v němž autor vysvětluje okolnosti své neshody s konzistoří ohledně své literární činnosti.
- 66/20 Jeho Milosti, Vysoce Důstojnému a vysokorodému Pánu Sigmundu Halkovi, hraběti Ledóchowskimu, kanovníku metrop. kap. olomoucké a proboštu kolleg. kap. kroměřížské, rektoru „Patronátu mládeže“ v Praze etc.
Studium 1907, č. 6, s. 37–39, listopad; podepsáno Jakub Deml, etc. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 56–57.
 Dopis vyčítající adresátovi, že mlčí k zaslaným knihám.
- 66/21 Důstojnému Pánu, panu Doktoru theologie N. N.
Studium 1907, č. 6, s. 39–45, listopad; podepsáno Jakub Deml, etc. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 58–63.
 Dopis o L. Bloyovi a lhostejnosti kněží.
- 66/22 Dp. Vlad. B., kooperatoru v R.
Studium 1907, č. 6, s. 45–46, listopad; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 63.
 Dopis, jímž se autor omlouvá z chystané oslavy.
- 66/23 Literárnímu historikovi Hlídce k posouzení, zdali tento elaborát resp. dissertace poskytuje autoru naději na doktorát filosofie u Masaryka nebo u jiné firmy resp. kapacity.
Studium 1907, č. 6, s. 46–55, listopad; nepodepsáno. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 64–72.

Parodický etymologický výklad jmen Kolísek, Hlídka, Dostál a dalších a ironická chvála knihy K. Skřivana (pseudonym K. Dostála-Lutinova) *Potulný zpěvák* (Nový Jičín: Nový život, 1902).

66/24 Příteli Mat. Fenclovi, knězi Církve Římsko-katolické

Studium 1907, č. 6, s. 56–66, listopad; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 73–82.

Dopis o moru modernismu mezi současnými kněžími; motto B. M. Kulda.

66/25 Příteli knězi, který sebe našel

Studium 1907, č. 6, s. 66–67, listopad; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 82–83.

Dopis – poděkování za peněžní dar a domluva o spolupráci.

66/26 Příteli P. Frant. Gebauerovi

Studium 1907, č. 6, s. 67–74, listopad; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 83–89.

Dopis o významu individuality a o spolčování jako parodii na křesťanskou jednotu.

66/27 Vysoce Důstojnému Pánu p. K. S. v P. knězi podle srdce Božího!

Studium 1907, č. 6, s. 74–81, listopad; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 89–95.

Dopis K. Stellovi v Příbrami – poděkování za peněžní dar a důvěru a ironický výklad o spolupráci učitelů a nebezpečí každodenního svatého přijímání.

66/28 Vysoce Důstojnému Pánu Mnsgru. Anton. Adamcovi, papežskému komoří, regentu biskupského alumnatu etc. v Brně!

Studium 1907, č. 6, s. 81–98, listopad; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 96–112.

Dopis, v němž se autor obhájí proti adresátovu nařčení z denunciantství, obsahující na vysvětlenou úryvky Demlových dopisů biskupovi a konzistoři, přípis od konzistoře zaslaný J. Florianovi a dopis autorova nadřízeného J. Mrázka autorovu otci J. Demlovi staršímu.

66/29 Panu Janu Holbovi, předsedovi rolnických podniků Raiffeisenky, strojírný a škrobárny v Letovicích

Studium 1907, č. 6, s. 98–99, listopad; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 112–113.

Dopis vyjadřující autorovu neochotu účastnit se rolnického spolkaření.

66/30 Slovuťnému Pánu, panu Vilému Bitnarovi, řlenu správní rady Tiskového družstva katolického v Praze!

Studium 1907, ř. 6, s. 100–101, listopad; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 113–114.

Dopis – příkře odmítavá odpověď na žádost o spolupráci s řasopisem *Nový věk*.

66/31 Veleďustojnému a slovuťnému Pánu, panu Aloisu Hlavinkovi, konsistornímu radovi, faráři, spisovateli v Kučerově

Studium 1907, ř. 6, s. 101–105, listopad; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 115–118.

Dopis o vybírání nepřátel, Katolické moderně a boji proti bludům.

66/32 Epilog

Studium 1907, ř. 6, s. 107, listopad; nepodepsáno. Knižně in *Šlěpěje V.* (1919), s. 11; *Verše řeské* (1938), s. 15 – v obou pod oznařením III. [pietní text k úmrtí J. Poláka]. *Do lepších dob* (1927), s. 235.

Báseň.

67 Prolog

Studium 1907, ř. 6, 3 s., listopad; nepodepsáno. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 14–15 – pod oznařením IV. [pietní text k úmrtí J. Poláka].

Báseň v próze – úvod k následujícím pietním textům k úmrtí J. Poláka (viz záznam 68).

68 Památce přítele Josefa Poláka, kněze Círky Katolické, – naroz. 3. srpna 1880 v Telči na Moravě, zemř. 11. května 1907 v Mutěnicích

Studium 1907, ř. 6, 7 s., listopad; podepsáno Jakub Deml.

68/1 I. (Ballada)

Studium 1907, ř. 6, s. 3–4, listopad. Knižně in *Šlěpěje V.* (1919), s. 9 – bez nadpisu; *Do lepších dob* (1927), s. 9–10; *Verše řeské* (1938), s. 13 – bez nadpisu.

Báseň; motto J. Polák.

68/2 II. (Rozhorlen pokorou duše Tvé [...])

Studium 1907, ř. 6, s. 4–5, listopad. Knižně in *Šlěpěje V.* (1919), s. 10; *Do lepších dob* (1927), s. 10–11; *Verše řeské* (1938), s. 14.

Báseň; motto J. Polák.

68/3 III. (Neřekl jsem, že upřímnost [...])

Studium 1907, ř. 6, s. 5–7, listopad. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 12–13.

Báseň v próze; motto J. Polák.

1908

69 Světlo věčné. Báseň v prose

Meditace 1, 1908/1909, č. 2, s. 153–158, září 1908; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Tanec Smrti* (1914), s. 15–23; *Můj očištec* (1929), s. 51–59.

Snová próza.

70 Prorok. Mystický dialog

Meditace 1, 1908/1909, č. 2, s. 172–179, září 1908; podepsáno Jakub Deml. Knižně samostatně pod názvem *Věštec* (1917).

Báseň v próze – dialog.

71 Život vnitřní

Meditace 1, 1908/1909, č. 2, s. 233–234, září 1908; podepsáno Jakub Deml.

Esej; v rubrice Filosofie.

72 Styl

Meditace 1, 1908/1909, č. 2, s. 251–252, září 1908; podepsáno Jak. Deml.

Esej; v rubrice Literatura.

73 Nálada. Báseň (Ten pták, co ke mně přiletěl [...])

Meditace 1, 1908/1909, č. 3, s. 285, listopad 1908; podepsáno Jakub Deml.

Báseň; není totožná s textem z *Dvacátého věku* 1904 (viz záznam 45).

74 Bílý medvěd. Báseň v prose

Meditace 1, 1908/1909, č. 3, s. 298–300, listopad 1908; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Tanec Smrti* (1914), s. 25–29; *Můj očištec* (1929), s. 61–64.

Snová próza.

75 Člověk v rouše fialovém. Báseň v prose

Meditace 1, 1908/1909, č. 3, s. 300, listopad 1908; podepsáno Jakub Deml (nad předcházejícím textem). Knižně in *Tanec Smrti* (1914), s. 31–33; *Můj očištec* (1929), s. 65.

Báseň v próze.

1909

76 Korouhve Františka Bílka v Babicích

Meditace 2, 1909, č. 3–4, s. 227–230, březen; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Listy Otokara Březiny Jakubu Demlovi* (1932), s. 93–98; samostatně (1932).

Kritika výtvarného díla.

- 77 Waclaw Sierosiewski: „Dno bídy a jiné sibiřské povídky“
Meditace 2, 1909, č. 7, s. 514–516, červenec; podepsáno Jakub Deml.
Kritika stejnojmenné knihy (Praha: Nakladatelské družstvo Máje, 1906).

1910

78 [Básně]

Studium 1910, č. 7, 16 s., červenec; podepsáno z básní Jakuba Demla (na poslední straně).

78/1 Slzy

Studium 1910, č. 7, s. 12, červenec. Knižně in *Pro budoucí poutníky a poutnice* (1913), s. 65–66; *Šlápěje V.* (1919), s. 24; *Verše české* (1938), s. 28.).

Báseň.

78/2 Stín mého sadu...

Studium 1910, č. 7, s. 15, červenec. Knižně in *Pro budoucí poutníky a poutnice* (1913), s. 67; *Šlápěje V.* (1919), s. 14; *Verše české* (1938), s. 18.

Báseň.

78/3 Vlastovice

Studium 1910, č. 7, s. 16, červenec. Přetištěno in *Prager Presse* 1928 (německy – viz záznam 276). Knižně in *Pro budoucí poutníky a poutnice* (1913), s. 67–68; *Šlápěje V.* (1919), s. 26; *Verše české* (1938), s. 30–32 – v obou rozšířeno.

Báseň.

78/4 Daleký cíl

Studium 1910, č. 7, s. 1–2, červenec. Knižně in *Pro budoucí poutníky a poutnice* (1913), s. 62–63; *Šlápěje V.* (1919), s. 18–19; *Verše české* (1938), s. 22–23.

Báseň.

78/5 Píseň o koruně, oběti a svatém násilí

Studium 1910, č. 7, s. 3–4, červenec. Přetištěno in *Prager Presse* 1923 (německy – viz záznam 204). Knižně in *Pro budoucí poutníky a poutnice* (1913), s. 63–64; *Šlápěje V.* (1919), s. 20; *Verše české* (1938), s. 24.

Báseň.

78/6 To večer podzimní se zhřívá... Po četbě Puškinova Dubrovského

Studium 1910, č. 7, s. 5–6, červenec. Knižně in *Pro budoucí poutníky a poutnice* (1913), s. 64–65; *Šlápěje V.* (1919), s. 23–24; *Verše české* (1938), s. 27–28.

Báseň.

- 78/7 Moji přátelé
Studium 1910, č. 7, s. 7–11, červenec. Knižně in *Moji přátelé* (1913), s. 7–13.
Básně v próze (Zvonku, Charpo, Kopretino, Koukole, Čičorečko, Mateřídouško, Vstavači, Čekanko, Protěži, Jitroceli, Řebříčku, Blatouchu, Divizno, Pelyňku, Blíne, Slzičko Panny Marie).
- 78/8 Stella Matutina
Studium 1910, č. 7, s. 13–14, červenec. Knižně in *Pro budoucí poutníky a poutnice* (1913), s. 66–67; *Šlépěje V.* (1919), s. 25–26; *Verše české* (1938), s. 29–30.
Báseň.
- 79 List kněze Jakuba Demla knězi řádu premonstrátského, Dp. Janu Křtiteli Janouškovi, faráři v Krásonicích u Nové Říše
Studium 1910, č. 7, 22 s., červenec; podepsáno Jakub Deml, kněz. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 138–157.
Dopis o smyslu adresátova úrazu s ironickými komentáři k činnosti místních a jiných kněží; motto Affa ad Laudes.
- 80 List kněze Jakuba Demla Jeho kníž.-arcibiskupské Milosti, Nejdůstojnějšímu Pánu, Dr. Theodoru Kohnovi, t. č. v Ehrenhausenu
Studium 1910, č. 7, 5 s., červenec; podepsáno Jakub Deml, kněz. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 162–165.
Dopis vyjadřující nesouhlas s adresátovým plánem založit v Olomouci univerzitu.
- 81 List kněze Jakuba Demla Nejdůstojnější biskupské konsistoři v Brně
Studium 1910, č. 7, 6 s., červenec; podepsáno Jakub Deml, kněz. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 157–161.
Dopis s ironickými i vážně míněnými návrhy ohledně doporučení četby věřícím.
- 82 List kněze Jakuba Demla Dp. P. Antonínu Trávníčkovi, auditoru biskupské konsistoře a faráři v Třebíči
Studium 1910, č. 7, 6 s., červenec; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 166–170.
Dopis o každodenním svatém přijímání a případu Marie B.
- 83 List kněze Jakuba Demla Veledůstojnému Pánu, p. Františku Serafinskému Mikanovi, biskupské konsistoře auditorovi a faráři v Pavlově u Okříšek
Studium Theologie, Umění a Vědy 1910, č. sv. 32 (sborník č. 8), 10 s., listopad; podepsáno Jakub Deml, kněz Církve Římsko-katolické. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 205–212.
Dopis obviňující v ironickém tónu adresáta z lhostejnosti a lži; motto R. M. Rilke.

- 84 List kněze Jakuba Demla. V Bystrci, IV. neděli po Zjevení Páně 1909. [...] Milý pane Floriane!
Studium Theologie, Umění a Vědy 1910, č. sv. 32 (sborník č. 8), 13 s., listopad; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 174–185.
 Dopis J. Florianovi o autorových sporech se svým bystrckým nadřízeným J. Koubkem a o audiencích u biskupa; motto [Mat. 8,24].
- 85 List kněze Jakuba Demla Nejdůstojnější biskupské konsistoři v Brně!
Studium Theologie, Umění a Vědy 1910, č. sv. 32 (sborník č. 8), 13 s., listopad; podepsáno [Jakub Deml]. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 185–196.
 Úryvek z dopisu o tom, proč autor odmítl vyšetřování vedené vůči němu na popud J. Koubka a proč utekl do Vídně.
- 86 List kněze Jakuba Demla Jeho Milosti, Nejdůstojnějšímu Pánu, p. Methodu Zavoralovi, opatu a prelátu na Strahově
Studium Theologie, Umění a Vědy 1910, č. sv. 32 (sborník č. 8), 2 s., listopad; podepsáno Jakub Deml, z rozkazu nejd. konsistoře kněz nepotřebný, t. č. ve Staré Říši. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 196–197.
 Průvodní dopis ke knize E. Hella *Člověk* (Stará Říše: Studium, 1909).
- 87 List kněze Jakuba Demla jistému věhlasnému příteli Studia theologie, umění a vědy v království
Studium Theologie, Umění a Vědy 1910, č. sv. 32 (sborník č. 8), 22 s., listopad; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 216–234.
 Dopis líčící autorův život kněze bez místa.
- 88 List kněze Jakuba Demla příteli P. M. F., knězi církevnímu.
Studium Theologie, Umění a Vědy 1910, č. sv. 32 (sborník č. 8), 4 s., listopad; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 202–204.
 Dopis M. Fenclovi – humorné vyprávění staroříšských novinek.
- 89 List kněze Jakuba Demla Veleďústojnému Pánu, p. Františku Zimmerhacklovi S. J., superioru na posvátném Hostýně
Studium Theologie, Umění a Vědy 1910, č. sv. 32 (sborník č. 8), 5 s., listopad; podepsáno Jakub Deml, kněz Církve Římsko-katol. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 171–174.
 Dopis vyčítající adresátovi odmítnutí darované knihy *Notantur Lumina*.
- 90 List kněze Jakuba Demla Jeho Milosti, Nejdůstojnějšímu Pánu, p. Methodu Zavoralovi, opatu strahovskému, pozdravení v Pánu!
Studium Theologie, Umění a Vědy 1910, č. sv. 32 (sborník č. 8), 6 s., listopad; podepsáno Jakub Deml, kněz Římskokatolický. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 197–202.
 Dopis, jímž autor dokazuje, že není blázen, a ohrazuje se proti tomuto veřejnému ostouzení.

- 91 List kněze Jakuba Demla dp. Karlu Kochovi, faráři v Želetavě
Studium Theologie, Umění a Vědy 1910, č. sv. 32 (sborník č. 8), 6 s., listopad; podepsáno
Jakub Deml, kněz Církve Římsko-katolické. Knižně in *Do lepších dob* (1927), s. 212–216.
Dopis kárající adresáta za lhostejnost při výkonu jeho poslání.

92 [Epigramy]

Studium Theologie, Umění a Vědy 1910, č. sv. 32 (sborník č. 8), 7 s., listopad; nepodepsáno.

92/1 Kulturní besídka

Studium Theologie, Umění a Vědy 1910, č. sv. 32 (sborník č. 8), s. [1], listopad;
nepodepsáno.

Epigram.

92/2 Echo z Afriky

Studium Theologie, Umění a Vědy 1910, č. sv. 32 (sborník č. 8), s. [2], listopad;
nepodepsáno.

Epigram.

92/3 Z „Fehl-librů“

Studium Theologie, Umění a Vědy 1910, č. sv. 32 (sborník č. 8), s. [2], listopad;
nepodepsáno.

Epigram.

92/4 Raiffeisenky

Studium Theologie, Umění a Vědy 1910, č. sv. 32 (sborník č. 8), s. [3], listopad;
nepodepsáno.

Epigram.

92/5 Nové stolice

Studium Theologie, Umění a Vědy 1910, č. sv. 32 (sborník č. 8), s. [3], listopad;
nepodepsáno.

Epigram.

92/6 Jindy a nyní

Studium Theologie, Umění a Vědy 1910, č. sv. 32 (sborník č. 8), s. [4], listopad;
nepodepsáno.

Epigram.

- 92/7 Doplnovačka s tajenkou
Studium Theologie, Umění a Vědy 1910, č. sv. 32 (sborník č. 8), s. [4], listopad;
nepodepsáno.
Epigram.
- 92/8 Teprve pro jaké?
Studium Theologie, Umění a Vědy 1910, č. sv. 32 (sborník č. 8), s. [5], listopad;
nepodepsáno.
Epigram.
- 92/9 Odpůrcům „katolických“ divadel
Studium Theologie, Umění a Vědy 1910, č. sv. 32 (sborník č. 8), s. [5], listopad;
nepodepsáno.
Epigram.
- 92/10 Výtvarná síla „Meditací“
Studium Theologie, Umění a Vědy 1910, č. sv. 32 (sborník č. 8), s. [6], listopad;
nepodepsáno.
Epigram.
- 92/11 Štěstí
Studium Theologie, Umění a Vědy 1910, č. sv. 32 (sborník č. 8), s. [6], listopad;
nepodepsáno.
Epigram.
- 92/12 Duchovní lyrika Xavera Dvořáka
Studium Theologie, Umění a Vědy 1910, č. sv. 32 (sborník č. 8), s. [7], listopad;
nepodepsáno.
Epigram.

1915

93 Na venkovském hřbitově

Květy 37, 1915, č. 1 (kniha 73 – 1. pololetí), s. 88, leden; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlápěje V.* (1919), s. 68; *Verše české* (1938), s. 72–73 – v obou pod názvem Na hřbitově venkovském...

Báseň.

94 Šílená

Ženský svět 19, 1915, č. 4, s. 55–57, 25. 2.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlápěje V.* (1919), s. 60–66; *Verše české* (1938), s. 64–70.

Báseň.

95 Onoho pána z kraje brněnského [...]

Národní listy 55, 1915, č. 345, s. 6, 14. 12.; podepsáno Jakub Deml, spisovatel, Tasov, Morava.

Inzerát žádající o adresu muže, s nímž se autor nedlouho předtím setkal.

1916

96 Za cenu výjimečně sníženou na polovic [...]

Národní listy 56, 1916, č. 58, s. 11, 27. 2.; podepsáno Jakub Deml, Tasov, Morava.

Reklama na knihu *Pro budoucí poutníky a poutnice* (1913).

97 Podobizna

Ženský svět 20, 1916, č. 21–22, s. 435–436, 25. 12.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlápěje V.* (1919), s. 67–68; *Verše české* (1938), s. 71–72.

Báseň.

1917

98 Já jim neodpověděla...

Ženský svět 21, 1917, č. 2–3, s. 36–37, 10. 2.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlápěje V.* (1919), s. 57–59; *Verše české* (1938), s. 61–63.

Báseň; dedikace „Elišce“ [= E. Wiesenbergrové].

99 Práce

Ženský svět 21, 1917, č. 5–6, s. 81–82, [20. 3.]; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *První světla* (1917), s. 58–59; *Hlas mluví k Slovu* (1926), s. 67–68.

Úvaha o významu práce, se vzpomínkou na autorovu matku A. Demlovou.

100 V dubnu 1917 vydám svou knihu *První světla* [...]

Národní listy 57, 1917, č. 78, s. 5, 21. 3.; podepsáno Jakub Deml.

Reklama.

- 101 Růženy Svobodové Pokojný dům.
Kmen 1, 1917/1918, č. 8, s. 3–4, 5. 4. 1917; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje III.* (1919), s. 132–135; *Oltář v poli* (1939), s. 94–98.
 Kritika stejnojmenného románu (Praha: Česká grafická akciová společnost Unie, 1917).
- 102 Koblihovy „Pohádky a legendy“
Kmen 1, 1917/1918, č. 13, s. 5–6, 10. 5. 1917; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje III.* (1919), s. 144–148; *Oltář v poli* (1939), s. 106–112.
 Kritika stejnojmenného cyklu dřevorytů F. Koblihy.
- 103 Vydal jsem knihu „PRVNÍ SVĚTLA“ [...]

Kmen 1, 1917/1918, č. 13, s. 10, 10. 5. 1917; podepsáno Jakub Deml v Jinošově, pošta Náměšř u Brna.
 Reklama.
- 104 „Z českého lidu jsme a s ním cítíme“?
Národní listy 57, 1917, č. 171, s. 4, 24. 6.; nepodepsáno. Knižně in *Šlépěje IX.* (1925), s. 32–33.
 Dopis redakci – kritika kněží a učitelů, že se nehlásí k myšlence české samostatnosti.
- 105 Příroda v díle Otokara Březiny
Kmen 1, 1917/1918, č. 30, s. 2, 6. 9. 1917; č. 33, s. 4–5, 27. 9.; č. 34, s. 1–2, 4. 10.; č. 35, s. 4, 11. 10.; č. 37, s. 4–6, 25. 10.; č. 38, s. 3–4, 1. 11; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje IV.* (1919), s. 1–26.
 Studie.
- 106 Přátelství
Lípa 1, 1917/1918, č. 4, s. 55, 25. 10. 1917; podepsáno Jakub Deml.
 Báseň v próze.
- 107 Slaměnky.
Lípa 1, 1917/1918, č. 9, s. 129–130, 29. 11. 1917; podepsáno Jakub Deml. Přetištěno in *Prager Presse* 1921 (německy – viz záznam 146). Knižně in *Šlépěje III.* (1919), s. 139–141; *Oltář v poli* (1939), s. 103–106.
 Próza o květinách; dedikace „přítelkyni, paní Elišce Wiesenbergrové“.
- 108 Ještě jeden pohled na Šaldovy Loutky i dělníky boží
Lípa 1, 1917/1918, č. 12–13, s. 194–196, 20. 12. 1917; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje III.* (1919); s. 136–139; *Oltář v poli* (1939), s. 99–103 – v obou pod názvem Šaldovy Loutky i dělníci Boží.
 Exegese románu F. X. Šaldy (Praha: Unie, 1917), pojednávající především o významu tvorby.

1918

109 Distichon o úřadě finančním

Kmen 1, 1917/1918, č. 50, s. 7, 24. 1. 1918; podepsáno Jakub Deml.
Epigram.

110 Nad prvním (?) ročníkem „Týna“

Kmen 1, 1917/1918, č. 52, s. 7, 7. 2. 1918; podepsáno Jakub Deml.
Epigram.

111 Dopis Jakuba Demla

Vídeňský denník 12, 1918, č. 139, s. 1–2, 20. 6.; podepsáno J. D. Přetištěno in *Malé Lidové noviny*, roč. 26, č. 167, s. 3, 20. 6. 1918 – úryvek s titulkem Kněz a vlastenectví a krátkým redakčním úvodem.

Fejeton – dva dopisy: první o vlastenectví a Demlových jednáních s církevními představenými, druhý krátký, obsahující báseň v próze Takový.

112 Moje noc

Lípa 1, 1917/1918, č. 44, s. 697, 1. 8. 1918; podepsáno Jakub Deml.
Báseň v próze; dedikace „přítelkyni Elišce Wiesenbergrové“.

113 Věci, které se vyvažují

Lípa 2, 1918/1919, č. 2–3, s. 25–26, 24. 10. 1918; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje III.* (1919), s. 165–167; *Oltář v poli* (1939), s. 134–137.
Poznámky o úsměvu a tichu, F. Bílkovi a O. Březinovi.

114 Jindy kterákoli věc

Lípa 2, 1918/1919, č. 9, s. 131, 5. 12. 1918; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Listy Otokara Březiny Jakubu Demlovi* (1932), s. 114; *Verše české* (1938), s. 84.
Báseň.

115 Pohřeb

Lípa 2, 1918/1919, č. 9, s. 132, 5. 12. 1918; podepsáno Jakub Deml. Přetištěno in *Prager Presse* 1930 (německy – viz záznam 302). Knižně in *Verše české* (1938), s. 84.
Báseň.

116 Dítě a král hadů

Lípa 2, 1918/1919, č. 11, s. 165–167, 19. 12. 1918; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje VI.* (1919), s. 147–150.
Báseň v próze – dialog.

1919

117 Myšlenky o díle Otakara Březiny

Lípa 2, 1918/1919, č. 12–13, s. 197–198, 2. 1. 1919; podepsáno Jakub Deml.

Soubor poznámek; v názvu chybně „Otakar“.

118 Naše řeč

Horácko 6, 1919, č. 27, s. 1, 23. 5.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje VI.* (1919), s. 251–252 – zkráceno o úvod.

Úvaha o rozdílu mezi českým a německým jazykem a národem.

119 Arnoštu Tvarůžkovi, faráři vladislavskému

Horácko 6, 1919, č. 31, s. 1, 6. 6.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje VI.* (1919), s. 263–265.

Otevřený dopis – polemika s letákem, jímž A. Tvarůžek reaguje na autorovo nařčení, že podněcuje k činnosti proti republice, uveřejněné ve *Šlépějích IV.* (1919), s. 41–44.

120 Jakub Deml o celibátu (Z dopisu.)

Socialistická budoucnost 17, 1919, č. 149, s. 1, 30. 8.; podepsáno Jakub Deml.

Úryvek z dopisu – zřejmě odpovědi na redakční otázku po autorově názoru na celibát.

121 Žaba na prameně

Socialistická budoucnost 17, 1919, č. 199, s. 2, 28. 10.; podepsáno Jakub Deml.

Článek k prvnímu výročí vzniku Československa, označující několik vysokých církevních hodnostářů jako škůdce národa.

1920

122 Vážení pánové v redakci „Typografie!“ [...]

Typografia 27, 1920, č. 1, s. 9–11, 1. 1.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje VII.* (1920), s. 193–195 – pod názvem Proč mohu vydávat takové knihy? a s přidaným úvodním odstavcem.

Dopis – odpověď na neuvedené redakční otázky; součástí článku Zrnka pravdy o knize a typografech. Úsudky spisovatelů a přátel knihy o vztazích k nim; následují příspěvky F. X. Harlase, I. Herrmanna a Fr. Táborského.

123 Vážená redakce! [...]

Horácko 7, 1920, č. 10, s. 4, 10. 2.; podepsáno Jakub Deml.

Dopis o hraběnce Salmové a jejím češtví – dosvědčující reakce na dopis s titulkem „Městské radě“ z předchozího čísla (*Horácko* 7, 1920, č. 7, s. 3, 30. 1., podepsáno Domkař).

124 Rozkol. Studie psychologicko-sociální

Socialistická budoucnost 18, 1920, č. 43, s. 1–2, 22. 2.; podepsáno Jakub Deml.

Fejeton – ironický výklad významu slova schisma, kritizující socialismus, austrokatolicismus a církevní hierarchii.

125 List o lidských bludech

Lípa 3, 1920, č. 2, s. 38–41, 1. 3.; podepsáno Jakub Deml.

Dopis J. Leblovi – vyprávění o milostném podvodu nejmenovaného známého.

126 Jak se daří básníkům na světě

Tribuna 2, 1920, č. 75, s. 1–2, 27. 3.; podepsáno Deml Jakub. Knižně in *Šlépěje VII.* (1920), s. 205–208; *Listy Otokara Březiny Jakubu Demlovi* (1932), s. 120–125.

Dopis o strastiplném pobytu autora a P. Kytlicové na Slovensku; s redakčním titulkem a krátkým úvodem.

127 Květy Slovenska

Národní listy 60, 1920, č. 110, s. 2, 21. 4.; podepsáno Jakub Deml.

O volbách v Topoľčankách a protičeské agitaci faráře Buzalky.

1921

128 Nobelova cena

Tribuna 3, 1921, č. 14, s. 3, 18. 1.; podepsáno Jakub Deml.

Dopis – vyjádření k české nominaci na literární ocenění.

129 Bei Otokar Březina. Aus einem Tage-Buch

Prager Presse 1 (1921), 1921, č. 54, s. 9, 22. 5.; podepsáno Jakub Deml.

Vzpomínka – deníkový zápis o návštěvě u O. Březiny; překladatel do němčiny neuveden.

130 Kde budeš sám...

Lidové noviny 29, 1921, č. 340, s. 1, 10. 7.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje XXIII.* (1938), s. 73–74; *Verše české* (1938), s. 86–87.

Báseň.

131 Ó milující!

Lidové noviny 29, 1921, č. 349, s. 1–2, 15. 7.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 42–44.

Sloupek o sounáležitosti živých a mrtvých v lásce a o návratu do světa.

132 Z mrtvých vstala!

Lidové noviny 29, 1921, č. 353, s. 1, 17. 7.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje XX.* (1934), oddíl 9, 2 s; *Verše české* (1938), s. 87–88 – v obou pod názvem Z mrtvých vstala.

Báseň.

133 Americké houpačky

Lidové noviny 29, 1921, č. 368, s. 1, 25. 7.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 7–8.

Fejeton o rytmu a umrtvujícím účinku opakování.

134 Vžívají tě, Proserpino...!

Lidové noviny 29, 1921, č. 369, s. 1, 26. 7.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Verše české* (1938), s. 89–90 – pod názvem Vžívají tě, Proserpino...

Báseň.

135 Dlužník

Lidové noviny 29, 1921, č. 377, s. 1, 30. 7.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Verše české* (1938), s. 90–92.

Báseň.

136 Šuler

Lidové noviny 29, 1921, č. 379, s. 1–2, 31. 7.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 9–13.

Fejeton – črta z Horácka o studnaři a jeho synovi.

137 Psí dni

Lidové noviny 29, 1921, č. 386, s. 1–2, 4. 8.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 16–18.

Sloupek o vypravěčských figurách, s narážkami na aktuální dění.

138 Paní, neplač...

Lidové noviny 29, 1921, č. 403, s. 1, 13. 8.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Verše české* (1938), s. 92 – pod názvem Paní neplač.

Báseň.

139 Pták a had

Lidové noviny 29, 1921, č. 432, s. 1–2, 30. 8.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 14–15.

Fejeton – vzpomínka na nejmenovaného mladíka, který zahynul ve válce.

140 Pojd', bratře můj...

Lidové noviny 29, 1921, č. 449, s. 1–2, 8. 9.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 19–22.

Fejeton o bratrství.

141 Jeskyně

Lidové noviny 29, 1921, č. 470, s. 1, 20. 9.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje XX*. (1934), oddíl 8, 2 s; *Verše české* (1938), s. 92–93.

Báseň.

142 Povinnost básníkova

Niva 9, 1921, č. 9, s. 179, 23. 9.; podepsáno Jakub Deml.

Úvaha ve formě dialogu o tom, co znamená být básníkem.

143 Náš dobrý lid

Lidové noviny 29, 1921, č. 483, s. 1–2, 27. 9.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 23–25 – pod názvem *Közsegi szegény*.

Sloupek o žebrání a demokracii.

144 Rozjímání tulákovo

Lidové noviny 29, 1921, č. 491, s. 1, 1. 10.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Verše české* (1938), s. 94–95.

Báseň.

145 Brázda

Lidové noviny 29, 1921, č. 500, s. 1–2, 6. 10.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 26–29.

Sloupek o milostném dopise a mělkosti víry.

146 Immortellen

Prager Presse 1, 1921, č. 200, s. 14, 16. 10.; podepsáno Jakub Deml.

Překlad prózy Slaměnky (viz záznam 107); do němčiny přeložila W. Frankl–Rank.

147 Výkřik čichu

Lidové noviny 29, 1921, č. 515, s. 2, 17. 10.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 30–31.

Fejeton o psím nitru.

148 Kollokvia

Niva 9, 1921, č. 10, s. 199–200, 28. 10.; č. 11, s. 220–221, 26. 11.; č. 12, s. 240–241, 24. 12.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 107–115 – pouze 1. a 2. část a zkráceno; *Můj očištec* (1929), s. 163–166 – v rámci prózy O Benediktu XV., [...].

Deníková próza.

149 Spi, Havlíčku!

Lidové noviny 29, 1921, č. 543, s. 7, 30. 10.; podepsáno Jakub Deml.

Epigram o katolické církvi; v rubrice Denní zprávy.

150 Obrana Tovaryšstva

Lidové noviny 29, 1921, č. 543, s. 7, 30. 10.; podepsáno Jakub Deml.

Epigram o jezuitách; v rubrice Denní zprávy.

151 Poutnická (starší)

Lidové noviny 29, 1921, č. 543, s. 7, 30. 10.; podepsáno Jakub Deml.

Epigram o klerikálech a Rakousku; v rubrice Denní zprávy.

152 Tam pod Kriváňom...

Lidové noviny 29, 1921, č. 543, s. 7, 30. 10.; podepsáno Jakub Deml.

Epigram o slovenských klerikálech; v rubrice Denní zprávy.

153 Svátek pravoslavnosti

Lidové noviny 29, 1921, č. 544, s. 1–2, 31. 10.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 32–35.

Sloupek o nepravostech v církvi, Svátku pravoslavnosti K. Havlíčka Borovského (kapitola z *Obrazů z Rus*) a národní liturgii.

154 Náboženské otázky

Lidové noviny 29, 1921, č. 556, s. 1–2, 7. 11.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 36–39.

Sloupek o zklamaném očekávání, zbabělosti a lenosti.

155 Vzkazy

Lidové noviny 29, 1921, č. 573, s. 1, 16. 11.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Verše české* (1938), s. 95–96.

Báseň.

156 Význam pomluvy

Lidové noviny 29, 1921, č. 573, s. 5, 16. 11.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 40–41.

Úvaha o souvislosti mezi pomluvou a uměním; v rubrice Denní zprávy.

157 Piccolo

Lidové noviny 29, 1921, č. 579, s. 1, 19. 11.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 116–118; *Verše české* (1938), s. 96–97.

Báseň.

158 Podobenství

Lidové noviny 29, 1921, č. 592, s. 1–2, 26. 11.; podepsáno Jakub Deml.

Fejeton – dvě podobenství a dvě úvahy o lásce.

159 Volají na pomoc...

Lidové noviny 29, 1921, č. 599, s. 1, 30. 11.; podepsáno Jakub Deml. Přetištěno in *Prager Presse* 1922 (německy – viz záznam 169). Knižně in *Česno* (1924), s. 48–49.

Sloupek – noční rozjímání.

160 Legenda

Lidové noviny 29, 1921, č. 601, s. 1, 1. 12.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Verše české* (1938), s. 98–99.

Báseň.

161 Do Betléma

Lidové noviny 29, 1921, č. 643, s. 7, 24. 12.; podepsáno Jakub Deml.

Satirická báseň.

162 František Bílek (František Bílek narodil se [...])

Niva 9, 1921, č. 12, s. 226–229, 24. 12.; podepsáno Jakub Deml.

Článek o životě a díle F. Bílka; není totožný s textem z *Lidových novin* 1922 (viz záznam 188).

1922

163 Slovo o díle Františka Bílka. K padesátinám sochařovým

Volné směry 21, 1921/1922, č. 10, s. 225–248, leden 1922; podepsáno Jakub Deml. Přetištěno in *Věstník Sokolské župy plukovníka Švece* 3, 1922, č. 7., s. 149, 20. 7. – úryvek.

Esej o pramenech a zákonitostech díla F. Bílka.

164 A když se ti zdá...

Lidové noviny 30, 1922, č. 11, s. 1, 7. 1.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Verše české* (1938), s. 100.

Báseň.

165 Síla vzoru

Lidové noviny 30, 1922, č. 18, s. 1–2, 11. 1.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 50–52.

Fejeton o napodobování.

166 Otec a syn

Lidové noviny 30, 1922, č. 50, s. 1–2, 28. 1.; podepsáno Jakub Deml.

Fejeton – črta z Horácka.

167 Koník

Pramen 3, 1922, č. 2, s. 54–55, 10. 2.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Verše české* (1938), s. 99 – zkráceno (pouze druhá polovina původního textu, první polovina začleněna do básně Ještě ten koník, s. 119–121).

Báseň.

168 Podobizna Jindřicha Fügnera

Věstník Sokolské župy plukovníka Švece 3, 1922, č. 2, s. 21–22, 20. 2.; podepsáno Jakub Deml.

Metaforický popis Fügnerovy tváře.

169 Sie rufen um Hilfe

Prager Presse 2, 1922, č. 52, s. 4, 21. 2.; podepsáno Jakub Deml.

Překlad fejetonu Volají na pomoc (viz záznam 159); do němčiny přeložil o. p. [= O. Pick].

170 Havran

Lidové noviny 30, 1922, č. 125, s. 1–2, 10. 3.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 53–55.

Fejeton o hře a krutosti.

171 Dreierlei Güte

Prager Presse 2, 1922, č. 69, s. 5, 10. 3.; podepsáno Jakub Deml.

Překlad úvahy Trojí dobro (*Šlépěje III.*, s. 157); do němčiny přeložila W. Frankl–Rank.

172 Sokolstvo a František Bílek

Věstník Sokolské župy plukovníka Švece 3, 1922, č. 3, s. 45–47, 20. 3.; podepsáno Jakub Deml.

Článek o souvislosti díla F. Bílka s myšlenkami M. Tyrše.

173 Takt

Věstník Sokolské župy plukovníka Švece 3, 1922, č. 3, s. 52–54, 20. 3.; podepsáno Jakub Deml.

Článek o potřebě zachování ženského útlocitu i v době rovnoprávnosti.

174 Ale když náhle smrt...

Lidové noviny 30, 1922, č. 169, s. 1, 4. 4.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Verše české* (1938), s. 100–101.

Báseň.

175 Neodpíráti zlému?

Věstník Sokolské župy plukovníka Švece 3, 1922, č. 4, s. 79–81, 15. 4.; č. 5, s. 102–104, 20. 5.; podepsáno Jakub Deml.

Článek o přemáhání zla dobrem, boji proti vlastním neřestem a o učení M. Gándhího v paralele se zásadami M. Tyrše.

176 Věř s námi sestrol!

Sokolice 10, 1922, č. 5, s. 65–67, květen; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Sokolská čítanka* (1924), s. 70–72.

Článek o nedoceněnosti duchovní hloubky žen.

177 Vůdcovství

Sokolice 10, 1922, č. 6, s. 83–85, červen; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Sokolská čítanka* (1924), s. 44–46.

O sokolských cvičitelkách a potřebě autority.

178 Společné dílo

Věstník Sokolské župy plukovníka Švece 3, 1922, č. 6, s. 125–127, 20. 6.; podepsáno Jakub Deml.

Článek o sjednocující síle společného cvičení a sokolském univerzalizismu.

179 Apostrophe einer Tulpe

Prager Presse 2, 1922, č. 192, příloha Dichtung und Welt č. 29, s. III, 16. 7.; podepsáno Jakub Deml.

Překlad básně Tulipán (*Moji přátelé*, 1913, s. 27–30 – vysázeno jako próza); do němčiny přeložil P. Eisner.

180 Dnešní katolicismus a umění

Lidové noviny 30, 1922, č. 354, s. 7, 18. 7.; podepsáno Jakub Deml.

Polemika s V. Bitnarem, reagující na jeho posudek autorova článku Slovo o Díle Františka Bílka (viz záznam 163), otištěný 15. 6. 1922 v *Lidových listech*, a s kritikou Bílkova díla od F. Procházky; v rubrice Kulturní kronika.

181 Napodobení

Věstník Sokolské župy plukovníka Švece 3, 1922, č. 7, s. 143–145, 20. 7.; podepsáno Jakub Deml.

Článek o slovanské smyslovosti a cestě skrz tělo k duši.

182 Naše obydlí

Lidové noviny 30, 1922, č. 375, s. 1–2, 29. 7.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 59–60.

Sloupek o potřebě duchovního úkrytu v paralele se vzhledem obydlí.

183 Es wird mein Tod sein

Prager Presse 2, 1922, č. 227, příloha Dichtung und Welt č. 34, s. III, 20. 8.; podepsáno Jakub Deml.

Překlad básně Bude to má smrt (*Šlépěje V.*, 1919, s. 79); do němčiny přeložil P. Holm.

184 Kde se dnes vidí žena?

Věstník Sokolské župy plukovníka Švece 3, 1922, č. 8–9, s. 160–162, 20. 9.; podepsáno Jakub Deml.

Článek o ženách v mytologii a historii.

185 Die Seele

Prager Presse 2, 1922, č. 269, příloha Dichtung und Welt č. 40, s. II, 1. 10.; podepsáno Jakub Deml.

Báseň v próze; překladatel do němčiny neuveden.

186 Příklad Jindřicha Fügnera. Myšlenky o práci, osvětě, pokroku a vlastenectví

Sokolice 10, 1922, č. 10, s. 138–141, říjen; č. 11, s. 154–158, listopad; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Sokolská čítanka* (1924), s. 91–101.

O významu práce a povinnosti a o J. Fügnerovi jako matce Sokolstva.

187 Výtvarné umění. K padesátinám Františka Bílka

Národní listy 62, 1922, č. 303, s. 5, 5. 11.; č. 305, s. 4, 7. 11.; podepsáno Jakub Deml.

Exegese díla F. Bílka – 1. část s redakčním úvodem, 2. část s podtitulem Grafika Františka Bílka.

- 188 František Bílek (Před 22 lety napsal Němec Hugo Haberfeld [...])
Lidové noviny 30, 1922, č. 559, s. 7, 8. 11.; podepsáno Jakub Deml.
Článek k padesátinám F. Bílka – úryvky ze zahraničních kritik, autorovy vzpomínky na první setkání, záznam sochařova vyprávění a exegese jeho díla; není totožný s textem z *Nivy* 1921 (viz záznam 162).
- 189 Jindřich Fügner. K 15. listopadu
Věstník sokolský 14, 1922, č. 45, s. 713–717, 9. 11.; podepsáno Jakub Deml.
Článek o výjimečnosti zájmů, vůle a obchodního génia J. Fügnera.
- 190 Pejsek
Lidové noviny 30, 1922, č. 563, s. 1–2, 10. 11.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 56–58.
Fejeton o zvířatech, dětech a návyku na žebrotu a nesvobodu.
- 191 Sokolský stejnokroj
Věstník Sokolské župy plukovníka Švece 3, 1922, č. 11, s. 208–209, 20. 11.; č. 12, s. 221–222, 20. 12.; podepsáno Jakub Deml.
Článek o účelnosti uniforem a krojů v protikladu k módě, o úctě ke stejnokroji a jeho závazku.
- 192 Králík
Lidové noviny 30, 1922, č. 604, s. 1–2, 2. 12.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 61–64; *Šlápěje XXII.* (1937), s. 20–25.
Fejeton o tom, že je líto zabíjet, co jsme si zamilovali.
- 193 Strašidlo
Lidové noviny 30, 1922, č. 631, s. 1–2, 17. 12.; č. 638, s. 1–2, 21. 12.; podepsáno Jakub Deml. Přetištěno in *Prager Presse* 1927 (německy – viz záznam 264) – pouze 2. část; *Venkov* 11, 1945, č. 23, s. 2, 27. 1. – pouze 1. část. Knižně in *Česno* (1924), s. 65–72.
Povídka.
- 1923**
- 194 Poklad (Jestli kdo vůbec na nás myslí [...])
Umění Slovanů 1, 1923, č. 1, s. 61, podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Verše české* (1938), s. 101 – pod názvem Jediným životem...
Báseň; není totožná s textem z *Musea* 1900 (viz záznam 10).

- 195 Nebe se jiskří mlékem
Umění Slovanů 1, 1923, č. 1, s. 61, podepsáno Jakub Deml.
Báseň v próze.
- 196 František Bílek (V revui vědecké a politické není vhodného místa [...])
Parlament 2, 1922/1923, č. 4, s. 189–190, 1. 1. 1923; podepsáno Jakub Deml.
O F. Bílkovi jako umělci národním a státoprvním.
- 197 Sen o sestře
Lidové noviny 31, 1923, č. 25, s. 1, 16. 1.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 73–74; *Můj očištec* (1929), s. 167–168; *Šlépěje XXII.* (1937) – německy s. 117–119, francouzsky s. 119–121; *Matylka* (1937), s. 31–32.
Snová próza o autorově sestře M. Demlové.
- 198 Za našimi větami
Lidové noviny 31, 1923, č. 33, s. 1, 20. 1.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 135.
Báseň v próze; motto O. Březina.
- 199 Sokolstvo a umění
Věstník Sokolské župy plukovníka Švece 4, 1923, č. 1, s. 2–4, 31. 1.; podepsáno Jakub Deml.
Výzva k podpoře díla F. Bílka, s nabídkou jeho prací.
- 200 Krása našeho domova
Věstník Sokolské župy plukovníka Švece 4, 1923, č. 2, s. 19–21, 28. 2.; podepsáno Jakub Deml.
Článek o regionalismu a praktických činnostech, obsahující petici proti kácení stromů v Tasově.
- 201 Prosí krajina
Věstník Sokolské župy plukovníka Švece 4, 1923, č. 2, s. 22–24, 28. 2.; podepsáno Jakub Deml.
Článek o vlivu krajiny na duši i tělo, vyzývající především ženy k sázení stromů.
- 202 Sen o chlebě
Lidové noviny 31, 1923, č. 110, s. 1–3, 3. 3.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 124–132; *Můj očištec* (1929), s. 183–193 – zkráceno.
Snová próza.

203 Anděl zhoubce

Lidové noviny 31, 1923, č. 132, s. 1, 15. 3.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Verše české* (1938), s. 102–103.

Báseň.

204 Lied von der Krone, dem Opfer und heiliger Gewalt

Prager Presse 3, 1923, č. 75, příloha Dichtung und Welt č. 11, s. I, 18. 3.; podepsáno Jakub Deml.

Překlad básně Píseň o koruně, oběti a svatém násilí (viz záznam 78/5); do němčiny přeložil P. Eisner.

205 Sokolství. Z řeči, přednesené o „Dětském dni“ 25. 6. 1922 v Tasově

Věstník Sokolské župy plukovníka Švece 4, 1923, č. 3, s. 49–50, 31. 3.; č. 5, s. 105–107, 31. 5.; podepsáno Jakub Deml.

Proslov o věčné nespokojenosti a potřebě řádu i ve svobodě, o výchově dětí a mládeže a Sokolu jako opoře národa.

206 Kde domov můj?

Sokol 49, 1923, č. 4, s. 82–83, duben; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Sokolská čítanka* (1923); *Sokolská čítanka* (1924), s. 54–56.

Výzva k péči o krajinu.

207 Svoboda

Sokolice 11, 1923, č. 5, s. 70–72, květen; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Sokolská čítanka* (1924), s. 66–69.

Článek o účelu manželství.

208 František Bílek zobrazil Jindřicha Fügnera

Věstník Sokolské župy plukovníka Švece 4, 1923, č. 5, s. 115, 31. 5.; podepsáno Jakub Deml.

Poznámka propagující dílo F. Bílka.

209 Dluhy

Lidové noviny 31, 1923, č. 324, s. 2, 1. 7.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 92–93.

Článek o duchovním vězení dlužníků.

210 Bratrské jednotě ve Starči [...]

Věstník Sokolské župy plukovníka Švece 4, 1923, č. 9, s. 176–177, 30. 9.; podepsáno Jakub Deml.

Poděkování jednotě ve Starči za vysázení 92 jabloní – reakce na článek E. Mareše „Oč prosí strom?“ (*Věstník Sokolské župy plukovníka Švece* 4, 1923, č. 5, s. 116, květen).

- 211 Pocit příbuzenství
Lidové noviny 31, 1923, č. 505, s. 1–2, 9. 10.; podepsáno Jakub Deml.
Snová próza o smrti milenky.
- 212 Peníze
Lidové noviny 31, 1923, č. 533, s. 1–2, 24. 10.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 88–91.
Fejeton o nedocenenosti lakomce v dějinách a společnosti.
- 213 Tasovská jednota Sokol [...]
Věstník Sokolské župy plukovníka Švece 4, 1923, č. 10, s. 206, 25. 10.; podepsáno Jakub Deml.
Nekrolog o místním učiteli E. Haklovi.
- 214 Vzkaz dorostenkám o čistotě a pořádku
Věstník Sokolské župy plukovníka Švece 4, 1923, č. 10, s. 194–195, 25. 10.; č. 11, s. 219–220, 30. 11.; podepsáno Jakub Deml.
Článek o významu krásy u dívek; v podpisu chybně „Jakud“.
- 215 Tajemství listopadu
Lidové noviny 31, 1923, č. 562, s. 1, 9. 11.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 75–76.
Sloupek o podzimu.
- 216 Píseň štětce
Věstník Sokolské župy plukovníka Švece 4, 1923, č. 11, s. 222–223, 30. 11.; podepsáno Jakub Deml.
Článek o díle malíře F. Hájka.
- 217 Kostel
Lidové noviny 31, 1923, č. 603, s. 1–2, 1. 12.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 77–82; *Můj očištěc* (1929), s. 169–178.
Snová próza.
- 218 Vánoce
Sokolice 11, 1923, č. 12, s. 169–171, prosinec; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Sokolská čítanka* (1924), s. 147–150.
Článek o zákoně jménem rodina.

219 Mezi dětmi

Lidové noviny 31, 1923, č. 638, s. 1, 21. 12.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 85–87.

Fejeton o dětské pobožnosti a vážnosti ve víře.

220 Leib und Seele

Prager Presse 3, 1923, č. 352, příloha Weihnachten 1923, Dichtung aus der Tschechoslovakei, s. I, 25. 12.; podepsáno Jakub Deml. Přetištěno in *Lidové noviny* 1924 (česky – viz záznam 231).

Próza; do němčiny přeložil P. Eisner.

221 Štědrý den (Nemáte ani tušení a já vzpomínám na Vás, Františku [...])

Tribuna 5, 1923, č. 300, příloha Tribuna literární a umělecká [roč. 1, č. 1], s. 4, 25. 12.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 97–98.

Báseň v próze; není totožná s textem z *Lidových novin* 1927 (viz záznam 266).

1924

222 Kouříte?

Sokolice 12, 1924, č. 1, s. 1–3, leden; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje IX.* (1925), s. 140–143.

Článek o módě a heroismu.

223 Básník, šílenství a mrtvice

Tribuna 6, 1924, č. 5, příloha Tribuna literární a umělecká, roč. 1, č. 2, s. 1, 5. 1.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 133–134.

Báseň v próze.

224 Přítel mrtvého

Tribuna 6, 1924, č. 11, příloha Tribuna literární a umělecká, roč. 1, č. 3, s. 2–4, 12. 1.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 119–123; *Můj očištec* (1929), s. 179–181 – pod názvem Krajina, pouze závěr.

Báseň v próze.

225 Hej, Sokole [...]

Věstník Sokolské župy plukovníka Švece 5, 1924, č. 1, s. 1–2, 31. 1.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Sestrám* (1924), s. 5. – místo předmluvy.

Báseň v próze.

- 226 Osvoboditelé lidu.
Věstník Sokolské župy plukovníka Švece 5, 1924, č. 1, s. 10–12, 31. 1.; podepsáno Jakub Deml.
Článek o významu řečnění a konání; dedikace „Bratru Janu Máchalovi“.
- 227 Odvolávám urážky učiněné v mojí veřejné řeči [...]
Den 13, 1924, č. 74, s. 3, 15. 3.; podepsáno Jakub Deml.
Soudně nařízená omluva za výroky proti Orlu; v rubrice Denní zprávy.
- 228 Poledne a hlad
Lidové noviny 32, 1924, č. 161, s. 1, 29. 3.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 94–96.
Fejeton o sjednocení lidí i zvířat v hladu.
- 229 Děkuji...
Tribuna 6, 1924, č. 76, příloha Tribuna literární a umělecká, roč. 1, č. 14, s. 2–3, 29. 3.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 99–106.
Povídka – dialog o české vídeňské rodině.
- 230 V zahradě
Tribuna 6, 1924, č. 100, s. 1–2, 27. 4.; podepsáno Jakub Deml.
Fejeton – dialog o květinách.
- 231 Tělo – duše
Lidové noviny 32, 1924, č. 229, s. 1, 7. 5.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Česno* (1924), s. 83–84 – pod názvem Tělo duše.
Fejeton o ustavičném přestrojování a kráse žen; otištěn nejprve v Prager Presse 1923 (německy – viz záznam 220).
- 232 Nezáleží na nadpisu
Sokolice 12, 1924, č. 7, s. 90–91, červenec; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Sestrám* (1924), s. 7–8.
Článek o utrpení žen pro mužskou zbabělost.
- 233 Oprávněná hořkost
Sokolice 12, 1924, č. 7, s. 100, červenec; podepsáno Jakub Deml.
Úryvek z autorova dopisu o tom, že se na sletě v Brně neprodávala jeho *Sokolská čítanka*; s redakčním titulkem a krátkou poznámkou – omluvou za otištění bez vědomí autora.

234 Ptáci. Čtyři kapitoly o víře

Sokolice 12, 1924, č. 8, s. 104–106, srpen; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Sestrám* (1924), s. 9–14.

Článek o lidské potřebě ovládat a ničit záhadné.

235 Z naší sokolské rodiny

Věstník Sokolské župy plukovníka Švece 5, 1924, č. 8, s. 164–165, srpen; podepsáno Jakub Deml.

Článek o zbabělosti rozvodů a nedostatku dam a mužů v národě.

236 Jan z Kalicha

Věstník Sokolské župy plukovníka Švece 5, 1924, č. 9, s. 185–187, září; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Sestrám* (1924), s. 24–29.

Článek o návrhu Žižkova pomníku od F. Bílka.

237 Jak já čtu

Sokolice 12, 1924, č. 9–10, s. 126–130, září–říjen; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Sestrám* (1924), s. 15–23.

Článek s výpisky z povídky I. S. Turgeněva Faust.

238 Jest mně milou povinností [...]

Věstník Sokolské župy plukovníka Švece 5, 1924, č. 12, s. 272, prosinec; podepsáno Jakub Deml, Tasov, Morava.

Nabídka reliéfů od F. Bílka.

239 Aus dem „Blumenbrevier“

Prager Presse 4, 1924, č. 343, příloha Dichtung und Welt č. 50, s. II, 14. 12.; podepsáno Jakub Deml.

Překlad básně v próze Vlčí máku (*Moji přátelé*, 1913, s. 20–22); do němčiny přeložil P. Eisner.

240 Čas

Lidové noviny 32, 1924, č. 644, s. 1–2, 25. 12.; podepsáno Jakub Deml.

Fejeton o povaze času.

1925

241 Služky

Sokolice 13, 1925, č. 1, s. 12–14, leden; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje IX.* (1925), s. 115–120.

Článek o pohrdání mateřštinou a službou.

242 Texty

Lidové noviny 33, 1925, č. 55, s. 1–2, 31. 1.; podepsáno Jakub Deml.
Fejeton o odpovědnosti a předurčení.

243 Vezír krále Júnána

Sokolice 13, 1925, č. 2, s. 18–20, únor; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje IX.* (1925), s. 19–24.
Článek o četbě a významu tělocviku.

244 Nové sokolství

Věstník sokolský 27, 1925, č. 5, s. 68, 5. 2.; podepsáno Jakub Deml.
Článek s nabídkou podobizen M. Tyrše a J. Fügnera od F. Bílka; motto O. Březina.

245 Sloužíme, sloužíte, slouží!

Sokolice 13, 1925, č. 3, s. 39–41, březen; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje IX.* (1925), s. 127–131.

Reakce na dopisy odpovídající na Demlův článek Služky (viz záznam 241), otištěné pod souhrnným titulkem Služky. Dvě odpovědi br. Demlovi v dalším čísle (*Sokolice* 13, 1925, č. 2, únor, s. 29–31, podepsáno Pavla Potůčková (s. 29–30) a A. F. (s. 30–31); za tímto článkem následují další příspěvky čtenářek a jiných autorů k tématu.

246 Pohádka sokolská o králi Sindbádovi

Věstník Sokolské župy plukovníka Švece 6, 1925, č. 3, s. 22–23, 1. 3.; podepsáno Jakub Deml (pouze v obsahu). Knižně in *Šlépěje IX.* (1925), s. 146–149.
Pohádka s ponaučením.

247 Povera

Bradlo 3, 1925, č. 3, s. 36–37, 2. 3.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje IX.* (1925), s. 108–112.
Článek o fanatismu jako odvrácené straně každého náboženství; slovensky, překladatel do slovenštiny neuveden.

248 Jadérka

Sokolice 13, 1925, č. 5, s. 65–67, květen; podepsáno Jakub Deml.
Aforismy.

249 Ibráhím el Chauvás. Pro naše káňata

Věstník Sokolské župy plukovníka Švece 6, 1925, č. 5, s. 85, 1. 5.; podepsáno Jakub Deml (pouze v obsahu). Knižně in *Šlépěje IX.* (1925), s. 181–183.
Pohádka s ponaučením.

250 Pepka

Lidové noviny 33, 1925, č. 284, s. 1–2, 8. 6.; podepsáno Jakub Deml.

Fejeton – vyprávění o české služce ve Vídni.

251 Můj sen o Tyršovi

Věstník Sokolské župy plukovníka Švece 6, 1925, č. 11, s. 190–191, 1. 11.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Tepna* (1926), s. 90–91.

Snová próza s krátkým autorovým průvodním dopisem v poznámce pod čarou; dedikace „Bratru Frant. Jechovi“.

1926

252 Nová země (Právě jsem napsal sestře [...])

Radhošť (Věstník Sokolské župy Palackého) 5, 1926, č. 1, s. 7–8, 15. 1.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Tepna* (1926), s. 209–211.

Próza – dopis o venkovu a náboženství vzešlém ze země; není totožná s textem z *Musea* 1902 (viz záznam 25) .

253 Bratrství

Lidové noviny 34, 1926, č. 235, s. 2, 9. 5.; podepsáno Jakub Deml.

Fejeton o intimitě a setkání se sokolem.

254 Sokolství zjevuje se dítěti

Lidové noviny 34, 1926, č. 254, s. 1, 20. 5.; podepsáno Jakub Deml.

Fejeton o dětském vidění.

1927

255 Putování

Lidové noviny 35, 1927, č. 46, s. 1, 27. 1.; podepsáno Jakub Deml.

Fejeton o samotě na cestě.

256 Červánky jitřní

Lidové noviny 35, 1927, č. 83, s. 1, 16. 2.; podepsáno Jakub Deml.

Fejeton o hříchu lhostejnosti.

257 Vousy a co s tím souvisí

Lidové noviny 35, 1927, č. 111, s. 1–2, 3. 3.; podepsáno Jakub Deml.

Sloupek o módě a důstojnosti.

- 258 Poklizení
Lidové noviny 35, 1927, č. 185, s. 1–2, 12. 4.; podepsáno Jakub Deml.
Sloupek – črta z Horácka.
- 259 Týden pašijový
Lidové noviny 35, 1927, č. 191, s. 1–2, 15. 4.; podepsáno Jakub Deml.
Sloupek o předvelikonočním čase.
- 260 Bratři, mým projevem, o který mne, laskavi, žádáte [...] *Sokol* 53, 1927, č. 4, s. 81–83, [30. 4.]; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje X.* (1928), s. 36–40.
Odpověď v anketě Sedmnáctý květen dnes a před deseti lety [= datum vydání Manifestu českých spisovatelů], v níž autor vyzývá k opuštění revoluční ideologie a sjednocení národa láskou.
- 261 Nemocní a lampové mouchy
Lidové noviny 35, 1927, č. 246, s. 1–2, 15. 5.; podepsáno Jakub Deml.
Sloupek o duchovní stránce nemoci; dedikace „Arne Novákovi za jeho pozdrav od hrobu Jacopone da Todí“.
- 262 Architektura a poštovní holubi
Lidové noviny 35, 1927, č. 282, s. 1–2, 4. 6.; podepsáno Jakub Deml.
Sloupek o čekání v cizím městě; dedikace „Da mihi punctum et terram movebo.“ Arne Novákovi není třeba připomínati, že toto náleží ještě k ‚Lampovým mouchám‘.“
- 263 Das Gespenst
Prager Presse 7, 1927, č. 202, příloha Dichtung und Welt č. 30, s. II, 24. 7.; podepsáno Jakub Deml.
Překlad povídky Strašidlo (viz záznam 193); do němčiny přeložil o. p. [= O. Pick].
- 264 Aus meinem Brunneneimer
Prager Presse 7, 1927, č. 271, příloha Dichtung und Welt č. 40, s. II, 2. 10.; podepsáno Jakub Deml.
Překlad dvou úryvků z knihy Z mého okovu (1927); do němčiny přeložil P. Eisner.
- 265 Sborník vlastivědných statí o politickém okrese moravskobudějovickém.
Lidové noviny 35, 1927, č. 592, s. 7, 24. 11.; podepsáno Jakub Deml.
Pochvalná recenze stejnojmenného sborníku (ed. F. Indra. Moravské Budějovice: V. Dvořák, 1927).

266 Štědrý den (Na Štědrý den / tak mnohý stůl se bude zdáti opuštěn [...])

Lidové noviny 35, 1927, č. 647, s. 1, 24. 12.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Verše české* (1938), s. 109–110.

Báseň; není totožná s textem z *Tribuny* 1923 (viz záznam 221).

1928

267 Slepý chodí světem

Akord 1, 1928, č. 2, s. 33, 1. 2.; podepsáno Jakub Deml. Přetištěno in *Prager Presse* 1928 (německy – viz záznam 273). Knižně in *Verše české* (1938), s. 105–106.

Báseň.

268 Mládí a stáří

Tvar 2, 1928, č. 2, s. 52–54, [15. 2.]; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje XXVI* (1941), s. 14–17.

Esej o nebezpečnosti starců a smyslu čekání.

269 Pohřeb samovraha

Tvar 2, 1928, č. 3, s. 84–87, [15. 3.]; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Dílo Felixe Jeneweina* (1928), s. 39–44.

Kapitola z připravované knihy o F. Jeneweinovi (Praha: Výtvarný odbor Umělecké Besedy, 1928).

270 Mor vypukl

Tvar 2, 1928, č. 9, s. 325–332, [15. 11.]; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Dílo Felixe Jeneweina* (1928), s. 57–62.

Kapitola z připravované knihy o F. Jeneweinovi (Praha: Výtvarný odbor Umělecké Besedy, 1928).

271 Jidáš Iškariotský

Akord 1, 1928, č. 4, s. 98–100, 1. 4.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Dílo Felixe Jeneweina* (1928), s. 125–132.

Kapitola z připravované knihy o F. Jeneweinovi (Praha: Výtvarný odbor Umělecké Besedy, 1928).

272 Po týdně pašijovém

Lidové noviny 36, 1928, č. 182, s. 1–2, 8. 4.; podepsáno Jakub Deml.

Báseň.

- 273 *Der Blinde geht durch die Welt*
Prager Presse 8, 1928, č. 99, příloha *Dichtung und Welt* č. 15, s. I, 8. 4.; podepsáno Jakub Deml.
 Překlad básně *Slepý chodí světem* (viz záznam 267); do němčiny přeložil P. Eisner.
- 274 *Svatý Duch*
Lidové noviny 36, 1928, č. 267, s. 1, 26. 5.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Verše české* (1938), s. 107.
 Báseň.
- 275 *Vražda*
Tvar 2, 1928, č. 6, s. 207–215, [15. 6.]; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Můj očištěc* (1929), s. 195–212; samostatně (1937).
 Snová próza.
- 276 *Die Schwalbe*
Prager Presse 8, 1928, č. 230, příloha *Dichtung und Welt* č. 34, s. I, 19. 8.; podepsáno Jakub Deml.
 Překlad básně *Vlaštovice* (viz záznam 78/3); do němčiny přeložil O. F. Babler.
- 277 *Aus dem Blumenbuch „Meine Freunde“*
Prager Presse 8, 1928, č. 230, příloha *Dichtung und Welt* č. 34, s. II, 19. 8.; podepsáno Jakub Deml.
 Překlad básní v próze *Pelyňku*, *Blíne*, *Fialo noční*, *Konvalinko*, *Maří liste*, *Kopřivo*, *Pivoňko*, *Kohoutku luční*, *Karafiáte*, *Maceško*, *Hadinče*, *Přesličko*, *Hořče*, *Sasanko*, *Konikleci*, *Mateřidouško*, *Zvonku*, *Charpo*, *Koukole*, *Čičorečko*, *Vstavači*, *Čekanko*, *Protěži*, *Jitroceli*, *Řebříčku*, *Blatouchu* (*Moji přátelé*, 1913, s. 7–20), *Rezku*, *Osíku*, *Žampióne* (*Moji přátelé*, 1917, s. 52–54); do němčiny přeložil P. Eisner.
- 278 *Básník víry*
Tvar 2, 1928, č. 7–8, s. 241–254, [15. 6.]; podepsáno Jakub Deml. Přetištěno in *Orel* 15, 1930, č. 14, s. 210–211, [červenec] – úryvek s titulkem *Slova Jakuba Demla*.
 Esej o katolické podstatě díla O. Březiny.
- 279 *Přítel člověka*
Lidové noviny 36, 1928, č. 612, s. 1, 2. 12.; podepsáno Jakub Deml.
 Fejeton o psím zrcadlení lidského smutku.
- 280 *Dvojník*
Lidové noviny 36, 1928, č. 615, s. 1, 4. 12.; podepsáno Jakub Deml.
 Sloupek o různých druzích věřících.

281 1. Pod sluncem Satanovým od Bernanose [...]

Lidové noviny 36, 1928, č. 623, s. 29, 8. 12.; podepsáno Jakub Deml, spisovatel.

Odpověď v anketě Kterou nejzajímavější knihu jste letost četl?; dále uveden titul: P. Kytlicová: Rodiče a děti.

282 Psové

Lidové noviny 36, 1928, č. 630, s. 1, 13. 12.; podepsáno Jakub Deml.

Sloupek o věrnosti a přetvářce.

283 Ráj

Lidové noviny 36, 1928, č. 647, s. 1–2, 22. 12.; podepsáno Jakub Deml.

Sloupek o podobě rajské zahrady.

1929

284 Kniha (Když jsem pásal koně na Radhošti [...])

Bibliofil 6, 1928/1929, č. 6 (1), s. 1–3, leden 1929; podepsáno Jakub Deml.

Esej o pravém bibliofilství; není totožný s textem z *Vyšehradu* 1940 (viz záznam 362).

285 Tradice

Tvar 3, 1929, č. 1, s. 8–15, [15. 1.]; podepsáno Jakub Deml.

Esej o přirozenosti katolicismu pro český národ a potřebě uchování této tradice v konfrontaci s jinými národy, např. se Židy.

286 Síla tradice

Na hlubinu 4, 1929, č. 2, s. 60–63, únor; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Katolický sen* (1932), s. 11–15.

Esej o potřebě víry pro národ.

287 Dva pohřby

Na hlubinu 4, 1929, č. 4, s. 197–199, duben; podepsáno J. Deml. Knižně in *Katolický sen* (1932), s. 15–19.

Esej o protestantském a sokolském pohřbu ve srovnání s katolickým.

288 Církev katolická a ideový obsah sokolství

Na hlubinu 4, 1929, č. 4, s. 218–219, duben; podepsáno Jakub Deml. Přetištěno in *Orel* 15, 1930, č. 6, s. 86, [březen] – úryvek.

Poznámka o odvozenosti sokolských ideálů z katolických hodnot.

- 289 In memoriam
Tvar 3, 1929, č. 4, s. [122], [15. 4.]; podepsáno Jakub Deml.
Nekrolog o O. Březinovi.
- 290 Maria, neboť jsou děti...
Na hlubinu 4, 1929, č. 5, s. 225, květen; podepsáno Jakub Deml.
Báseň.
- 291 Otokar Březina ve svých hovorech
Na hlubinu 4, 1929, č. 6, s. 288–291, červen; č. 7, s. 358–361, září; podepsáno Jakub Deml.
Vzpomínka na O. Březinu se záznamy jeho rozprav.
- *292 Básník Deml odpovídá...
Stráž Velkomeziříčska 1929, č. 23, s. 1, 13. 6.; podepsáno P. Jakub Deml.
Reakce na kritický článek B. Ptáčka (*Rozvoj Velkomeziříčska*, 8. 6. 1929) o autorově přednášce o O. Březinovi; s redakčním titulkem.
- 293 Svatý Václave
Na hlubinu 4, 1929, č. 7, s. 329, září; podepsáno Jakub Deml.
Báseň.
- 294 Vážení pánové Kryle a Scotti [...]
Tvar 3, 1929, č. 7–8, s. 304–305, [15. 9.]; podepsáno Jakub Deml.
Dopis kritizující knihu F. Nežila *Světlo z Galileje* (Nový Jičín: Kryl a Scotti, 1929), kterou adresáti vydali k jubileu své knihtiskárny; v rubrice Poznámky.
- 295 Zwei Gedichte
Prager Presse 9, 1929, č. 272, příloha Dichtung und Welt č. 40, s. I, 6. 10.; podepsáno Jakub Deml.
Překlad básní Dítě (viz záznam 9) a Den (knižně pod názvem Oheň – viz záznam 7); do němčiny přeložil o. p. [= O. Pick].
- 296 Alain-Fournier: Veliký Meaulnes, román
Lidové noviny 37, 1929, č. 563, s. 17, 9. 11.; podepsáno Jakub Deml, spisovatel.
Odpověď v anketě Kterou nejzajímavější knihu jste letost četl?

297 Jediný ze všech... K jubileu Jeho Svatosti Pia XI.

Na hlubinu 4, 1929, č. 10, s. 494–495, prosinec; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Verše české* (1938), s. 107–108 – pod názvem Jeho Svatosti papeži Piu XI.

Báseň.

1930

298 Není teď a přece je teď

Na hlubinu 5, 1930, č. 2, s. 71–74, únor; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Katolický sen* (1932), s. 19–25.

Esej o Ježíši Kristu a historii.

299 Matky

Na hlubinu 5, 1930, č. 3, s. 112–115, březen; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Katolický sen* (1932), s. 25–30.

Esej o významu katolicismu pro ženu.

300 Otokar Březina a služby Boží

Na hlubinu 5, 1930, č. 4, s. 160–164, duben; podepsáno Jakub Deml. Přetištěno in *Orel* 15, 1930, č. 8, s. 115, [srpen] – úryvek s titulkem O básníku Březinovi a krátkým redakčním úvodem. Knižně in *Katolický sen* (1932), s. 31–37.

Vzpomínka na O. Březinu a jeho lásku k církevním obřadům.

301 Mravenec

Na hlubinu 5, 1930, č. 4, s. 186, duben; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Verše české* (1938), s. 106 – pod názvem Mravenec a les, upraveno a vysázeno jako verše.

Epigram (vysázený jako próza).

302 Begräbnis

Prager Presse 10, 1930, č. 204, příloha *Dichtung und Welt* č. 30, s. I, 27. 7.; podepsáno Jakub Deml.

Překlad básně Pohřeb (viz záznam 115) ; překladatel do němčiny neuveden.

303 Na zdar!

Jitro 12, 1930/1931, č. 1, s. 1–2, září 1930; podepsáno Jakub Deml.

Projev ke studentům, burcující k obraně pravdy a katolické církve.

304 Bratrství věřících

Na hlubinu 5, 1930, č. 7, s. 332–339, září; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Katolický sen* (1932), s. 37–49.

Esej o nemožnosti společenství bez Boha.

- 305 To je zvláštní, přáteli [...] *Gedeon* 1, 1930, č. 4–5, s. 19, říjen; podepsáno Jakub Deml. Aforismus; v rubrice Literatura.
- 306 Kristus inkognito *Na hlubinu* 5, 1930, č. 9, s. 401–402, listopad; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Katolický sen* (1932), s. 50–53. Esej o přítomnosti Boží.
- 307 Letos nejvíce mne zaujala kniha Louis Bertranda Sv. Augustin [...] *Lidové noviny* 38, 1930, č. 616, příloha, s. 9, 7. 12.; podepsáno Jakub Deml, spisovatel, Tasov. Odpověď v anketě Kterou nejzajímavější knihu jste letos četli?
- 308 Poslední vůle Otokara Březiny *Lidové listy* 9, 1930, č. 296, vánoční příloha, s. 9, 25. 12.; podepsáno Jakub Deml. Vzpomínka na O. Březinu a jeho vztah ke katolicismu.
- 309 Winternachmittag *Prager Presse* 10, 1930, č. 353, příloha Dichtung und Welt č. 52, s. II, 25. 12.; podepsáno Jakub Deml. Překlad básně Zimní odpoledne (*Pro budoucí poutníky a poutnice*, 1913, s. 70); do němčiny přeložil O. Pick.
- 310 Otokar Březina a mé povolání *Lidové listy* 9, 1930, č. 297, příloha Kulturní život, s. 1, 28. 12.; podepsáno Jakub Deml. Vzpomínka na O. Březinu a jeho vliv na autorovo rozhodnutí stát se knězem.
- 1931**
- 311 Hledá se dítě (Předvolávání obviněného a svědků [...]) *Na hlubinu* 6, 1931, č. 1, s. 15–19, leden; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Katolický sen* (1932), s. 53–60. Esej o potřebě světce; není totožný s textem z *Dvacátého věku* 1904 (viz záznam 37).
- 312 Katolický sen *Na hlubinu* 6, 1931, č. 2, s. 65–68, únor; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Katolický sen* (1932), s. 61–67. Esej o snu jako budoucí realitě.

313 Ale tvá píseň je tichá...

Na hlubinu 6, 1931, č. 3, s. 128–131, březen; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Katolický sen* (1932), s. 67–74.

Esej o hluku, ďáblu a slově.

314 Obličej

Na hlubinu 6, 1931, č. 5, s. 246–251, květen; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Katolický sen* (1932), s. 74–80.

Esej o kultu těla a ztrátě individuality.

315 Naše proč a proto

Orel 16, 1931, č. 5, s. 65, [květen]; podepsáno Jakub Deml. Přetištěno in *Den* 27, 1938, č. 198, s. 5, 21. 8. – faksimile úryvku z rukopisu článku.

Článek o O. Březinovi, jazyku a vlastenectví.

316 Názor Otokara Březiny na vinu a na milost

Na hlubinu 6, 1931, č. 6, s. 302–308, červen; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Katolický sen* (1932), s. 81–92.

Esej o pravém a falešném pokroku.

317 Poklad skrytý v poli

Na hlubinu 6, 1931, č. 7, s. 366–368, září; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Katolický sen* (1932), s. 92–96.

Esej o práci pro obecné blaho.

318 Svědectví o Otokaru Březinovi

Lidové listy 10, 1931, č. 222, s. 4, 27. 9.; podepsáno Jakub Deml.

Epigram.

319 Kuks

Na hlubinu 6, 1931, č. 8, s. 435–439, říjen; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Katolický sen* (1932), s. 96–102.

Esej o duchu zámku v Kuksu, se vzpomínou na autorovu první návštěvu.

320 Melanie

Na hlubinu 6, 1931, č. 9, s. 497–503, listopad; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Katolický sen* (1932), s. 103–113.

Esej o M. Calvatové, pasačce z La Saletty, které se zjevila Panna Maria.

- 321 Mou ustavičnou četbou je ctihodná Anna Kateřina Emmerichová [...] *Lidové noviny* 39, 1931, č. 598, s. 1, 29. 11.; podepsáno Jakub Deml, spisovatel.
Odpověď v anketě Nejzajímavější kniha 1931; dále uvedeny tituly: Druhý Nokturn Římského Breviáře; F. Odvalil: Černý koráb.

1932

- 322 Jakub Deml nám píše
Gedeon 3, 1932, č. 3–4, s. 9–10, říjen; podepsáno [Jakub Deml].
Úryvek z dopisu J. Lipanskému z 8. 4. 1932, s redakčním titulkem; v rubrice Náš obzor.
- 323 Smrt Pavly Kytlicové
Lidové noviny 40, 1932, č. 599, s. 1, 27. 11.; podepsáno Jakub Deml, spisovatel.
Odpověď v anketě Nejzajímavější kniha 1932.
- 324 Řekl jste to ostatně za mne [...] *Gedeon* 3, 1932, č. 5, s. 6, prosinec; podepsáno Jakub Deml.
Úryvek z dopisu.
- 325 Pravdy věčné v díle Otakara Březiny
Nový národ 10, 1932, č. 23, s. 184, 16. 12.; podepsáno Jakub Deml.
Esej o napětí díla O. Březiny mezi současností a věčným a o poměru vědy a víry; v názvu chybně „Otakar“.
- 326 Život hospodářský v našem okrese se zlepší, když [...] *Velkomeziříčsko* 14, 1932, č. 52, s. 1–2, 31. 12.; podepsáno Jakub Deml, spisovatel, Tasov.
Odpověď v anketě Čím by se dal zlepšit hospodářský život u nás?

1933

- 327 Letos všechny knihy mně z rukou vypadly [...] *Velkomeziříčsko* 15, 1933, č. 1, s. 2, 7. 1.; podepsáno Jakub Deml, spisovatel.
Odpověď v Anketě o nejzajímavější knize roku 1932; autor odpovídá pouze za zemřelou P. Kytlicovou.
- 328 Der Menschenfresser
Gedeon 4, 1933, č. 2, s. 1–2, [duben]; podepsáno Jakub Deml.
Báseň (v němčině).

329 Kněz a básník Jakub Deml českým katolickým studentům. Projev Jakuba Demla na valné schůzi Ústředí katol. studentstva československého.

Lidové listy 12, 1933, č. 151, příloha, s. 1–2, 5. 7.; podepsáno [Jakub Deml]. Knižně in *Šlěpěje XIX.* (1933), příspěvek 6., 19 s. – pod názvem Českým studentům a rozšířeno.

Projev ke studentům, vyzývající k práci pro národ skrz život v církvi.

1934

330 W. B. Yeats: Per amica silentia lunae [...]

Lidové noviny 42, 1934, č. 594, příloha, s. 2, 25. 11.; podepsáno Jakub Deml, spisovatel, Tasov.

Odpoověď v anketě Nezájemavější kniha 1934; dále uvádí poezii V. Holana a V. Nezvala, nikoli ale konkrétní sbírky.

1935

331 Presidentu T. G. Masarykovi

Lidové noviny 43, 1935, č. 120, s. 4, 7. 3.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlěpěje XXIII,* 1938, s. 7; *Verše české* (1938), s. 110–111 – v obou pod názvem T. G. Masarykovi.

Báseň.

332 Žito svatého Josefa

Přehled 6, 1935, č. 8, s. 113–114, 15. 4.; podepsáno Jakub Deml.

O snu a jeho výkladu; dedikace „příteli Miloši Dvořákovi“.

333 Tasovské akvarely M. Vořechové-Vejvodové v Umělecké Besedě

Přehled 6, 1935, č. 11, s. 172–173, 1. 6.; podepsáno Jakub Deml.

Esej o díle M. Vořechové a o jejím pobytu v Tasově.

334 Dočká-li se kniha v několika málo letech 117 vydání [...]

Lidové noviny 43, 1935, č. 601, příloha, s. 2, 1. 12.; podepsáno Jakub Deml, spisovatel, Tasov.

Odpoověď v anketě Nezájemavější kniha 1935; autor uvádí Markétku [Maggy] M. Lekeuxe, kterou dává do souvislosti se svým *Zapomenutým světlem* (1934).

1938

335 Vy spisovatelé...

Den 27, 1938, č. 1, s. 3, 1. 1.; podepsáno Jakub Deml. Přetištěno in *Pozor* 45, 1938, č. 323, s. 3, 23. 11. – úryvek v rubrice Ze dne, s krátkým redakčním úvodem.

Článek volající po návratu svornosti v národě.

- 336 Jakub Deml odpovídá Obci čs. spisovatelů
Expres 11, 1938, č. 245, s. 1, 25. 10.; podepsáno Jakub Deml. Přetištěno in *Polední list* 12, 1938, č. 297, s. 1, 26. 10.; *Pražský list* 12, 1938, č. 210, s. 2, 27. 10. – s dodatkem o historii otiskování textu; *Večer* [roč. neuveden], 1938, č. 286, s. 4, 27. 10. – s titulkem Jakub Deml prozrazuje, jak páni verbují do Obce čs. spisovatelů a odlišným redakčním úvodem. Samotný epigram in: *Aktivisté* 2, 1938, č. 1, s. 1, 12. 11. – součástí redakčního článku Konjunkturální Obec spisovatelů; *Lidové noviny* 46, 1938, č. 542, s. 2, 27. 10. – s titulkem Jakub Deml Obci čs. spisovatelů (v rubrice Jak mluví doba).
 Dopis obsahující epigram Obci československých spisovatelů v Praze – odmítavou reakci na pozvání do Obce; s redakčním titulkem a jednovětvým úvodem.
- 337 Zhřešili jsme...
Národní obnova 2, 1938, č. 43, s. 5, 29. 10.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Kniha Judith* (k vydání připravil Jakub Deml. Tasov: vl. n., 1938) – pod názvem Zhřešili jsme, ó Bože.
 Báseň-modlitba.
- *338 Jakub Deml o české knize: Má-li národ v poesii placené lháře – na všech hranicích to prohraje
Pražský večer 1938, s. , 21. 11.; podepsáno Jakub Deml. Přetištěno in *Národní obnova* 2, 1938, č. 47, s. 3, 26. 11.; podepsáno Jakub Deml – s titulkem Básník – vůdce, zkráceno o jeden odstavec z prostřední části.
 Článek o potřebě knihy a básníka-proroka pro národ.
- 339 Vzkaz Jaroslava Durycha universitě oxfordské [...]
Národní obnova 2, 1938, č. 47, s. 8, 26. 11.; podepsáno Jakub Deml.
 Poznámka – souhlasná reakce na článek Jaroslava Durycha Vzkaz university oxfordské (*Národní obnova* 2, 1938, č. 46, s. 3, 19. 11.)
- 340 Otokar Březina o dnešní škole
Národní obnova 2, 1938, č. 49, s. 1–2, 10. 12.; podepsáno Jakub Deml.
 Vzpomínka na rozhovory s O. Březinou, reprodukuje jeho výroky o učitelstvu jako zkáze národa.
- 341 Jaroměřice – Jaroměř
Nedělní list [nedělní vydání *Poledního listu*] 12, 1938, č. 343, s. 4, 11. 12.; podepsáno Jakub Deml.
 Článek o M. Ledererovi; navazuje na text V. Roznera o témže v *Poledním listě* 3. 12. 1938.

342 Uzdravení v Betlémě

Nedělní list [nedělní vydání *Poledního listu*] 12, 1938, č. 357, s. 17, 25. 12.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje XXIV.* (1939), s. 3–7.

Satirická báseň.

1939

343 Někde se musí začít

Národní obnova 3, 1939, č. 2, s. 1–2, 14. 1.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje XXIV.* (1939), s. 14–18.

Článek o aktuální situaci v republice, vyzývající k návratu k víře.

344 Žalm kající

Nedělní list [nedělní vydání *Poledního listu*] 13, 1939, č. 120, s. 4, 30. 4.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje XXIV.* (1939), s. 35–36.

Báseň.

345 Rozhovor s Jakubem Demlem. Návštěvou u básníka, který obdržel I. Baťovu literární cenu

Národní noviny 15, 1939, č. 131, s. 8, 14. 5.; podepsáno [Jakub Deml]. Knižně in *Šlépěje XXIV.* (1939), s. 64–70, s delším redakčním úvodem.

Rozhovor o autorově díle, jeho rodném kraji a národě.

346 Ten, kdo polámal hodiny

Národní obnova 3, 1939, č. 26, s. 6, 8. 7.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje XXIV.* (1939), s. 105–108.

Báseň; dedikace „příteli Jaroslavu Bryndovi“.

347 Paní Marii Alšové a Její šťastné rodině

Hovory o knihách 3, 1939, č. 11 (38), s. 3, 31. 8.; podepsáno Jakub Deml.

Dopis – poděkování za *Špalíček* M. Alše (faksimile).

348 Umění

Akord 7, 1939, č. 1, s. 1–6, 1. 10.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje XXIV.* (1939), s. 111–119.

Esej o umění jako daru Ducha a o nutnosti spojení umělce a díla s věčností.

349 Dedikace k veršům

Vlajka 9, 1939, č. 106, s. 6, 26. 10.; podepsáno Jakub Deml.

Satirická báseň (faksimile).

- 350 Dedikace do knihy „Sestrám“
Vlajka 9, 1939, č. 109, s. 8, 29. 10.; podepsáno Jakub Deml.
 Aforismus (faksimile).
- 351 Můj bratr „poštministr“ nejen odesílatelům balíky přebaloval [...]
 Velkomeziříčsko 22, 1939, č. 45, s. 2–3, 11. 11.; podepsáno Jakub Deml.
 Vzpomínka na autorova zemřelého bratra; součástí článku Antonín Deml, poštministr, obsahujícího též úryvek z listu A. Prokeše.
- 352 Z mých učitelů na obecné škole [...]
 Nedělní list [nedělní vydání *Poledního listu*] 13, 1939, č. 356, příloha Nedělní odpoledne, s. 2–3, 24. 12.; podepsáno Jakub Deml, moravský spisovatel, Tasov. Knižně in *Tepna* (1926), s. 29–30; *Mohyla* (1948), s. 201–202 – v obou knihách kratší verze.
 Odpověď v anketě Pan učitel.

1940

- 353 Za Františkem Borkovcem
Velkomeziříčsko 22, 1940, č. 3, s. 4, 20. 1.; podepsáno Jakub Deml.
 Nekrolog o tasovském autodopravci F. Borkovcovi.
- 354 Že by obrat v Sokole?
Den 29, 1940, č. 39, s. 3, 17. 2.; podepsáno Jakub Deml.
 Polemika s články reagujícími na Demlovu kritiku poměrů v Sokole ve Šlépějích XXIV., přetištěnou v časopise *Orel* s titulkem Život je boj, hrob klid (*Orel* 24, 1939, č. 22, s. 249, 20. 11.).
- 355 Tři jezdcí
Národní obnova 4, 1940, č. 11, s. 4, 16. 3.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje XXV.* (1940), s. 31–34.
 Báseň.
- 356 Střípek
Národní obnova 4, 1940, č. 12, s. 2, 23. 3.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje XXV.* (1940), s. 65.
 Báseň.
- 357 Lidský živote
Národní obnova 4, 1940, č. 12, s. 6, 23. 3.; podepsáno Jakub Deml.
 Recenze stejnojmenné básnické sbírky J. Dokulila (Praha: Bohuslav Rupp, 1940).

358 Na objasněnou

Nástup červenobílých 2, 1940, č. 17, s. 5, 27. 4.; podepsáno Jakub Deml. Přetištěno in *Národní výzva* 17, 1940, č. 6, 27. 4., s. 1 – součástí redakčního článku Na objasněnou.

Krátké prohlášení, v němž autor popírá blíže neurčená tvrzení, že je členem Vlajky.

359 To jsi ty, světlo?

Akord 7, 1939/1940, č. 9–10, s. 265–266, 10. 6. 1940; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje XXV.* (1940), s. 85–87.

Báseň.

360 Svědkové zvířat

Akord 8, 1940/1941, č. 1, s. 2–7, 20. 10. 1940; podepsáno Jakub Deml.

Esej o umírání a významu role svědka; dedikace „Paní MUDr. Anně Zahradníčkové“.

361 1. O. de Waldt: Chválořeči [...]

Lidové noviny 48, 1940, č. 612, příloha, s. 2, 1. 12.; podepsáno Jakub Deml, spisovatel, Tasov.

Odpověď v anketě Nejzajímavější knihy 1940; dále uvedeny tituly: F. Zavřel: Valdštýn–Rekviem; P. Kytlicová: Rodiče a děti.

362 Kniha (Jsou takové časy, anebo okolnosti [...])

Vyšehrad. Časopis pro šíření dobré četby. 3, 1940, č. 4, s. 2–5, prosinec; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje XXVI.* (1941), s. 14–17.

Článek o dobré katolické četbě; není totožný s textem z *Bibliofilu* 1929 (viz záznam 284).

1941

363 Příklad české ženy

Národní výzva 7, 1941, č. 1, s. 8, 4. 1.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje XXVI.* (1941), s. 9–11 – pod názvem Dílo Pavly Kytlicové.

Článek o osobnosti P. Kytlicové.

364 Proč mám rád své povolání? K zakončení naší vánoční ankety

Nedělní list [nedělní vydání *Poledního listu*] 15, 1941, č. 4, s. 11, 5. 1.; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Šlépěje XXVI.* (1941), s. 18–20.

Dodatečně otištěná odpověď ve stejnojmenné anketě; s redakčním titulkem a podtitulem.

365 Rozhovor s Jakubem Demlem

Světový zdroj zábavy a poučení č. 42, 1941, s. 171–175, 15. 1.; podepsáno Jan Karsten, Praha.

Rozhovor o autorově mládí a přátelství s O. Březinou; otázky kladl J. Karsten.

366 Jako mravenci vyhrnuli se z lomů

Vlast 55, 1941, č. 4, s. 121–124, 15. 4.; podepsáno Jakub Deml.

Esej o mistru Eckhartovi a jeho výkladu páté prosby Otčenáše.

367 K narození Panny Marie

Na hlubinu 16, 1941, č. 8, s. 480–484, 1. 10.; podepsáno Jakub Deml.

Esej o lásce a spravedlnosti.

368 Vykopal: Přebytečný majetek [...]

Lidové noviny 49, 1941, č. 612, příloha, s. 1, 30. 11.; podepsáno Jakub Deml, spisovatel, Tasov.

Odpověď v anketě Nejzajímavější knihy 1941; dále uvedeny tituly: Tomáško: Ježíškovo sluníčko; E. Svoboda: Alšovy listy milostné; J. Ovečka: Výbor z listů sv. Ignáce; Spisy sv. Jana od Kříže: Výstup na horu Karmel.

1942

369 Umění a společnost. Na cestu mladým

Na hlubinu 17, 1942, č. 8, s. 469–481, 1. 10.; podepsáno Jakub Deml.

Esej o zdrojích umění a života.

370 Cena daru

Na hlubinu 17, 1942, č. 9, s. 534–546, 1. 11.; podepsáno Jakub Deml.

Esej o způsobilosti k dávání.

371 Sláva na výsostech Bohu

Na hlubinu 17, 1942, č. 10, s. 580–591, 1. 12.; podepsáno Jakub Deml.

Esej o absolutní pravdě a mravním zákoně.

1943

372 Hlas v Ráma slyšán jest

Na hlubinu 18, 1943, č. 2, s. 86–90, 1. 2.; podepsáno Jakub Deml.

Esej o dětech.

1944

373 Navždy

Lidové noviny 52, 1944, č. 332, s. 1, 16. 12.; podepsáno Jakub Deml.

Báseň.

1945

374 Skryté dějiny města

Prachatické noviny 1, 1945, č. 6, s. 2, 1. 9.; podepsáno Δ.

Úvaha o jedinečnosti prvního dojmu, napsaná při příležitosti autorovy návštěvy u přítele v Prachaticích.

375 Vstanu, vstanu, půjdu...

Ave Maria 1, 1945, č. 1, s. 1, říjen; podepsáno Jakub Deml.

Báseň; dedikace „MUDRu Františku Krejsovi“.

376 Jak je to s tebou, Hedvičko?

Ave Maria 1, 1945, č. 1, s. 4–6, říjen; podepsáno Jakub Deml.

Rozprava o manželství a tajemství povinnosti.

1946

377 Proto tě chceme, Maria!

Ave Maria 2, 1946, č. 1–2, s. 1, leden–únor; podepsáno Jakub Deml.

Báseň.

378 Pout na Svatou Horu

Ave Maria 2, 1946, č. 1–2, s. 13–16, leden–únor; č. 3–4, s. 35–38, březen–duben; č. 5, s. 63–67, květen; č. 6, s. 82–89, červen; č. 7–8, s. 121–123, červenec–srpen; č. 9, s. 1, září; č. 10, s. 179–185, říjen; č. 11, s. 204–209, listopad; č. 12, s. 232–235, prosinec; podepsáno Jakub Deml.

Autobiografická próza o cestě s J. Florianem, který je zde skryt pod označení Mistr; dedikace „Jaroslavu Bryndovi“, motto Žalm 42,3.

379 Zvěstování

Ave Maria 2, 1946, č. 3–4, s. 26–27, březen–duben; podepsáno Jakub Deml.

Báseň.

1947

380 Bratr Antonín

Akord 14, 1947/1948, č. 1, s. 1–9, 10. 9. 1947; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Mohyla* (1948), s. 267–307.

Vzpomínka na autora nejstaršího bratra A. Demla.

381 Bratr Josef

Moravan. Kalendář na r. 1948 1947, s. 54–60, [prosinec]; podepsáno Jakub Deml. Knižně in *Mohyla* (1948), s. 309–328.

Vzpomínka na autora staršího bratra J. Demla.

1948

382 Od Jakuba Demla z Tasova

Kritický měsíčník 9, 1948, č. 1–2, s. 39–40, 20. 1.; podepsáno Jakub Deml.

Dva dopisy V. Černému, reagující na poznámku K. Janského (*Kritický měsíčník* 8, 1947, č. 17–18, s. 427) o autorově chování za okupace – ten požaduje otištění odvolání, případně tiskové opravy (jejichž text je součástí dopisů); s redakčním titulkem a stručným úvodem.

383 Miloš

Moravan. Kalendář na r. 1949 1948, s. 46–51, [prosinec]; podepsáno Jakub Deml.

Próza o mladíkovi, který nechtěl být knězem, a o konci války v Tasově.

Překlady

1902

- 384 Zeno Przesmycki (Miriam): Nepřátelům poesie
Museum 2–3, 1902, č. 2–3, s. 107–108, březen; překlad podepsán Jakub Deml (Br.).
Báseň.

1903

- 385 Miriam [Zenon Przesmycki]: Píseň korouhevníkova
Nový život 2, 1903, č. 2, s. 35, únor; překlad podepsán Jak. Deml.
Báseň.

- 386 Miriam [Zenon Przesmycki]: Ave, vita!
Nový život 2, 1903, č. 2, s. 35, únor; překlad podepsán Jak. Deml.
Báseň.

- 387 Otto Klimmer: Trnová koruna
Nový život 3, 1903, č. 3, s. 69, překlad podepsán J. J. D.
Báseň.

1905

- 388 Adam Mickiewicz: Tuchy a úvahy (Věc zanedbaná [...])
Obzor 8, 1905, č. 8, s. 118, 20. 4.; překlad podepsán Jak. Deml.
Dvě dvojverší (Věc zanedbaná, Veni Creator spiritus) ze sbírky A. Mickiewiczze Tuchy a úvahy z díla Jakuba Böhma, Angela Silesia a Saint-Martina; není totožné s následujícím textem.

- 389 Adam Mickiewicz: Tuchy a úvahy (Nitro [...])
Obzor 9, 1905, č. 9, s. 133, 5. 5.; překlad podepsán Jak. Deml.
Čtyři dvojverší (Nitro, Směr, Slovo a čin, Cur?) a dvě čtyřverší (Filosof a Bůh emigrant, Stupnice pravd) ze sbírky A. Mickiewiczze Tuchy a úvahy z díla Jakuba Böhma, Angela Silesia a Saint-Martina; není totožné s předcházejícím textem.

- 390 Pius X., papež: Motu Proprio
Studium 1905, 11 s., červenec; překlad nepodepsán.
Církevní dokument vymezující působnost tzv. lidové akce křesťanské a úkoly katolických spisovatelů.

- 391 O vzývání, úctě a ostatcích svatých, a svatých obrazech
Studium 1905, 7 s., červenec; překlad podepsán Jakub Deml.
Církevní dokument.

1906

- 392 [Svatá Hildegarda]: Z vidění a věštek sv. Hildegardy
Studium 1906, arch [Svatá Hildegarda], s. 3–16, březen; překlad nepodepsán.
O způsobu vidění této světice a budoucích dějích ve světě.
- 393 [Bonifác VIII., papež]: Bulla „Unam Sanctam“ papeže Boniface VIII.
Studium 3, 1906, č. 3, V + 5 s., říjen; překlad podepsán Jakub Deml.
Překlad církevního dokumentu (o jediné církvi a nadřazenosti její moci nad světskou) –
souběžný český a latinský text.
- 394 [Svatý Vincent Ferrerský]: List Vincence Ferrerského k Benediktu XIII. o konci světa
Studium 3, 1906, č. 3, 22 s., říjen; překlad podepsán Jakub Deml.
Dopis tlumočící obsahy Vincencových kázání – výpočty o době Antikrista a konci světa.
- 395 [Mistr Eckhart]: Zásady mistra Eckhardta, zavržené papežem Janem XXII.
Studium 3, 1906, č. 3, 4 s., říjen; překlad podepsán Jakub Deml.
Teologické teze středověkého německého filosofa.
- 396 Johannes Joergensen: Autobiografie
Studium 3, 1906, č. 3, 11 s., říjen; překlad podepsán Jakub Deml.
Vyprávění dánského básníka o jeho náboženském vývoji.
- 397 [Gerhard Ouckama Knoop]: Aforismy G. O. Knoopa
Studium 3, 1906, č. 3, 7 s., říjen; překlad podepsán Jakub Deml.
Poznámky k různým tématům (umění, ženská otázka apod.); součástí též báseň U lože
umírajícího.

1907

- 398 [Svatá Hildegarda]: Svaté Hildegardy Scivias čili Vidění a zjevení. Předmluva
Eva 1, 1907, č. 1, s. 33–37, leden–únor; překlad podepsán Jakub Deml.
O železné hoře a o tom, co vizím této světice předcházelo.

- 399 Sören Kierkegaard: Správa světa
Eva 1, 1907, č. 1, s. 53, leden–únor; překlad podepsán Jakub Deml. Knižně in *Pro budoucí poutníky a poutnice* (1913), s. 127–128.
Esej o obětování člověka ve prospěch celku.
- 400 Rudolf Kassner: Štěstí neštěstím. Motive
Eva 1, 1907, č. 1, s. 54, leden–únor; překlad podepsán Jakub Deml. Knižně in *Pro budoucí poutníky a poutnice* (1913), s. 126–127.
Krátké vyprávění o otci S. Kierkegaarda a jeho kletbě.
- 401 Pius X., papež: Ctihodným bratřím patriarchům [...]
Studium 4, 1907, č. 4, 19 s., duben; překlad nepodepsán.
Církevní dokument – papežova doporučení církevním hodnostářům.
- 402 Jacopone da Todi: Stabat Mater Speciosa
Studium 4, 1907, č. 4, 4 s., duben; překlad podepsán Jakub Deml.
Báseň.
- 403 Dekret svaté kongregace koncilu o tom, čeho třeba k častému a k dennímu svatému přijímání
Studium 5, 1907, č. 5, 11 s., srpen; překlad nepodepsán. Knižně samostatně (přeložil Jakub Deml. Stará Říše: vl. n., 1908); in *Do lepších dob* (1927), s. 120–127 – v obou pod názvem Dekret apoštolské stolice římské o častém a denním svatém přijímání.
Církevní dokument.
- 404 [Pius IX., papež]: Allokuce Pia IX. „Maxima Quidem“
Studium 6, 1907, č. 6, 15 s., listopad; překlad podepsán Jakub Deml.
Projev o potřebě boje proti nepřítelům Boha a lidí.
- 405 [Svatá Brigita Švédská]: Zjevení svaté Brigity o soudu soukromém
Studium 6, 1907, č. 6, 11 s., listopad; překlad podepsán Jakub Deml.
Popis Božího soudu nad člověkem bezbožným.
- 406 Max Dauthendey: Vzkříšení
Studium 6, 1907, č. 6, 3 s., listopad; překlad podepsán Jakub Deml.
Báseň v próze.
- 407 Rainer Maria Rilke: [Básně a povídky]
Studium 6, 1907, č. 6, 36 s., listopad; překlad podepsán Jakub Deml.

- 407/1 Rainer Maria Rilke: Podzim
Studium 6, 1907, č. 6, s. 2, listopad.
Báseň.
- 407/2 Rainer Maria Rilke: Samota
Studium 6, 1907, č. 6, s. 3, listopad.
Báseň.
- 407/3 Rainer Maria Rilke: Zvěstování. Slova andělova
Studium 6, 1907, č. 6, s. 4–5, listopad.
Báseň.
- 407/4 Rainer Maria Rilke: Poslední soud. Z listů jistého mnicha
Studium 6, 1907, č. 6, s. 6–12, listopad.
Báseň.
- 407/5 Rainer Maria Rilke: Slepá
Studium 6, 1907, č. 6, s. 13–18, listopad.
Báseň – dialog.
- 407/6 Rainer Maria Rilke: Kterak se do Ruska dostala zrada
Studium 6, 1907, č. 6, s. 19–27, listopad.
Povídka.
- 407/7 Rainer Maria Rilke: O žebrákovi a pyšné slečně
Studium 6, 1907, č. 6, s. 28–36, listopad.
Povídka.

1908

- 408 Jan Ruysbroeck Podivuhodný: Podstata celého života duchovního
Meditace 2, 1908, č. 2, s. 190–194, září; překlad podepsán Jakub Deml.
Výklad o člověku pokorném.
- 409 [Svatý Bonaventura]: Svatého Bonaventury Slavík. Prolog
Meditace 2, 1908, č. 2, s. 221–223, září; překlad podepsán Jakub Deml.
Báseň-podobenství.

410 Jan Tauler: Modlitba za osvětlení

Meditace 2, 1908, č. 2, s. 224–227, září; překlad podepsán Jakub Deml.

Próza oslavující Krista jako světlo.

411 Svatá Mechtilda z Helpeda: O Růži, která vypučela ze srdce Božího. Z „Knihy duchovní milosti a zjevení“

Meditace 2, 1908, č. 2, s. 229–230, září; překlad podepsán Jakub Deml.

Výklad o pěti Božích smyslech.

1909

412 Svatá Mechtilda z Helpeda: O zvěstování Marie Panny

Meditace 1, 1909, č. 1, s. 37–38, leden; překlad podepsán Jakub Deml (za následujícím textem).

Vidění o Kristově početí a Božím srdci v podobě zlaté číše.

413 Svatá Mechtilda z Helpeda: O medosladkém Kristově narození

Meditace 1, 1909, č. 1, s. 39–40, leden; překlad podepsán Jakub Deml.

Vidění o božském Děťátku a duši k němu promlouvající.

414 [Svatý Amedeus Lozaňský]: Svatého Amedea Lozaňského Homilie o plodech a květech přesvaté Panny Marie

Meditace 5, 1909, č. 5, s. 316–321, květen; překlad podepsán Jakub Deml.

Výklad mariánské symboliky.

1910

415 [Jan Ruysbroeck]: Jana Ruysbroeck: učitele Božského a nejvznešenějšího kontemplatora, dvě písně velenábožné

Studium 7, 1910, č. 7, 4 s., červenec; překlad podepsán Jakub Deml.

Prózy i vnitřní svobodě

416 [Jan Ruysbroeck]: List Jana Ruysbroeck, doktora Božského a nejvznešenějšího kontemplatora, psaný sestře Markétě de Meerbeka, jeptišce u S. Kláry v městě Brusselu

Studium 7, 1910, č. 7, 16 s., červenec; překlad podepsán Jakub Deml.

Dopis nabádající k výhradní lásce k Bohu znamenající lásku ke všemu stvoření a o nedostatku této ctnosti mezi řeholníky.

417 Svatý Cyprian: O divadlech

Studium 7, 1910, č. 7, 12 s., červenec; překlad podepsán Jakub Deml. Knižně samostatně pod názvem Svatý Cyprian o divadlech (přeložil a k vydání připravil Jakub Deml. Tasov: Pavla Kytlicová, 1927).

Dopis vysvětlující, proč nemá křesťan navštěvovat divadla, tj. ani zápasy, závody apod.

418 Pius X., papež: List apoštolský, jímž ctihodná Johanka z Arku, nazývaná Pannou Orleanskou, prohlašuje se blahoslavenou

Studium Theologie, Umění a Vědy sv. 32 (sborník č. 8), 1910, č. sv. 32 (sborník č. 8), 8 s., listopad; překlad podepsán Jakub Deml.

Církevní dokument, obsahující též vylíčení jejího života.

Dubia

1923

419 Dorostenecká beseda (Tasov)

Věstník sokolské župy plukovníka Švece 4, 1923, č. 1, s. 12–13, 31. 1.; nepodepsáno.
Zpráva o vánoční besídce.

420 Besídka v Tasově

Věstník sokolské župy plukovníka Švece 4, 1923, č. 3, s. 72–73, 31. 3.; podepsáno D–.
Zpráva, obsahující též uvítací báseň (bez uvedení autorství).

421 Okrašlovací odbor Sokola v Tasově [...]

Věstník sokolské župy plukovníka Švece 4, 1923, č. 4, s. 101, 30. 4.; podepsáno D.
Zpráva o členství odboru v Dendrologické společnosti.

Jmenný rejstřík k bibliografii

- Adamec, Antonín 66/28
Alain-Fournier 296
Aleš, Mikoláš 347, 368
Alšová, Marie 347
Amedeus Lozaňský, svatý 414
Ambrosius, svatý 66/3
Babler, Otto František 276
Baudelaire, Charles 60
Bauer, František 66/4
Borkovec, František 353
Bernanos, Georges 281
Bertrand, Louis 307
Bílek, František 15, 51, 53, 55, 59, 76, 113, 162, 163, 172, 180, 187, 188, 196, 199, 208, 236, 238, 244
Bitnar, Vilém 66/30, 180
Bláha, Arnošt 66/13
Bloy, Léon 66/4, 66/21
Bonaventura, svatý 409
Bonifác VIII., papež 393
Brigita Švédská, svatá 405
Brynda, Jaroslav 346, 378
Březina, Otokar 16, 29, 33, 40, 46, 49, 60, 65, 105, 113, 117, 129, 198, 244, 278, 289, 291, 292, 300, 308, 310, 315, 316, 318, 325, 340, 365
Buzalka, [Michal] 127
Calvatová, Melanie 320
Černý, Václav 382
da Todi, Jacopone 261, 402
Dauthendey, Max 406
de Meerbeka, Markéta 416
de Waldt, Ondřej 361
Deml, Jakub st. 66/28
Deml, Antonín 351, 380
Deml, Josef 381
Demlová, Antonie 99
Demlová, Matylda 20, 197
Dokulil, Jan 357
Dostál-Lutinov, Karel 66/23
Dvořák, Xaver 92/12
Dvořák, Miloš 332
Eckhart, mistr 366, 395
Ehrmann, František 66/9
Eisner, Paul 179, 204, 220, 239, 264, 273, 277
Emmerichová, Anna Kateřina, svatá 321
Fencl, Matěj 66/8, 66/24, 88
Florian, Josef 66/8, 66/28, 84, 378
Frankl-Rank, Wilhelmine 146, 171
Fügner, Jindřich 168, 186, 189, 208, 244
Gándhí, Móhandás Karamčand 175
Gebauer, František 66/26
Gellner, František 65
Habermeld, Hugo 188
Hájek, Franta 216
Hakl, Eduard 213
Havlíček Borovský, Karel 149, 153

Hello, Ernst 86
 Hlavinka, Alois 43, 66/31
 Hildegarda z Bingenu, svatá 57, 392, 398
 Hodr, Jakub 66/11
 Holan, Vladimír 330
 Holba, Jan 66/29
 Hostinský, Otakar 27
 Hrachovský, František 66/3
 Ignác, svatý 368
 Jan od Kříže, svatý 368
 Janoušek, Jan Křtitel 79
 Janský, Karel 382
 Jech, František 251
 Ježíš Kristus 298, 410, 412, 413
 Joergensen, Johannes 396
 Johanka z Arku, svatá 418
 Josef, svatý 332
 Karsten, Jan 365
 Kassner, Rudolf 400
 Kierkegaard, Sören 399, 400
 Klimmer, Otto 387
 Knoop, Gerhard Ouckama 397
 Koblíha, František 102
 Kohn, Theodor 80
 Koch, Karel 91
 Kolísek, Alois 66/6, 66/23
 Koubek, Julius 84, 85
 Krejsa, František 375
 Kryl, Karel 294
 Kulda, Beneš Metod 66/24
 Kytlicová, Pavla 126, 281, 323, 327, 361, 363
 Lebl, Julius 125
 Lederer, Max 341
 Ledóchowski-Halka, Sigmund 66/20
 Lekeux, Martial 334
 Lipanský, Jetřich 322
 Maeterlinck, Maurice 66/10
 Mareš, Eda 210
 Masaryk, Tomáš Garrigue 66/23, 331
 Mechtilda z Helpeda, svatá 411, 412, 413
 Mickiewicz, Adam 388, 389
 Mikan, František Serafinský 83
 Mrázek, Jan 66/28
 Neužil, František 294
 Nezval, Vítězslav 330
 Novák, Arne 261, 262
 Ocetek, Josef 66/18
 Odvalil, František 321
 Ovečka, Jaroslav 368
 Panna Maria 28, 320, 367, 412, 414
 Pick, Otto 169, 263, 295, 309
 Pius IX., papež 66/14, 404
 Pius X., papež 390, 401, 418
 Pius XI., papež 297
 Polák, Josef 66/32, 67, 68
 Pospíšil, Josef 66/19
 Potůčková, Pavla 245
 Procházka, František 180
 Prokeš, Antonín 351
 Przesmycki, Zenon 384, 385, 386

Ptáček, Bohumil Malina 292
Puškin, Alexandr Sergejevič 78/6
Rilke, Rainer Maria 83, 407
Rozner, Vojtěch 341
Ruysbroeck, Jan 408, 415, 416
Sauer, Bruno 66/10
Scotti, Ferdinand 294
Sierosiewski, Waclaw 77
Skřivan, Karel [pseudonym Karla Dostála-
Lutinova] 66/23
Stella, Karel 66/27
Vincent Ferrerský, svatý 394
Svoboda, Emanuel 368
Svobodová, Růžena 101
Šalda, František Xaver 108
Ševčík, Josef 60, 66/5
Škrdle, Tomáš 62/4
Šťastný, Vladimír 66/16
Tauler, Jan 410
Tomíško, Čeněk 368
Trávníček, Antonín 82
Turgeněv, Ivan Sergejevič 237
Tvarůžek, Arnošt 119
Tyrš, Miroslav 172, 175, 244, 251
Vořechová-Vejvodová, Marie 333
Vykopal, Adolf 368
Weber, F. W. 15
Wiesenbergrová, Eliška 98, 107, 112
Yeats, William Butler 330
Zahradníčková, Anna 360
Zavoral, Method 66/1, 86, 90
Zavřel, František 361
Zimmerhackel, František 89
Žižka, Jan 236

Seznam pseudonymů a šifer Jakuba Demla

Δ

□

L. Benjamín

Antonin Hajek

J. J. D.

Jak, D-1

Jiří Polom

J. P.

Bohumír Vznata

B. Vznata

J. Vznata

V. Vznata

Abecední soupis textů

I. (Ballada)	68/1
II. (Rozhorlen pokorou duše Tvé [...])	68/2
III. (Neřekl jsem, že upřímnost [...])	68/3
1. O. de Waldt: Chválořeči [...]	361
1. Pod sluncem Satanovým od Bernanose [...]	281
A když se ti zdá...	164
Aforismy G. O. Knoopa	397
Alain-Fournier: Veliký Meaulnes, román	296
Ale když náhle smrt...	174
Ale tvá píseň je tichá...	313
Allokuce Pia IX. „Maxima Quidem“	404
Americké houpačky	133
Anděl zhoubce	203
Apostrophe einer Tulpe	179
Architektura a poštovní holubi	262
Arnoštu Tvarůžkovi, faráři vladislavskému	119
Aus dem „Blumenbrevier“	239
Aus dem Blumenbuch „Meine Freunde“	277
Aus meinem Brunneneimer	264
Autobiografie	396
Ave, vita!	386
Až stínem smrti	22
Básník Deml odpovídá...	292
Básník víry	278
Básník, šílenství a mrtvice	223
Begräbnis	302
Bei Otokar Březina. Aus einem Tage-Buch	129
Besídka v Tasově	420
Bílý medvěd. Báseň v prose	74
Bratr Antonín	380

Bratr Josef	381
Bratrské jednotě ve Starči [...]	210
Bratrství	253
Bratrství věřících	304
Bratři, mým projevem, o který mne, laskavi, žádáte [...]	260
Brázda	145
Březina nesrozumitelný?	16
Bulla „Unam Sanctam“ papeže Boniface VIII.	393
Cena daru	370
Církev katolická a ideový obsah sokolství	288
Ctihodným bratřím patriarchům [...]	401
Čas	240
Červánky jitřní	256
Člověk v rouše fialovém. Báseň v prose	75
Daleký cíl	78/4
Das Gespenst	263
Dědictví	8
Dedikace do knihy „Sestrám“	350
Dedikace k veršům	349
Dekret svaté kongregace koncilu o tom, čeho třeba k častému a k dennímu svatému přijímání	403
Děkuji...	229
Den	7
Der Blinde geht durch die Welt	273
Der Menschenfresser	328
Despotka	14
Děti	1
Dialog bezpochyby smutný	48
Die Seele	185
Die Schwalbe	276
Dílo Otokara Březiny	60
Dionysius Areopagita [...]	49
Distichon o úřadě finančním	109

Dítě	9
Dítě a král hadů	116
Dluhy	209
Dlužník	135
Dnešní katolicismus a umění	180
Do Betléma	161
Dočká-li se kniha v několika málo letech 117 vydání [...]	334
Dopis Jakuba Demla	111
Doplňovačka s tajenkou	92/7
Dorostenecká beseda (Tasov)	419
Doslov k pracím Bílkovým	59
Dp. Tomáši Škrdlovi, redaktoru Vlasti. Důstojný Pane!	62/4
Dp. Vlad. B., kooperatoru v R.	66/22
Dreierlei Güte	171
Duchovní lyrika Xavera Dvořáka	92/12
Důstojnému a slovutnému Pánu, panu Josefu Ocetkovi, auditoru biskupské konsistoře a faráři v H.	66/18
Důstojnému Pánu Brunonu S. na Strahově	66/10
Důstojnému Pánu Františku Hrachovskému, prefektu koleje Arnošta z Pardubic v Praze!	66/3
Důstojnému Pánu p. doktoru theologie N. N.	65
Důstojnému Pánu, panu Doktoru theologie N. N.	66/21
Důstojnému Pánu, panu Dru. Aloisu Kolískovi v Hodoníně!	66/6
Dva pohřby	287
Dvojník	280
„Echo z Afriky“	92/2
Epilog	66/32
Es wird mein Tod sein	183
Fr. Bílek jako umělec	15
František Bílek (František Bílek narodil se [...])	162
František Bílek (Před 22 lety napsal Němec Hugo Haberfeld [...])	188
František Bílek (V revui vědecké a politické není vhodného místa [...])	196
František Bílek v Mnichově 1904	51

František Bílek zobrazil Jindřicha Fügnera	208
Havran	170
Hej, Sokole [...]	225
Hlas v Ráma slyšán jest	372
Hledá se dítě (Dávno jsem se zabýval myšlenkou [...])	37
Hledá se dítě (Předvolávání obviněného a svědků [...])	311
Ibráhím el Chauvás. Pro naše káňata	249
Immortellen	146
In memoriam	289
IV. [neděle adventní]. Homilie epištoly	32
Já jim neodpověděla...	98
Jadérka	248
Jak já čtu	237
Jak je to s tebou, Hedvičko?	376
Jak se daří básníkům na světě	126
Jako mravenci vyhrnuli se z lomů	366
Jakub Deml nám píše	322
Jakub Deml o celibátu (Z dopisu.)	120
Jakub Deml o české knize: Má-li národ v poesii placené lháře – na všech hranicích to prohraje	338
Jakub Deml odpovídá Obci čs. spisovatelů	336
Jan z Kalicha	236
Jana Ruysbroecka: učitele Božského a nejvznešenějšího kontemplatora, dvě písně velenábožné	415
Jaroměřice – Jaroměř	341
Jediný ze všech... K jubileu Jeho Svatosti Pia XI.	297
Jeho Knížecí Milosti, Nejdůstojnějšímu Pánu, Dr. Frant. Bauerovi, Knížeti arcibiskupu!	66/4
Jeho Milosti, Nejdůstojnějšímu Pánu, Methodu Zavoralovi, opatu Strahovskému milost a dary Ducha Svatého v těchto dnech svátečních!	66/1
Jeho Milosti, Vysoce Důstojnému Pánu, Mnsgru Dru Jakubu Hodrovi, papežskému komoří, kanovníku etc. v Brně!	66/11

Jeho Milosti, Vysoce Důstojnému Pánu, Mnsgru. Dru. Jos. Pospíšilovi, kanovníku etc. v Brně!	66/19
Jeho Milosti, Vysoce Důstojnému a vysokorodému Pánu Sigmundu Halkovi, hraběti Ledóchowskimu, kanovníku metrop. kap. olomoucké a proboštu kolleg. kap. kroměřížské, rektoru „Patronátu mládeže“ v Praze etc.	66/20
Jeskyně	141
Jest mně milou povinností [...]	238
Ještě jeden pohled na Šaldovy Loutky i dělníky boží	108
Jidáš Iškariotský	271
Jindřich Fügner. K 15. listopadu	189
Jindy a nyní	92/6
Jindy kterákoli věc	114
K narození Panny Marie	367
Katolický sen	312
Kde budeš sám...	130
Kde domov můj?	206
Kde se dnes vidí žena?	184
Když věky zemřely	18
Kněz a básník Jakub Deml českým katolickým studentům. Projev Jakuba Demla na valné schůzi Ústředí katol. studentstva československého.	329
Kniha (Jsou takové časy, anebo okolnosti [...])	362
Kniha (Když jsem pásal koně na Radhošti [...])	284
Koblihovy „Pohádky a legendy“	102
Kollokvia	148
Koník	167
Korouhve Františka Bílka v Babicích	76
Kostel	217
Kouříte?	222
Králík	192
Kráska našeho domova	200
Kristus inkognito	306
Kterak se do Ruska dostala zrada	407/6
Kuks	319

„Kulturní besídka“	92/1
Květy Slovenska	127
Láska (Chci, aby ten den [...])	26
Láska (Ten, který ublížil [...])	58
Legenda	160
Leib und Seele	220
Letos nejvíce mne zaujala kniha Louis Bertranda Sv. Augustin [...]	307
Letos všechny knihy mně z rukou vypadly [...]	327
Lidský život	357
Lied von der Krone, dem Opfer und heiliger Gewalt	204
List apoštolský, jímž ctihodná Johanka z Arku, nazývaná Pannou Orleanskou, prohlašuje se blahoslavenou	418
List Jana Ruysbroecka, doktora Božského a nejvznešenějšího kontemplatora, psaný sestře Markétě de Meerbeka, jeptišce u S. Kláry v městě Brussele	416
List kněze Jakuba Demla dp. Karlu Kochovi, faráři v Želetavě	91
List kněze Jakuba Demla Dp. P. Antonínu Trávníčkovi, auditoru biskupské konsistoře a faráři v Třebíči	82
List kněze Jakuba Demla Jeho kníž.-arcibiskupské Milosti, Nejdůstojnějšímu Pánu, Dr. Theodoru Kohnovi, t. č. v Ehrenhausenu	80
List kněze Jakuba Demla Jeho Milosti, Nejdůstojnějšímu Pánu, p. Methodu Zavoralovi, opatu a prelátu na Strahově	86
List kněze Jakuba Demla Jeho Milosti, Nejdůstojnějšímu Pánu, p. Methodu Zavoralovi, opatu strahovskému, pozdravení v Pánu!	90
List kněze Jakuba Demla jistému věhlasnému příteli Studia theologie, umění a vědy v království	87
List kněze Jakuba Demla knězi řádu premonstrátského, Dp. Janu Křtiteli Janouškovi, faráři v Krásonicích u Nové Říše	79
List kněze Jakuba Demla Nejdůstojnější biskupské konsistoři v Brně	81
List kněze Jakuba Demla Nejdůstojnější biskupské konsistoři v Brně!	85
List kněze Jakuba Demla příteli P. M. F., knězi církevnímu.	88
List kněze Jakuba Demla Veleďdůstojnému Pánu, p. Františku Serafínskému Mikanovi, biskupské konsistoře auditorovi a faráři v Pavlově u Okříšek	83

List kněze Jakuba Demla Veleďstojnému Pánu, p. Františku Zimmerhacklovi S. J., superioru na posvátném Hostýně	89
List kněze Jakuba Demla. V Bystrci, IV. neděli po Zjevení Páně 1909. [...]	84
Milý pane Florianě!	
List o lidských bludech	125
List Vincence Ferrerského k Benediktu XIII. o konci světa	394
Literárnímu historikovi Hlídky k posouzení, zdali tento elaborát resp. dissertace poskytuje autoru naději na doktorát filosofie u Masaryka nebo u jiné firmy resp. kapacity.	66/23
Maria, neboť jsou děti...	290
Matky	299
Meditace (Smrt – co řeknu jí až přijde? [...])	54
Meditace (Trpím – nelze více trpěti. [...])	47
Melanie	320
Mezi dětmi	219
Miloš	383
Mládí a stáří	268
Modlitba za osvícení	410
Moje noc	112
Moji přátelé	78/7
Mor vypukl	270
Motu Proprio	390
Mou ustavičnou četbou je ctihodná Anna Kateřina Emmerichová [...]	321
Mravenec	301
Můj bratr „poštmiř“ nejen odesílatelům balíky přebaloval [...]	351
Můj sen o Tyršovi	251
Myšlenky o díle Otakara Březiny	117
Na objasněnou	358
Na venkovském hřbitově	93
Na zdar!	303
Náboženské otázky	154
Nad prvním (?) ročníkem „Týna“	110
Nálada (Zvoní klekání. [...])	45

Nálada. Báseň (Ten pták, co ke mně přiletěl [...])	73
Nanebevzetí P. M. [= Panny Marie]. Homilie evangelia a epištoly	28
Napodobení	181
Náš dobrý lid	143
Naše obydlí	182
Naše proč a proto	315
Naše řeč	118
Navždy	373
Názor Otokara Březiny na vinu a na milost	316
Nebe se jiskří mlékem	195
Neděle XIV. po Svatém Duchu. Život náš službou Boží.	41
Někde se musí začít	343
Němé setkání	40
Nemocní a lampové mouchy	261
Není teď a přece je teď	298
Neodpíráti zlému?	175
Nepřátelům poesie	384
Nezáleží na nadpisu	232
Nobelova cena	128
Nová země (Právě jsem napsal sestře [...])	252
Nová země (Ústa otevřená k blahořečení [...])	25
Nové oltáře	52
Nové sokolství	244
Nové stolice	92/5
O divadlech	417
O medosládkém Kristově narození	413
Ó milující!	131
O Růži, která vypučela ze srdce Božího. Z „Knihy duchovní milosti a zjevení“	411
O vzývání, úctě a ostatcích svatých, a svatých obrazech	391
O zvěstování Marie Panny	412
O žebrákovi a pyšné slečně	407/7
Obličej	314

Obrana Tovaryšstva	150
Od Jakuba Demla z Tasova	382
Odpůrcům „katolických“ divadel	92/9
Odvolávám urážky učiněné v mojí veřejné řeči [...]	227
Oekonomie prací Bílkových	55
Okrašlovací odbor Sokola v Tasově [...]	421
Onoho pána z kraje brněnského [...]	95
Oprávněná hořkost	233
Osvoboditelé lidu.	226
Otakar Březina. Skizka ke studii o jeho díle a zároveň slovo před četbou nové jeho knihy „Hudba pramenů“	29
Otakar Hostinský	27
Otec a syn	166
Otokar Březina a mé povolání	310
Otokar Březina a služby Boží	300
Otokar Březina o dnešní škole	340
Otokar Březina ve svých hovorech.	291
P. T. Hlasu, orgánu strany katolicko-národní, velepodezřelému!!!	66/5
Paní Marii Alšové a Její šťastné rodině	347
Paní, neplač...	138
Panu In. Arnoštu Bláhovi, profesorovi reálky v Novém Městě na Moravě	66/13
Panu Janu Holbovi, předsedovi rolnických podniků Raiffeisenky, strojírný a škrobárny v Letovicích	66/29
Pejsek	190
Peníze	212
Pepka	250
Piccolo	157
Píseň korouhevníkova	385
Píseň o koruně, oběti a svatém násilí	78/5
Píseň štětce	216
Po týdnu pašijovém	272
Pocit příbuzenství	211
Podobenství	158

Podobizna	97
Podobizna Jindřicha Fügnera	168
Podstata celého života duchovního	408
Podzim	407/1
Pohádka sokolská o králi Sindbádovi	246
Pohřeb	115
Pohřeb samovraha	269
Pojď, bratře můj...	140
Poklad (Jednoho rána [...])	10
Poklad (Jestli kdo vůbec na nás myslí [...])	194
Poklad skrytý v poli	317
Poklizení	258
Poledne a hlad	228
Poselství	44
Poslední soud. Z listů jistého mnicha	407/4
Poslední vůle Otakara Březiny	308
Poslušnost	24
Pout na Svatou Horu	378
Poutnická (starší)	151
Povera	247
Povinnost básníkova	142
Práce	99
Pravda	56
Pravdy věčné v díle Otakara Březiny	325
Presidentu T. G. Masarykovi	331
Proč mám rád své povolání? K zakončení naší vánoční ankety	364
Prohlášení	61
Prohlášení	62/3
Prolog	67
Prorok. Mystický dialog	70
Prosí krajina	201
Proto tě chceme, Maria!	377
Přátelství	106

Příklad české ženy	363
Příklad Jindřicha Fügnera. Myšlenky o práci, osvětě, pokroku a vlastenectví.	186
Příroda v díle Otokara Březiny	105
Příspěvek k historii dítěte	39
Přítel člověka	279
Přítel mrtvého	224
Příteli knězi, který sebe našel	66/25
Příteli knězi, v němž jsem se nezklamal	66/12
Příteli Mat. Fenclovi, knězi Církve Římsko-katolické	66/24
Příteli P. Frant. Gebauerovi	66/26
Příteli P. M. F.	66/8
Psí dni	137
Psové	282
Ptáci. Čtyři kapitoly o víře	234
Pták a had	139
Putování	255
Radost!	36
Raiffeisenky	92/4
Ráj	283
Rozhovor s Jakubem Demlem	365
Rozhovor s Jakubem Demlem. Návštěvou u básníka, který obdržel I. Bařovu literární cenu	345
Rozjímání tulákovo	144
Rozkol. Studie psychologicko-sociální	124
Ruku tvou	13
Růženy Svobodové Pokojný dům.	101
Řeči bázlivých	21
Řekl jste to ostatně za mne [...]	324
Samota	407/2
Samoty	17
Sborník vlastivědných statí o politickém okrese moravskobudějovickém.	265
Sen	53
Sen o chlebě	202

Sen o sestře	197
Setkání	50
Sie rufen um Hilfe	169
Síla tradice	286
Síla vzoru	165
Skizka k přednášce	66/14
Skryté dějiny města	374
Slaměňky.	107
Sláva na výsostech Bohu	371
Slavné Matici Moravské v Brně!	66/15
Slečně F. B. v O..., v Čechách	66/17
Slepá	407/5
Slepý chodí světem	267
Sloužíme, sloužíte, slouží!	245
Slova	19
Slovo k Hudbě pramenů	33
Slovo o díle Františka Bílka. K padesátinám sochařovým	163
Slovo o stylu Aloisa Hlavinky	43
Slovutnému Pánu, panu Vilému Bitnarovi, členu správní rady Tiskového družstva katolického v Praze!	66/30
Služky	241
Slzy	78/1
Smrt	5
Smrt Pavly Kytlicové	323
Smutek?	64
Sokolský stejnokroj	191
Sokolství zjevuje se dítěti	254
Sokolství. Z řeči, přednesené o „Dětském dni“ 25. 6. 1922 v Tasově	205
Sokolstvo a František Bílek	172
Sokolstvo a umění	199
Spi, Havlíčku!	149
Společné dílo	178
Správa světa	399

Stabat Mater Speciosa	402
Stella Matutina	78/8
Stín mého sadu...	78/2
Strašidlo	193
Střípek	356
Styl	72
Svatá Hildegarda	57/1
Svaté Hildegardy Scivias čili Vidění a zjevení. Předmluva	398
Svatého Amedea Lozaňského Homilie o plodech a květech přesvaté Panny Marie	414
Svatého Bonaventury Slavík. Prolog	409
Svátek pravoslavnosti	153
Svatý Duch	274
Svatý Václave	293
Svědectví o Otokaru Březinovi	318
Svědkové zvířat	360
Světlo věčné. Báseň v prose	69
Svoboda	207
Šílená	94
Štědrý den (Na Štědrý den / tak mnohý stůl se bude zdáti opuštěn [...])	266
Štědrý den (Nemáte ani tušení a já vzpomínám na Vás, Františku [...])	221
Štěstí	92/11
Štěstí neštěstím. Motive	400
Šuler	136
Tajemství listopadu	215
Také domů...	42
Takt	173
Tam pod Kriváňom...	152
Tasovská jednota Sokol [...]	213
Tasovské akvarely M. Vořechové-Vejvodové v Umělecké Besedě	333
Tělo – duše	231
Témuž P. T. adresátovi	66/2
Ten, kdo polámal hodiny	346

Teprve pro jaké?	92/8
Texty	242
Ticho	6
To je zvláštní, příteli [...]	305
To jsi ty, světlo?	359
To večer podzimní se zhrívá... Po četbě Puškinova Dubrovského	78/6
Tradice	285
Trnová koruna	387
Tři jezdci	355
Tuchy a úvahy (Věc zanedbaná [...])	388
Tuchy a úvahy (Nitro [...])	389
Týden pašijový	259
Umění	348
Umění a společnost. Na cestu mladým	369
Usnulo město	63
Uzdravení v Betlémě	342
V dubnu 1917 vydám svou knihu První světla [...]	100
V zahradě	230
Vánoce	218
Vaše Biskupská Milosti, nejdůstojnější Pane!	62/1
Vaše Knížecí Milosti! Nejdůst. Pane Arcibiskupe!	62/2
Vážená redakce! [...]	123
Vážení pánové Kryle a Scotti [...]	294
Vážení pánové v redakci "Typografie!" [...]	122
Věci, které se vyvažují	113
Veledůstojnému a slovtnému Pánu, panu Aloisu Hlavinkovi, konsistornímu radovi, faráři, spisovateli v Kučerově	66/31
Venkovské knihovny „Růže Sušilovy“ v Brně	23
Venkovu	34
Věř s námi sestro!	176
Věžeň	2
Vezír krále Júnána	243
Vítěz	12

Vlaštovice	78/3
Vldp. D. N., Vikáři v K.	66/7
Volají na pomoc...	159
Volné slovo o četbě a o stylu	30
Vousy a co s tím souvisí	257
Vpád samoty	35
Vražda	275
Vstanu, vstanu, půjdu...	375
Vůdcovství	177
Vy spisovatelé...	335
Vydal jsem knihu „PRVNÍ SVĚTLA“ [...]	103
Vykopal: Přebytečný majetek [...]	368
Výkřik čichu	147
Výprava	4
Vysoce Důstojnému Pánu Mnsgru. Anton. Adamcovi, papežskému komoří, regentu biskupského alumnatu etc. v Brně!	66/28
Vysoce Důstojnému Pánu Mnsgru. Vladim. Šťastnému, redaktoru Obzoru a starostovi Dědictví Cyrillo-Methodějského	66/16
Vysoce Důstojnému Pánu p. K. S. v P. knězi podle srdce Božího!	66/27
Vysoce Důstojnému Pánu, Mnsgru Dru. F. E.	66/9
Výtvarná síla „Meditací“	92/10
Výtvarné umění. K padesátinám Františka Bílka	187
Význam pomluvy	156
Vzkaz dorostenkám o čistotě a pořádku	214
Vzkaz Jaroslava Durycha universitě oxfordské [...]	339
Vzkazy	155
Vzkříšení	406
Vzývají tě, Proserpino...!	134
W. B. Yeats: Per amica silentia lunae [...]	330
Wacław Sierosiewski: „Dno bídy a jiné sibiřské povídky“	77
Winternachmittag	309
„Z českého lidu jsme a s ním cítíme“?	104
Z „Fehl-librů“	92/3

Z mrtvých vstala!	132
Z mých krajin	38
Z mých učitelů na obecné škole [...]	352
Z naší sokolské rodiny	235
Z vidění a věšteb sv. Hildegardy	392
Za cenu výjimečně sníženou na polovic [...]	96
Za Františkem Borkovcem	353
Za našimi větami	198
Zahrady	3
Západ	31
Zásady mistra Eckhardta, zavržené papežem Janem XXII.	395
Ze skrytých tragoedií	46
Zhřešili jsme...	337
Zjevení svaté Brigity o soudu soukromém	405
Znamení ve snu	20
Zvěstování	379
Zvěstování. Slova andělova	407/3
Zwei Gedichte	295
Žaba na prameně	121
Žalm kající	344
Že by obrat v Sokole?	354
Žito svatého Josefa	332
Život	11
Život hospodářský v našem okrese se zlepšil, když [...]	326
Život vnitřní	71

Seznam knih Jakuba Demla uvedených v bibliografii

- Česno*. Tasov: Pavla Kytlicová, 1924.
- Dílo Felixe Jeneweina*. Praha: Výtvarný odbor Umělecké Besedy, 1928.
- Do lepších dob*. Tasov: Pavla Kytlicová, 1927.
- František Bílek v Mnichově 1904*. Tasov: Jan Amos Verner, 1932.
- Hlas mluví k Slovu*. Tasov: Pavla Kytlicová, 1926.
- K narození Panny Marie*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1942.
- Katolický sen*. Tasov: vl. n., 1932.
- Korouhve Františka Bílka v Babicích. Tasov: Jan Amos Verner, 1932.
- Listy Jakuba Demla Otokaru Březinovi. Tasov: vl. n., 1933.
- Listy Otokara Březiny Jakubu Demlovi. Tasov: vl. n., 1932.
- Matylka*. Tasov: vl. n.; Pardubice: Vlastimil Vokolek, 1937.
- Mé svědectví o Otokaru Březinovi. Praha: Rudolf Škeřík, 1931.
- Mohyla*. Tasov: Pavla Kytlicová, 1926.
- Mohyla*. Praha: Vyšehrad, 1948.
- Moji přátelé*. Královské Vinohrady: vl. n., 1913.
- Moji přátelé*. Jinošov: vl. n., 1917.
- Můj očištec*. Praha: Rudolf Škeřík, 1929.
- Notantur Lumina*. Stará Říše: vl. n., 1907.
- Nové oltáře*. Tasov: Jan Amos Verner, 1933.
- Oltář v poli*. Tasov: Marie Rosa Junová, 1939.
- Pro budoucí poutníky a poutnice. Žižkov: vl. n., 1913.
- První světla*. Jinošov: vl. n., 1917.
- Sestrám*. Tasov: Pavla Kytlicová, 1924.
- Slovo k Hudbě pramenů*. Tasov: Jan Amos Verner, 1932.
- Slovo k Otčenáši Františka Bílka*. Nový Jičín: Nový život, 1904.
- Sokolská čítanka*. Tasov: Pavla Kytlicová, 1923.
- Šlépěje II*. Jinošov: vl. n., 1918.
- Šlépěje III*. Šternberk na Moravě: vl. n., 1919.
- Šlépěje IV*. Šternberk na Moravě: vl. n., 1919.
- Šlépěje V*. Tasov: vl. n., 1919.
- Šlépěje VI*. Tasov: vl. n., 1919.

Šlápěje VII. Bělá u Bezděže: Jakub Deml a Pavla Kytlicová, 1920.
Šlápěje IX. Tasov: Pavla Kytlicová, 1925.
Šlápěje X. Tasov: Pavla Kytlicová, 1928.
Šlápěje XIX. Tasov: vl. n., 1933.
Šlápěje XX. Tasov: vl. n., 1934.
Šlápěje XXI. Tasov: vl. n., 1936.
Šlápěje XXII. Tasov: vl. n., 1937.
Šlápěje XXIII. Není dálky. Tasov: Marie Rosa Junová, 1938.
Šlápěje XXIV. Proč bychom se netěšili. Tasov: Marie Rosa Junová, 1939.
Šlápěje XXV. Tasov: Marie Rosa Junová, 1940.
Šlápěje XXVI. Tasov: Marie Rosa Junová, 1941.
Tanec Smrti. Praha: vl. n. (s pomocí České akademie císaře Fr. Josefa pro vědy, slovesnost a umění), 1914.
Tepna. Tasov: Pavla Kytlicová, 1926.
Verše české. Tasov: Marie Rosa Junová, 1938.
Věštec. Jinošov: vl. n., 1917.
Vražda. Tasov: Marie Rosa Junová, 1937.
Zapomenuté světlo. Tasov: vl. n., 1934.
Z mého okovu. Tasov: Pavla Kytlicová, 1927.

Soupis periodik s příspěvky Jakuba Demla

- Akord* 1928, 1939–1940, 1947
Ave Maria 1945–1946
Bibliofil 1929
Bradlo 1925
České květy 1903
Den 1924, 1938, 1940
Dvacátý věk 1904–1905
Eva 1904, 1907
Expres 1938
Gedeon 1930, 1932–1933
Horácko 1919–1920
Hovory o knihách 1939
Jitro 1930
Kazatel 1904
Kazatelna 1903
Kmen 1917–1918
Kritický měsíčník 1948
Květy 1915
Lidové listy 1930–1931, 1933
Lidové noviny 1921–1932, 1934–1935, 1940–1941, 1944
Lípa 1917–1920
Meditace 1908–1909
Moravan 1947–1948
Museum 1898–1902
Na hlubinu 1929–1931, 1941–1943
Národní listy 1915–1917, 1920, 1922
Národní noviny 1939
Národní obnova 1938–1940
Národní výzva 1941
Nástup červenobílých 1940
Neděle 1904
Nedělní list [nedělní vydání Poledního listu] 1938–1939, 1941
Niva 1921
Nový národ 1932
Nový život 1900, 1903–1905
Obzor 1905, 1907
Orel 1931
Parlament 1923
Prager Presse 1921–1924, 1927–1930
Prachatické noviny 1945
Pramen 1922
Pražský večer 1938
Přehled 1935
Radhošť 1926
Socialistická budoucnost 1919–1920
Sokol 1923–1927
Sokolice 1922–1925
Stráž Velkomeziříčska 1929
Studium 1905–1907, 1910
Studium Theologie, Umění a Vědy 1910
Světový zdroj zábavy a poučení 1941
Tribuna 1920–1921, 1923–1924
Tvar 1928–1929
Typografia 1920
Umění Slovanů 1923
Velkomeziříčsko 1932–1933, 1939–1940
Věstník Sokolské župy plukovníka Švece 1922–1925
Věstník sokolský 1922, 1925
Vídeňský denník 1918

Vlajka 1939

Vlast 1907, 1941

Volné směry 1922

Vyšehrad 1940

Ženský svět 1915–1917